八十卷本：第二十一卷至第二十四卷

大方广佛华严经

（简体注音本）

仁慧草堂编制

说 明

本简体注音版《大方广佛华严经》电子书，是根据《乾隆大藏经》大乘华严部，第 0084 部，唐于阗国三藏沙门实叉难陀译《大方广佛华严经》（80 卷）影印本校正注音的。读诵仪轨取自福建莆田广化寺《大方广佛华严经》印本，华严字母根据柏林禅寺《华严字母》印本校正，标点符号及注音仅供参考。

为了便于读诵，本电子书按顺序每四卷合为一册，共二十册。若每天读一册，可二十天读完。

本电子书是免费结缘品。特此说明。

仁慧草堂

二〇二二年四月

扫码关注仁慧草堂微信公众号

Email：renhuicaotang@163.com

南無本師釋迦牟尼佛

目 录

起诵仪 ..... - 1 -
香赞 ..... - 1 -
开经偈 ..... - 1 -
大方广佛华严经卷第二十一 ..... - 2 -
十无尽藏品第二十二 ..... - 2 -
补阙真言 ..... - 20 -
举赞 ..... - 20 -
举字母赞 ..... - 20 -
华严字母 ..... - 21 -
回向偈 ..... - 22 -
大方广佛华严经卷第二十二 ..... - 23 -
升兜率天宫品第二十三 ..... - 23 -
补阙真言 ..... - 51 -
举赞 ..... - 51 -
举字母赞 ..... - 51 -
华严字母 ..... - 52 -
回向偈 ..... - 53 -
大方广佛华严经卷第二十三 ..... - 54 -
兜率宫中偈赞品第二十四 ..... - 54 -
十回向品第二十五之一 ..... - 68 -
补阙真言 ..... - 85 -
举赞 ..... - 85 -
举字母赞 ..... - 85 -
华严字母 ..... - 86 -
回向偈 ..... - 87 -
大方广佛华严经卷第二十四 ..... - 88 -
十回向品第二十五之二 ..... - 88 -
补阙真言 ..... - 114 -
举赞 ..... - 114 -
举字母赞 ..... - 114 -
华严字母 ..... - 115 -
回向偈 ..... - 116 -

● 起诵仪

xiāngzàn
香赞

（一遍）

lú xiāngzhà ruò fǎ jiè méngxūn zhū fó hǎi huì xī yáowén suí chù jié
炉香乍熱.法界蒙薰.诸佛海会悉遥闻.随处结
xiángyún chéng yì fāng yīn zhū fó xiànquánshēn
祥云.诚意方殷.诸佛现全身.

ná mó xiāngyún gài pú sà mó hē sà
南无香云盖菩萨摩诃萨（合掌三称）

ná mó běn shī shì jiā móu ní fó
南无本师释迦牟尼佛（合掌三称）

kāi jīng jì
开经偈

（一遍）

wú shàngshènshēnwēimiào fǎ bǎiqiānwàn jié nánzāo yù
无上甚深微妙法 百千万劫难遭遇
wǒ jīn jiàn wén dé shòu chí yuàn jiě rú lái zhēn shí yì
我今见闻得受持 愿解如来真实义

ná mó dà fāngguǎng fó huāyánjīng
南无大方 广 佛华严经（合掌三称）

ná mó huāyán hǎi huì fó pú sà
南无华严海会佛菩萨（合掌三称）

ná mó běn shī shì jiā móu ní fó
南无本师释迦牟尼佛（合掌三称）

dà fāngguǎng fó huā yán jīng juàn dì èr shí yī

大方广佛华严经卷第二十一

táng yú tiánguósānzàngshāmén shí chānántuó yì

唐于阗国三藏沙门实叉难陀译[1]

shí wú jìn zàng pǐn dì èr shí èr

十无尽藏品第二十二

ěr shí gōng dé lín pú sà fù gàozhū pú sà yán

尔时，功德林菩萨复告诸菩萨言：

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒngzàng guò qù wèi

“佛子！菩萨摩诃萨有十种藏，过去、未

lái xiàn zài zhū fó yǐ shuō dāngshuō jīn shuō hé děngwéi shí

来、现在诸佛，已说、当说、今说。何等为十？

suǒ wèi xìn zàng jiè zàng cánzàng kuì zàng wénzàng shī zàng

所谓信藏、戒藏、惭藏、愧藏、闻藏、施藏、

huì zàng niànzàng chí zàng biànzàng shì wéi shí

慧藏、念藏、持藏、辩藏，是为十。

fó zǐ hé děngwéi pú sà mó hē sà xìn zàng cǐ pú sà

“佛子！何等为菩萨摩诃萨信藏？此菩萨

xìn yī qiè fǎ kōng xìn yī qiè fǎ wú xiàng xìn yī qiè fǎ wú yuàn

信一切法空，信一切法无相，信一切法无愿，

xìn yī qiè fǎ wú zuò xìn yī qiè fǎ wú fēn bié xìn yī qiè fǎ wú suǒ

信一切法无作，信一切法无分别，信一切法无所

yī xìn yī qiè fǎ bù kě liàng xìn yī qiè fǎ wú yǒushàng xìn yī

依，信一切法不可量，信一切法无有上，信一

qiè fǎ nánchāoyuè xìn yī qiè fǎ wú shēng ruò pú sà néng rú shì suí

切法难超越，信一切法无生。若菩萨能如是随

shùn yī qiè fǎ shēngjìng xìn yǐ wénzhū fó fǎ bù kě sī yì xīn

顺一切法，生净信已，闻诸佛法不可思议，心

bú qiè ruò wén yī qiè fó bù kě sī yì xīn bú qiè ruò wénzhòng

不怯弱；闻一切佛不可思议，心不怯弱；闻众

shēng jiè bù kě sī yì xīn bú qiè ruò wén fǎ jiè bù kě sī yì

生界不可思议，心不怯弱；闻法界不可思议，

[1] 丽本：于闐國三藏實叉難陀奉制譯；永乐北藏本及龙藏本：唐于闐國三藏沙門實叉難陀譯

xīn bú qiè ruò wén xū kōng jiè bù kě sī yì xīn bú qiè ruò wén niè
心不怯弱；闻虚空界不可思议，心不怯弱；闻涅
pán jiè bù kě sī yì xīn bú qiè ruò wénguò qù shì bù kě sī yì
槃界不可思议，心不怯弱；闻过去世不可思议，
xīn bú qiè ruò wénwèi lái shì bù kě sī yì xīn bú qiè ruò wénxiàn
心不怯弱；闻未来世不可思议，心不怯弱；闻现
zài shì bù kě sī yì xīn bú qiè ruò wén rù yī qiè jié bù kě sī yì
在世不可思议，心不怯弱；闻入一切劫不可思议，
xīn bú qiè ruò hé yǐ gù cǐ pú sà yú zhū fó suǒ yī xiàngjiān xìn
心不怯弱。何以故？此菩萨于诸佛所一向坚信，
zhī fó zhì huì wú biān wú jìn shí fāng wú liàngzhū shì jiè zhōng yī yī
知佛智慧无边无尽。十方无量诸世界中，一一
gè yǒu wú liàngzhū fó yú ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí yǐ dé
各有无量诸佛，于阿耨多罗三藐三菩提，已得、
jīn dé dāng dé yǐ chū shì jīn chū shì dāngchū shì yǐ rù
今得、当得，已出世、今出世、当出世，已入
niè pán jīn rù niè pán dāng rù niè pán bǐ zhū fó zhì huì bù zēng
涅槃、今入涅槃、当入涅槃，彼诸佛智慧不增
bù jiǎn bù shēng bú miè bú jìn bú tuì bú jìn bù yuǎn wú zhī
不减、不生不灭、不进不退、不近不远、无知
wú shě cǐ pú sà rù fó zhì huì chéng jiù wú biān wú jìn xìn dé
无舍。此菩萨入佛智慧，成就无边无尽信；得
cǐ xìn yǐ xīn bú tuì zhuǎn xīn bù zá luàn bù kě pò huài wú
此信已，心不退转，心不杂乱，不可破坏，无
suǒ rǎn zhuó chángyǒugēnběn suí shùnshèngrén zhù rú lái jiā
所染著，常有根本，随顺圣人，住如来家，
hù chí yī qiè zhū fó zhǒngxìng zēngzhǎng yī qiè pú sà xìn jiě suí shùn
护持一切诸佛种性，增长一切菩萨信解，随顺
yī qiè rú lái shàngēn chūshēng yī qiè zhū fó fāngbiàn shì míng pú sà
一切如来善根，出生一切诸佛方便。是名菩萨
mó hē sà xìn zàng pú sà zhù cǐ xìn zàng zé néngwén chí yī qiè fó
摩诃萨信藏。菩萨住此信藏，则能闻持一切佛
fǎ wèizhòngshēngshuō jiē lìng kāi wù
法，为众生说，皆令开悟。

fó zǐ hé děngwéi pú sà mó hē sà jiè zàng cǐ pú sà
“佛子！何等为菩萨摩诃萨戒藏？此菩萨
chéng jiù pǔ ráo yì jiè bú shòu jiè bú zhù jiè wú huǐ hèn jiè
成就普饶益戒、不受戒、不住戒、无悔恨戒、

wú wéizhēng jiè bù sǔnnǎo jiè wú zá huì jiè wú tān qiú jiè wú
无违 诤 戒、不损恼戒、无杂秽戒、无贪求戒、无
guò shī jiè wú huǐ fàn jiè yún hé wéi pǔ ráo yì jiè cǐ pú sà shòu
过失戒、无毁犯戒。云何为普饶益戒？此菩萨受
chí jìng jiè běnwèi lì yì yī qiè zhòngshēng yún hé wéi bú shòu jiè
持净戒，本为利益一切 众 生。云何为不受戒？
cǐ pú sà bú shòuxíngwàidàozhū suǒyǒu jiè dànxìng zì jīng jìn fèng chí
此菩萨不受行外道诸所有戒，但性自精进，奉持
sān shì zhū fó rú lái píngděng jìng jiè yún hé wéi bú zhù jiè cǐ pú
三世诸佛如来平 等 净戒。云何为不住戒？此菩
sà shòu chí jiè shí xīn bú zhù yù jiè bú zhù sè jiè bú zhù wú sè
萨受持戒时，心不住欲界、不住色界、不住无色
jiè hé yǐ gù bù qiú shēng bǐ ér chí jiè gù yún hé wéi wú huǐ
界。何以故？不求 生 彼，而持戒故。云何为无悔
hèn jiè cǐ pú sà héng dé ān zhù wú huǐhèn xīn hé yǐ gù bú
恨戒？此菩萨恒得安住无悔恨心。何以故？不
zuòzhòng zuì bù xíngchǎnzhà bú pò jìng jiè gù yún hé wéi wú wéi
作 重 罪，不行谄诈，不破净戒故。云何为无违
zhēng jiè cǐ pú sà bù fēi xiān zhì bú gèngzào lì xīn cháng suí
诤 戒？此菩萨不非先制，不更造立；心 常 随
shùn xiàng niè pán jiè jù zú shòu chí wú suǒ huǐ fàn bù yǐ chí
顺，向涅槃戒，具足受持，无所毁犯；不以持
jiè nǎo tā zhòngshēng lìng qí shēng kǔ dànyuàn yī qiè xīn cháng
戒，恼他 众 生，令其 生 苦，但愿一切心 常
huān xǐ ér chí yú jiè yún hé wéi bù nǎo hài jiè cǐ pú sà bù yīn
欢 喜而持于戒。云何为不恼害戒？此菩萨不因
yú jiè xué zhū zhòu shù zào zuò fāngyào nǎo hài zhòngshēng dàn
于戒，学诸咒术，造作方药，恼害 众 生，但
wèi jiù hù yī qiè zhòngshēng ér chí yú jiè yún hé wéi bù zá jiè cǐ
为救护一切 众 生 而持于戒。云何为不杂戒？此
pú sà bù zhuóbiānjiàn bù chí zá jiè dànguānyuán qǐ chí chū lí jiè
菩萨不著 边见，不持杂戒，但观 缘 起持出离戒。
yún hé wéi wú tān qiú jiè cǐ pú sà bú xiàn yì xiàng zhāng jǐ yǒu dé
云何为无贪求戒？此菩萨不现异 相，彰 己有德，
dànwèimǎn zú chū lí fǎ gù ér chí yú jiè yún hé wéi wú guò shī jiè
但为满足出离法故而持于戒。云何为无过失戒？
cǐ pú sà bú zì gònggāo yánwǒ chí jiè jiàn pò jiè rén yì bù qīng huǐ
此菩萨不自贡高，言我持戒；见破戒人亦不轻毁，

lìng tā kuì chǐ dàn yī qí xīn ér chí yú jiè yún hé wéi wú huǐ fàn jiè
令他愧耻；但一其心而持于戒。云何为无毁犯戒？

cǐ pú sà yǒngduànshā dào xié yín wàng yǔ liǎngshé è kǒu
此菩萨永断杀、盗、邪淫、妄语、两舌、恶口，

jí wú yì yǔ tān chēn xié jiàn jù zú shòu chí shí zhǒngshàn yè
及无义语、贪、瞋、邪见，具足受持十种善业。

pú sà chí cǐ wú fàn jiè shí zuò shì niànyán yī qiè zhòngshēng huǐ
菩萨持此无犯戒时，作是念言：‘一切众生毁

fàn jìng jiè jiē yóudiāndǎo wéi fó shì zūn néng zhī zhòngshēng yǐ hé
犯净戒，皆由颠倒；唯佛世尊能知众生以何

yīn yuán ér shēngdiāndǎo huǐ fàn jìng jiè wǒ dāngchéng jiù wú shàng
因缘而生颠倒，毁犯净戒。我当成就无上

pú tí guǎngwèizhòngshēngshuōzhēn shí fǎ lìng lí diāndǎo shì
菩提，广为众生说真实法，令离颠倒。’是

míng pú sà mó hē sà dì èr jiè zàng
名菩萨摩诃萨第二戒藏。

fó zǐ hé děngwéi pú sà mó hē sà cánzàng cǐ pú
“佛子！何等为菩萨摩诃萨惭藏？此菩

sà yì niànguò qù suǒzuò zhū è ér shēng yú cán wèi bǐ pú sà xīn
萨忆念过去所作诸恶而生于惭。谓彼菩萨，心

zì niànyán wǒ wú shǐ shì lái yǔ zhūzhòngshēng jiē xī hù zuò fù
自念言：‘我无始世来，与诸众生皆悉互作父

mǔ xiōng dì zǐ mèi nán nǚ jù tān chēn chī jiāomàn
母、兄弟、姊妹、男女，具贪、瞋、痴、憍慢、

chǎnkuáng jí yú yī qiè zhū fánnǎo gù gèngxiāngnǎo hài dì xiānglíng
谄诳及余一切诸烦恼故，更相恼害，递相陵

duó jiān yín shāngshā wú è bú zào yī qiè zhòngshēng xī
夺，奸淫、伤杀，无恶不造；一切众生，悉

yì rú shì yǐ zhū fánnǎo bèi zàozhòng è shì gù gè gè bù xiānggōng
亦如是，以诸烦恼备造众恶，是故各各不相恭

jìng bù xiāngzūnzhòng bù xiāngchéngshùn bù xiāngqiān xià bù
敬、不相尊重、不相承顺、不相谦下、不

xiāng qǐ dǎo bù xiāng hù xī gèngxiāngshā hài hù wéiyuànchóu
相启导、不相护惜，更相杀害，互为怨雠。

zì wéi wǒ shēn jí zhūzhòngshēng qù lái xiàn zài xíng wú cán fǎ
自惟我身及诸众生，去、来、现在，行无惭法，

sān shì zhū fó wú bù zhī jiàn jīn ruò bú duàn cǐ wú cánxíng sān shì zhū
三世诸佛无不知见。今若不断此无惭行，三世诸

fó yì dāngjiàn wǒ wǒ dāngyún hé yóuxíng bù zhǐ shènwéi bù kě
佛亦当见我。我当云何犹行不止？甚为不可。

shì gù wǒ yīngzhuān xīn duànchú zhèng ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí
是故我应专心断除，证阿耨多罗三藐三菩提，

guǎngwèizhòngshēngshuōzhēn shí fǎ shì míng pú sà mó hē sà dì
广为众生说真实法。’是名菩萨摩诃萨第

sān cánzàng
三惭藏。

fó zǐ hé děngwéi pú sà mó hē sà kuì zàng cǐ pú sà
“佛子！何等为菩萨摩诃萨愧藏？此菩萨

zì kuì xī lái yú wǔ yù zhōng zhǒngzhǒng tān qiú wú yǒuyàn zú
自愧昔来，于五欲中，种种贪求，无有厌足，

yīn cǐ zēngzhǎng tān huì chī děng yī qiè fán nǎo wǒ jīn bù yīng
因此增长贪、恚、痴等一切烦恼：‘我今不应

fù xíng shì shì yòu zuò shì niàn zhòngshēng wú zhì qǐ zhū fán
复行是事。’又作是念：‘众生无智，起诸烦

nǎo jù xíng è fǎ bù xiānggōngjìng bù xiāngzūnzhòng nǎi zhì
恼，具行恶法，不相恭敬，不相尊重，乃至

zhǎnzhuǎn hù wéiyuànchóu rú shì děng è wú bú bèizào zào yǐ
展转互为怨雠。如是等恶，无不备造，造已

huān xǐ zhuī qiú chēngtàn máng wú huì yǎn wú suǒ zhī jiàn yú mǔ
欢喜，追求称叹，盲无慧眼，无所知见。于母

rén fù zhōng rù tāi shòushēng chénggòu huì shēn bì jìng zhì yú fà
人腹中，入胎受生，成垢秽身，毕竟至于发

bái miànzhòu yǒu zhì huì zhě guān cǐ dàn shì cóng yín yù[2] shēng bú
白面皱。有智慧者，观此但是从淫欲[2]，生不

jìng zhī fǎ sān shì zhū fó jiē xī zhī jiàn ruò wǒ yú jīn yóuxíng shì shì
净之法，三世诸佛皆悉知见。若我于今犹行是事，

zé wéi qī kuángsān shì zhū fó shì gù wǒ dāng xiū xíng yú kuì sù
则为欺诳三世诸佛。是故我当修行于愧，速

chéng ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí guǎngwèizhòngshēngshuōzhēn
成阿耨多罗三藐三菩提，广为众生说真

shí fǎ shì míng pú sà mó hē sà dì sì kuì zàng
实法。’是名菩萨摩诃萨第四愧藏。

fó zǐ hé děngwéi pú sà mó hē sà wénzàng cǐ pú
“佛子！何等为菩萨摩诃萨闻藏？此菩

[2] 丽本：欲；永乐北藏本及龙藏本：慾

sà zhī shì shì yǒu gù shì shì yǒu shì shì wú gù shì shì wú shì shì qǐ
萨知是事有故是事有，是事无故是事无；是事起
gù shì shì qǐ shì shì miè gù shì shì miè shì shì jiān fǎ shì chū shì
故是事起，是事灭故是事灭；是世间法，是出世
jiān fǎ shì yǒu wéi fǎ shì wú wéi fǎ shì yǒu jì fǎ shì wú jì
间法；是有为法，是无为法；是有记法，是无记
fǎ hé děng wéi shì shì yǒu gù shì shì yǒu wèi wú míng yǒu gù xíng yǒu
法。何等为是事有故是事有？谓无明有故行有。
hé děng wéi shì shì wú gù shì shì wú wèi shí wú gù míng sè wú hé
何等为是事无故是事无？谓识无故名色无。何
děng wéi shì shì qǐ gù shì shì qǐ wèi ài qǐ gù kǔ qǐ hé děng wéi
等为是事起故是事起？谓爱起故苦起。何等为
shì shì miè gù shì shì miè wèi yǒu miè gù shēng miè hé děng wéi shì jiān
是事灭故是事灭？谓有灭故生灭。何等为世间
fǎ suǒ wèi sè shòu xiǎng xíng shí hé děng wéi chū shì jiān
法？所谓色、受、想、行、识。何等为出世间
fǎ suǒ wèi jiè dìng huì jiě tuō jiě tuō zhī jiàn hé děng wéi
法？所谓戒、定、慧、解脱、解脱知见。何等为
yǒu wéi fǎ suǒ wèi yù jiè sè jiè wú sè jiè zhòng shēng jiè
有为法？所谓欲界、色界、无色界、众生界。
hé děng wéi wú wéi fǎ suǒ wèi xū kōng niè pán shù yuán miè fēi
何等为无为法？所谓虚空、涅槃、数缘灭、非
shù yuán miè yuán qǐ fǎ xìng zhù hé děng wéi yǒu jì fǎ wèi sì shèng
数缘灭、缘起法性住。何等为有记法？谓四圣
dì sì shā mén guǒ sì biàn sì wú suǒ wèi sì niàn chù sì zhèng
谛、四沙门果、四辩、四无所畏、四念处、四正
qín sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī jué fēn bā shèng dào fēn
勤、四神足、五根、五力、七觉分、八圣道分。
hé děng wéi wú jì fǎ wèi shì jiān yǒu biān shì jiān wú biān shì jiān
何等为无记法？谓世间有边，世间无边，世间
yì yǒu biān yì wú biān shì jiān fēi yǒu biān fēi wú biān shì jiān yǒu cháng
亦有边亦无边，世间非有边非无边；世间有常，
shì jiān wú cháng shì jiān yì yǒu cháng yì wú cháng shì jiān fēi yǒu
世间无常，世间亦有常亦无常，世间非有
cháng fēi wú cháng rú lái miè hòu yǒu rú lái miè hòu wú rú lái miè
常非无常；如来灭后有，如来灭后无，如来灭
hòu yì yǒu yì wú rú lái miè hòu fēi yǒu fēi wú wǒ jí zhòng shēng yǒu
后亦有亦无，如来灭后非有非无；我及众生有，

wǒ jí zhòngshēng wú wǒ jí zhòngshēng yì yǒu yì wú wǒ jí zhòng
我及众生无，我及众生亦有亦无，我及众
shēng fēi yǒu fēi wú guò qù yǒu jǐ rú lái bō niè pán jǐ shēngwén
生非有非无；过去，有几如来般涅槃？几声闻、
pì zhī fó bō niè pán wèi lái yǒu jǐ rú lái jǐ shēngwén pì
辟支佛般涅槃？未来，有几如来？几声闻、辟
zhī fó jǐ zhòngshēng xiàn zài yǒu jǐ fó zhù jǐ shēngwén
支佛？几众生？现在，有几佛住？几声闻、
pì zhī fó zhù jǐ zhòngshēng zhù hé děng rú lái zuì xiān chū hé
辟支佛住？几众生住？何等如来最先出？何
děngshēngwén pì zhī fó zuì xiān chū hé děngzhòngshēng zuì xiān chū
等声闻、辟支佛最先出？何等众生最先出？
hé děng rú lái zuì hòu chū hé děngshēngwén pì zhī fó zuì hòu chū
何等如来最后出？何等声闻、辟支佛最后出？
hé děngzhòngshēng zuì hòu chū hé fǎ zuì zài chū hé fǎ zuì zài hòu
何等众生最后出？何法最在初？何法最在后？
shì jiān cóng hé chù lái qù zhì hé suǒ yǒu jǐ shì jiè chéng yǒu jǐ
世间从何处来，去至何所？有几世界成？有几
shì jiè huài shì jiè cóng hé chù lái qù zhì hé suǒ hé zhě wéishēng
世界坏？世界从何处来，去至何所？何者为生
sǐ zuì chū jì hé zhě wéishēng sǐ zuì hòu jì shì míng wú jì fǎ
死最初际？何者为生死最后际？是名无记法。
pú sà mó hē sà zuò rú shì niàn yī qiè zhòngshēng yú shēng sǐ
菩萨摩诃萨作如是念：‘一切众生于生死
zhōng wú yǒuduōwén bù néngliǎo zhī cǐ yī qiè fǎ wǒ dāng fā yì
中，无有多闻，不能了知此一切法。我当发意，
chí duōwénzàng zhèng ē nòuduō luó sān miǎo sān pú tí wèi zhū zhòng
持多闻藏，证阿耨多罗三藐三菩提，为诸众
shēngshuōzhēn shí fǎ shì míng pú sà mó hē sà dì wǔ duōwén
生说真实法。’是名菩萨摩诃萨第五多闻
zàng
藏。

fó zǐ hé děngwéi pú sà mó hē sà shī zàng cǐ pú sà
“佛子！何等为菩萨摩诃萨施藏？此菩萨
xíng shí zhǒng shī suǒ wèi fēn jiǎn shī jié jìn shī nèi shī wài shī
行十种施，所谓分减施、竭尽施、内施、外施、
nèi wài shī yī qiè shī guò qù shī wèi lái shī xiàn zài shī jiū
内外施、一切施、过去施、未来施、现在施、究

jìng shī fó zǐ yún hé wéi pú sà fēn jiǎn shī cǐ pú sà bǐngxìng rén
竟施。佛子！云何为菩萨分减施？此菩萨禀性仁

cí hàoxíng huì shī ruò dé měiwèi bù zhuān zì shòu yào yǔ zhòng
慈，好行惠施。若得美味，不专自受，要与众

shēng rán hòufāng shí fán suǒshòu wù xī yì rú shì ruò zì shí
生，然后方食；凡所受物，悉亦如是。若自食

shí zuò shì niànyán wǒ shēnzhōngyǒu bā wàn hù chóng yī yú wǒ
时，作是念言：‘我身中有八万户虫依于我

zhù wǒ shēnchōng lè bǐ yì chōng lè wǒ shēn jī kǔ bǐ yì
住，我身充乐，彼亦充乐；我身饥苦，彼亦

jī kǔ wǒ jīn shòu cǐ suǒyǒu yǐn shí yuàn lìngzhòngshēng pǔ dé chōng
饥苦。我今受此所有饮食，愿令众生普得充

bǎo wèi shī bǐ gù ér zì shí zhī bù tān qí wèi fù zuò shì niàn
饱。’为施彼故而自食之，不贪其味。复作是念：

wǒ yú cháng yè ài zhuó qí shēn yù lìng chōngbǎo ér shòu yǐn shí
‘我于长夜爱著其身，欲令充饱而受饮食。

jīn yǐ cǐ shí huì shī zhòngshēng yuàn wǒ yú shēnyǒngduàn tānzhuó
今以此食惠施众生，愿我于身永断贪著。’

shì míng fēn jiǎn shī yún hé wéi pú sà jié jìn shī fó zǐ cǐ pú
是名分减施。云何为菩萨竭尽施？佛子！此菩

sà dé zhǒngzhǒngshàngwèi yǐn shí xiānghuā yī fú zī shēng zhī jù
萨得种种上味饮食、香华、衣服、资生之具，

ruò zì yǐ shòuyòng zé ān lè yánnián ruò chuò jǐ shī rén zé qióng kǔ
若自以受用则安乐延年，若辍己施人则穷苦

yāomìng shí huòyǒu rén lái zuò shì yán rǔ jīn suǒyǒu xī dāng
夭命。时，或有人来作是言：‘汝今所有，悉当

yǔ wǒ pú sà zì niàn wǒ wú shǐ yǐ lái yǐ jī è gù sàng
与我。’菩萨自念：‘我无始已来，以饥饿故丧

shēn wú shù wèicéng dé yǒu rú háomò xǔ ráo yì zhòngshēng ér huòshàn
身无数，未曾得有如毫末许饶益众生而获善

lì jīn wǒ yì dāngtóng yú wǎng xī ér shě qí mìng shì gù yīngwèi ráo
利。今我亦当同于往昔而舍其命，是故应为饶

yì zhòngshēng suí qí suǒyǒu yī qiè jiē shě nǎi zhì jìn mìng yì
益众生，随其所有，一切皆舍；乃至尽命，亦

wú suǒ lìn shì míng jié jìn shī yún hé wéi pú sà nèi shī fó zǐ
无所吝。’是名竭尽施。云何为菩萨内施？佛子！

cǐ pú sà niánfāngshàoshèng duānzhèngměihǎo xiānghuā yī fú yǐ
此菩萨年方少盛，端正美好，香华、衣服以

yán qí shēn shǐ shòuguàndǐng zhuàn lún wángwèi qī bǎo jù zú
严其身；始受灌顶，转轮王位，七宝具足，

wàng sì tiān xià shí huòyǒu rén lái bó wángyán dà wángdāng
王四天下。时，或有人来白王言：‘大王当

zhī wǒ jīn shuāilǎo shēnyīngzhòng jí qióng dú léi dùn sǐ jiāng
知！我今衰老，身婴重疾，茕独羸顿，死将

bù jiǔ ruò dé wángshēnshǒu zú xuè ròu tóu mù gǔ suǐ wǒ
不久；若得王身手足、血肉、头目、骨髓，我

zhī shēnmìng bì jì cúnhuó wéiyuàn dà wáng mò gèngchóuliàng yǒusuǒ
之身命必冀存活。唯愿大王莫更筹量，有所

gù xī dànjiàn cí niàn yǐ shī yú wǒ ěr shí pú sà zuò shì
顾惜；但见慈念，以施于我！’尔时，菩萨作是

niànyán jīn wǒ cǐ shēn hòu bì dāng sǐ wú yī lì yì yí
念言：‘今我此身，后必当死，无一利益；宜

shí jí shě yǐ jì zhòngshēng niàn yǐ shī zhī xīn wú suǒ huǐ
时疾舍，以济众生。’念已施之，心无所悔。

shì míng nèi shī yún hé wéi pú sà wài shī fó zǐ cǐ pú sà nián
是名内施。云何为菩萨外施？佛子！此菩萨年

shèng sè měi zhòngxiàng jù zú mínghuā shàng fú ér yǐ yánshēn
盛色美，众相具足，名华、上服而以严身；

shǐ shòuguàndǐng zhuàn lún wángwèi qī bǎo jù zú wàng sì tiān xià
始受灌顶，转轮王位，七宝具足，王四天下。

shí huòyǒu rén lái bó wángyán wǒ jīn pín jù zhòng kǔ bī pò
时，或有人来白王言：‘我今贫窭，众苦逼迫。

wéi yuàn rén cí tè chuí jīn niàn shě cǐ wángwèi yǐ shàn yú wǒ wǒ
惟[3]愿仁慈，特垂矜念，舍此王位以赡于我；我

dāngtǒnglǐng shòuwáng fú lè ěr shí pú sà zuò shì niànyán
当统领，受王福乐！’尔时，菩萨作是念言：

yī qiè róngshèng bì dāngshuāi xiē yú shuāi xiē shí bù néng fù gèng
‘一切荣盛必当衰歇，于衰歇时，不能复更

ráo yì zhòngshēng wǒ jīn yí yīng suí bǐ suǒ qiú chōngmǎn qí yì
饶益众生。我今宜应随彼所求，充满其意。’

zuò shì niàn yǐ jí biàn shī zhī ér wú suǒ huǐ shì míngwài shī yún hé
作是念已，即便施之而无所悔。是名外施。云何

wéi pú sà nèi wài shī fó zǐ cǐ pú sà rú shàngsuǒshuō chǔ lún
为菩萨内外施？佛子！此菩萨如上所说，处轮

[3] 丽本：唯；永乐北藏本及龙藏本：惟

wángwèi qī bǎo jù zú wàng sì tiān xià shí huòyǒu rén ér lái
王位，七宝具足，王四天下。时，或有人而来

bó yán cǐ zhuàn lún wèi wángchǔ yǐ jiǔ wǒ wèi céng dé wéi
白言：‘此转轮位，王处已久，我未曾得。唯

yuàn dà wángshě zhī yǔ wǒ bìng jí wángshēn wéi wǒ chén pú
愿大王舍之与我，并及王身，为我臣仆！’

ěr shí pú sà zuò shì niànyán wǒ shēn cái bǎo jí yǐ wángwèi
尔时，菩萨作是念言：‘我身财宝及以王位，

xī shì wú cháng bàihuài zhī fǎ wǒ jīn shèngzhuàng fù yǒutiān xià
悉是无常、败坏之法。我今盛壮，富有天下；

qǐ zhěxiànqián dāng yǐ bù jiān ér qiú jiān fǎ zuò shì niàn yǐ
乞者现前，当以不坚而求坚法。’作是念已，

jí biàn shī zhī nǎi zhì yǐ shēngōng qín zuò yì xīn wú suǒ huǐ shì
即便施之，乃至以身恭勤作役，心无所悔。是

míng nèi wài shī yún hé wéi pú sà yī qiè shī fó zǐ cǐ pú sà
名内外施。云何为菩萨一切施？佛子！此菩萨

yì rú shàngshuō chǔ lún wángwèi qī bǎo jù zú wàng sì tiān xià
亦如上说，处轮王位，七宝具足，王四天下。

shí yǒu wú liàng pín qióng zhī rén lái yì qí qián ér zuò shì yán dà
时，有无量贫穷之人来诣其前，而作是言：‘大

wángmíngchēngzhōuwén shí fāng wǒ děng qīn fēng gù lái zhì cǐ wú cáo
王名称周闻十方，我等钦风故来至此。吾曹

jīn zhě gè yǒu suǒ qiú yuàn pǔ chuí cí lìng dé mǎn zú shí
今者各有所求，愿普垂慈，令得满足！’时，

zhū pín rén cóng bǐ dà wáng huò qǐ guó tǔ huò qǐ qī zǐ huò qǐ
诸贫人从彼大王，或乞国土，或乞妻子，或乞

shǒu zú xuè ròu xīn fèi tóu mù suǐ nǎo pú sà shì shí xīn
手足、血肉、心肺、头目、髓脑。菩萨是时，心

zuò shì niàn yī qiè ēn ài huì dāng bié lí ér yú zhòngshēng wú suǒ
作是念：‘一切恩爱会当别离，而于众生无所

ráo yì wǒ jīn wèi yù yǒngshě tān ài yǐ cǐ yī qiè bì lí sàn wù mǎn
饶益。我今为欲永舍贪爱，以此一切必离散物满

zhòngshēngyuàn zuò shì niàn yǐ xī jiē shī yǔ xīn wú huǐ hèn
众生愿。’作是念已，悉皆施与，心无悔恨，

yì bù yú zhòngshēng ér shēngyànjiàn shì míng yī qiè shī yún hé wéi
亦不于众生而生厌贱。是名一切施。云何为

pú sà guò qù shī cǐ pú sà wénguò qù zhū fó pú sà suǒyǒugōng dé
菩萨过去施？此菩萨闻过去诸佛菩萨所有功德，

wén yǐ bù zhuó liǎo dá fēi yǒu bù qǐ fēn bié bù tān bú wèi yì
闻已不著，了达非有，不起分别，不贪不味，亦
bù qiú qǔ wú suǒ yī yǐ jiàn fǎ rú mèng wú yǒujiān gù yú zhū
不求取，无所依倚；见法如梦，无有坚固；于诸
shàngēn bù qǐ yǒuxiǎng yì wú suǒ yǐ dànwèijiàohuà qǔ zhuó
善根，不起有想，亦无所倚；但为教化，取著
zhòngshēng chéngshú fó fǎ ér wèiyǎnshuō yòu fù guānchá
众生，成熟佛法，而为演说；又复观察：
guò qù zhū fǎ shí fāng tuī qiú dōu bù kě dé zuò shì niàn yǐ
‘过去诸法，十方推求都不可得。’作是念已，
yú guò qù fǎ bì jìng jiē shě shì míngguò qù shī yún hé wéi pú sà
于过去法，毕竟皆舍。是名过去施。云何为菩萨
wèi lái shī cǐ pú sà wénwèi lái zhū fó zhī suǒ xiū xíng liǎo dá fēi
未来施？此菩萨闻未来诸佛之所修行，了达非
yǒu bù qǔ yú xiàng bù bié yàowǎngshēngzhū fó guó tǔ bú wèi bù
有，不取于相，不别乐往生诸佛国土，不味不
zhuó yì bù shēngyàn bù yǐ shàngēn huí xiàng yú bǐ yì bú yú bǐ
著，亦不生厌；不以善根回向于彼，亦不于彼
ér tuì shàngēn cháng qín xiū xíng wèicéng fèi shě dàn yù yīn bǐ jìng
而退善根，常勤修行，未曾废舍；但欲因彼境
jiè shè qǔ zhòngshēng wèishuōzhēn shí lìng chéngshú fó fǎ rán cǐ
界摄取众生，为说真实，令成熟佛法；然此
fǎ zhě fēi yǒuchùsuǒ fēi wú chùsuǒ fēi nèi fēi wài fēi jìn
法者非有处所、非无处所，非内、非外，非近、
fēi yuǎn fù zuò shì niàn ruò fǎ fēi yǒu bù kě bù shě shì
非远。复作是念：‘若法非有，不可不舍。’是
míngwèi lái shī yún hé wéi pú sà xiàn zài shī cǐ pú sà wén sì tiān
名未来施。云何为菩萨现在施？此菩萨闻四天
wángzhòngtiān sān shí sāntiān yè mótiān dōushuàituótiān huà lè
王众天、三十三天、夜摩天、兜率陀天、化乐
tiān tā huà zì zài tiān fàntiān fànshēntiān fàn fǔ tiān fànzhòng
天、他化自在天、梵天、梵身天、梵辅天、梵众
tiān dà fàntiān guāngtiān shǎoguāngtiān wú liàngguāngtiān guāng
天、大梵天、光天、少光天、无量光天、光
yīn tiān jìngtiān shǎojìngtiān wú liàngjìngtiān biànjìngtiān guǎng
音天、净天、少净天、无量净天、遍净天、广
tiān shǎoguǎngtiān wú liàngguǎngtiān guǎngguǒtiān wú fántiān
天、少广天、无量广天、广果天、无烦天、

wú rè tiān shànjiàntiān shànxiàntiān sè jiū jìng tiān nǎi zhì wén
无热天、善见天、善现天、色究竟天，乃至闻
shēngwén yuánjué jù zú gōng dé wén yǐ qí xīn bù mí bú mò
声闻、缘觉具足功德。闻已，其心不迷、不没、
bú jù bú sàn dàngūanzhūxíng rú mèng bù shí wú yǒu tānzhuó
不聚、不散，但观诸行如梦不实，无有贪著；
wèi lìngzhòngshēng shě lí è qù xīn wú fēn bié xiū pú sà dào
为令众生，舍离恶趣，心无分别，修菩萨道，
chéng jiù fó fǎ ér wèi kāi yǎn shì míngxiàn zài shī yún hé wéi pú
成就佛法，而为开演。是名现在施。云何为菩
sà jiū jìng shī fó zǐ cǐ pú sà jiǎ shǐ yǒu wú liàngzhòngshēng
萨究竟施？佛子！此菩萨，假使有无量众生
huòyǒu wú yǎn huòyǒu wú ěr huò wú bí shé jí yǐ shǒu zú lái zhì
或有无眼、或有无耳、或无鼻舌及以手足，来至
qí suǒ gào pú sà yán wǒ shēn bó hù zhūgēncánquē wéi
其所，告菩萨言：‘我身薄祜，诸根残缺。惟[4]
yuànrén cí yǐ shànfāngbiàn shě jǐ suǒyǒu lìng wǒ jù zú
愿仁慈，以善方便，舍己所有，令我具足。’
pú sà wén zhī jí biàn shī yǔ jiǎ shǐ yóu cǐ jīng ē sēng qí jié
菩萨闻之，即便施与；假使由此，经阿僧祇劫，
zhūgēn bú jù yì bù xīn shēng yī niàn huǐ xī dàn zì guānshēn cóng
诸根不具，亦不心生一念悔惜。但自观身，从
chū rù tāi bú jìng wēixíng bāoduànzhūgēn shēnglǎo bìng sǐ yòu
初入胎，不净微形，胞段诸根，生老病死；又
guān cǐ shēn wú yǒuzhēn shí wú yǒucán kuì fēi xiánshèng wù chòu
观此身，无有真实，无有惭愧，非贤圣物，臭
huì bù jié gǔ jié xiāng chí xuè ròu suǒ tú jiǔ kǒngcháng liú rén
秽不洁，骨节相持，血肉所涂，九孔常流，人
suǒ è jiàn zuò shì guān yǐ bù shēng yī niàn ài zhuó zhī xīn fù zuò
所恶贱。作是观已，不生一念爱著之心。复作
shì niàn cǐ shēnwēi cuì wú yǒujiān gù wǒ jīn yún hé ér shēng
是念：‘此身危脆，无有坚固。我今云何而生
liànzhuó yīng yǐ shī bǐ chōngmǎn qí yuàn rú wǒ suǒzuò yǐ cǐ
恋著？应以施彼，充满其愿。如我所作，以此
kāi dǎo yī qiè zhòngshēng lìng yú shēn xīn bù shēngtān ài xī dé
开导一切众生，令于身心不生贪爱，悉得

[4] 丽本：唯；永乐北藏本及龙藏本：惟

chéng jiù qīngjìng zhì shēn shì míng jiū jìng shī shì wéi pú sà mó hē
成就清净智身。’是名究竟施。是为菩萨摩诃
sà dì liù shī zàng
萨第六施藏。

fó zǐ hé děngwéi pú sà mó hē sà huì zàng cǐ pú sà
“佛子！何等为菩萨摩诃萨慧藏？此菩萨
yú sè rú shí zhī sè jí rú shí zhī sè miè rú shí zhī sè mièdào
于色如实知，色集如实知，色灭如实知，色灭道
rú shí zhī yú shòu xiǎng xíng shí rú shí zhī shòu xiǎng
如实知；于受、想、行、识如实知，受、想、
xíng shí jí rú shí zhī shòu xiǎng xíng shí miè rú shí zhī shòu
行、识集如实知，受、想、行、识灭如实知，受、
xiǎng xíng shí mièdào rú shí zhī yú wú míng rú shí zhī wú míng
想、行、识灭道如实知；于无明如实知，无明
jí rú shí zhī wú míngmiè rú shí zhī wú míngmièdào rú shí zhī yú
集如实知，无明灭如实知，无明灭道如实知；于
ài rú shí zhī ài jí rú shí zhī ài miè rú shí zhī ài mièdào rú
爱如实知，爱集如实知，爱灭如实知，爱灭道如
shí zhī yú shēngwén rú shí zhī shēngwén fǎ rú shí zhī shēngwén
实知；于声闻如实知，声闻法如实知，声闻
jí rú shí zhī shēngwén niè pán rú shí zhī yú dú jué rú shí zhī
集如实知，声闻涅槃如实知；于独觉如实知，
dú jué fǎ rú shí zhī dú jué jí rú shí zhī dú jué niè pán rú shí zhī
独觉法如实知，独觉集如实知，独觉涅槃如实知；
yú pú sà rú shí zhī pú sà fǎ rú shí zhī pú sà jí rú shí zhī
于菩萨如实知，菩萨法如实知，菩萨集如实知，
pú sà niè pán rú shí zhī yún hé zhī zhī cóng yè bào zhū xíng yīn yuán
菩萨涅槃如实知。云何知？知从业报诸行因缘
zhī suǒ zào zuò yī qiè xū jiǎ kōng wú yǒu shí fēi wǒ fēi jiān gù
之所造作，一切虚假，空无有实，非我非坚固，
wú yǒushǎo fǎ kě dé chéng lì yù lìngzhòngshēng zhī qí shí xìng
无有少法可得成立。欲令众生知其实性，
guǎngwèixuānshuō wèishuō hé děng shuōzhū fǎ bù kě huài hé děng
广为宣说。为说何等？说诸法不可坏。何等
fǎ bù kě huài sè bù kě huài shòu xiǎng xíng shí bù kě huài
法不可坏？色不可坏，受、想、行、识不可坏，
wú míng bù kě huài shēngwén fǎ dú jué fǎ pú sà fǎ bù kě huài
无明不可坏，声闻法、独觉法、菩萨法不可坏。

hé yǐ gù yī qiè fǎ wú zuò wú zuò zhě wú yánshuō wú chùsuǒ
何以故？一切法无作、无作者、无言说、无处所、

bù shēng bù qǐ bù yǔ bù qǔ wú dòngzhuǎn wú zuòyòng
不生、不起、不与、不取、无动转、无作用。

pú sà chéng jiù rú shì děng wú liàng huì zàng yǐ shǎofāngbiàn liǎo yī
菩萨成就如是等无量慧藏，以少方便，了一

qiè fǎ zì rán míng dá bù yóu tā wù cǐ huì wú jìn zàngyǒu shí zhǒng
切法，自然明达，不由他悟。此慧无尽藏有十种

bù kě jìn gù shuōwéi wú jìn hé děngwéi shí suǒ wèiduōwénshàn
不可尽故，说为无尽。何等为十？所谓多闻善

qiǎo bù kě jìn gù qīn jìn shàn zhī shí bù kě jìn gù shànfēn bié jù
巧不可尽故，亲近善知识不可尽故，善分别句

yì bù kě jìn gù rù shēn fǎ jiè bù kě jìn gù yǐ yī wèi zhì zhuāng
义不可尽故，入深法界不可尽故，以一味智庄

yán bù kě jìn gù jí yī qiè fú dé xīn wú pí juàn bù kě jìn gù rù
严不可尽故，集一切福德心无疲倦不可尽故，入

yī qiè tuó luó ní mén bù kě jìn gù néngfēn bié yī qiè zhòngshēng yǔ
一切陀罗尼门不可尽故，能分别一切众生语

yán yīn shēng bù kě jìn gù néngduàn yī qiè zhòngshēng yí huò bù kě
言音声不可尽故，能断一切众生疑惑不可

jìn gù wèi yī qiè zhòngshēngxiàn yī qiè fó shén lì jiàohuàtiáo fú lìng
尽故，为一切众生现一切佛神力教化调伏令

xiū xíng bú duàn bù kě jìn gù shì wéi shí shì wéi pú sà mó hē sà dì
修行不断不可尽故；是为十。是为菩萨摩诃萨第

qī huì zàng zhù cǐ zàngzhě dé wú jìn zhì huì pǔ néng kāi wù yī
七慧藏。住此藏者，得无尽智慧，普能开悟一

qiè zhòngshēng
切众生。

fó zǐ hé děngwéi pú sà mó hē sà niànzàng cǐ pú
“佛子！何等为菩萨摩诃萨念藏？此菩

sà shě lí chī huò dé jù zú niàn yì niànguò qù yī shēng èr shēng
萨舍离痴惑，得具足念，忆念过去一生、二生，

nǎi zhì shí shēng bǎi shēng qiānshēng bǎi qiānshēng wú liàng bǎi
乃至十生、百生、千生、百千生、无量百

qiānshēng chéng jié huài jié chénghuài jié fēi yī chéng jié
千生，成劫、坏劫、成坏劫、非一成劫、

fēi yī huài jié fēi yī chénghuài jié bǎi jié qiān jié bǎiqiān yì
非一坏劫、非一成坏劫，百劫、千劫、百千亿

nà yóu tā nǎi zhì wú liàng wú shù wú biān wú děng bù kě
那由他，乃至无量、无数[5]、无边、无等、不可
shǔ bù kě chēng bù kě sī bù kě liàng bù kě shuō bù kě
数、不可称、不可思、不可量、不可说、不可
shuō bù kě shuō jié niàn yī fó mínghào nǎi zhì bù kě shuō bù kě shuō
说不可说劫；念一佛名号，乃至不可说不可说
fó mínghào niàn yī fó chū shì shuōshòu jì nǎi zhì bù kě shuō bù kě
佛名号；念一佛出世说授记，乃至不可说不可
shuō fó chū shì shuōshòu jì niàn yī fó chū shì shuō xiū duō luó nǎi zhì
说佛出世说授记；念一佛出世说修多罗，乃至
bù kě shuō bù kě shuō fó chū shì shuō xiū duō luó rú xiū duō luó qí
不可说不可说佛出世说修多罗；如修多罗，祇
yè shòu jì qié tuó ní tuónuó yōu tuónuó běn shì běn
夜、授记、伽陀[6]、尼陀那、优陀那、本事、本
shēng fāngguǎng wèi céngyǒu pì yù lùn yì yì rú shì
生、方广、未曾有、譬喻[7]、论议，亦如是；
niàn yī zhòng huì nǎi zhì bù kě shuō bù kě shuōzhòng huì niànyǎn yī
念一众会，乃至不可说不可说众会；念演一
fǎ nǎi zhì yǎn bù kě shuō bù kě shuō fǎ niàn yī gēnzhǒngzhǒngxìng
法，乃至演不可说不可说法；念一根种种性，
nǎi zhì bù kě shuō bù kě shuōgēnzhǒngzhǒngxìng niàn yī gēn wú liàng
乃至不可说不可说根种种性；念一根无量
zhǒngzhǒngxìng nǎi zhì bù kě shuō bù kě shuōgēn wú liàngzhǒngzhǒngxìng
种种性，乃至不可说不可说根无量种种性；
niàn yī fán nǎozhǒngzhǒngxìng nǎi zhì bù kě shuō bù kě shuō fán nǎo
念一烦恼种种性，乃至不可说不可说烦恼
zhǒngzhǒngxìng niàn yī sān mèizhǒngzhǒngxìng nǎi zhì bù kě shuō bù kě
种种性；念一三昧种种性，乃至不可说不可
shuō sān mèizhǒngzhǒngxìng cǐ niànyǒu shí zhǒng suǒ wèi jì jìng niàn
说三昧种种性。此念有十种，所谓寂静念、
qīng jìng niàn bù zhuóniàn míngchèniàn lí chénniàn lí zhǒngzhǒng
清净念、不浊念、明彻念、离尘念、离种种
chénniàn lí gòuniàn guāngyàoniàn kě ài yàoniàn wú zhàng ài
尘念、离垢念、光耀念、可爱乐念、无障碍

[5] 丽本：無數、無量；永乐北藏本及龙藏本：無量、無數
[6] 丽本：他；永乐北藏本及龙藏本：陀
[7] 丽本：諭；永乐北藏本及龙藏本：喻

niàn pú sà zhù shì niàn shí yī qiè shì jiān wú néngráoluàn yī qiè
念。菩萨住是念时，一切世间无能娆乱，一切
yì lùn wú néngbiàndòng wǎng shì shàngēn xī dé qīngjìng yú zhū shì
异论无能变动，往世善根悉得清净，于诸世
fǎ wú suǒ rǎnzhuó zhòng mó wàidàosuǒ bù nénghuài zhuǎnshēnshòu
法无所染著，众魔外道所不能坏，转身受
shēng wú suǒwàng shī guò xiàn wèi lái shuō fǎ wú jìn yú yī
生无所忘失；过、现、未来，说法无尽；于一
qiè shì jiè zhōng yǔ zhòngshēngtóngzhù céng wú guò jiù rù yī qiè
切世界中，与众生同住，曾无过咎；入一切
zhū fó zhòng huì dàochǎng wú suǒzhàng ài yī qiè fó suǒ xī dé qīn jìn
诸佛众会道场无所障碍，一切佛所悉得亲近。
shì míng pú sà mó hē sà dì bā niànzàng
是名菩萨摩诃萨第八念藏。

fó zǐ hé děngwéi pú sà mó hē sà chízàng cǐ pú sà
“佛子！何等为菩萨摩诃萨持藏？此菩萨
chí zhū fó suǒshuō xiū duō luó wén jù yì lǐ wú yǒuwàng shī yī
持诸佛所说修多罗，文句义理，无有忘失；一
shēng chí nǎi zhì bù kě shuō bù kě shuōshēng chí chí yī fó mínghào
生持，乃至不可说不可说生持；持一佛名号，
nǎi zhì bù kě shuō bù kě shuō fó mínghào chí yī jié shù nǎi zhì bù
乃至不可说不可说佛名号；持一劫数，乃至不
kě shuō bù kě shuō jié shù chí yī fó shòu jì nǎi zhì bù kě shuō bù
可说不可说劫数；持一佛授记，乃至不可说不
kě shuō fó shòu jì chí yī xiū duō luó nǎi zhì bù kě shuō bù kě shuō
可说佛授记；持一修多罗，乃至不可说不可说
xiū duō luó chí yī zhòng huì nǎi zhì bù kě shuō bù kě shuōzhòng huì
修多罗；持一众会，乃至不可说不可说众会；
chí yǎn yī fǎ nǎi zhì yǎn bù kě shuō bù kě shuō fǎ chí yī gēn wú
持演一法，乃至演不可说不可说法；持一根无
liàngzhǒngzhǒngxìng nǎi zhì bù kě shuō bù kě shuōgēn wú liàngzhǒng
量种种性，乃至不可说不可说根无量种
zhǒngxìng chí yī fánnǎozhǒngzhǒngxìng nǎi zhì bù kě shuō bù kě shuō
种性；持一烦恼种种性，乃至不可说不可说
fánnǎozhǒngzhǒngxìng chí yī sānmèizhǒngzhǒngxìng nǎi zhì bù kě shuō
烦恼种种性；持一三昧种种性，乃至不可说
bù kě shuōsānmèizhǒngzhǒngxìng fó zǐ cǐ chízàng wú biānnánmǎn
不可说三昧种种性。佛子！此持藏无边难满，

nán zhì qí dǐ nán dé qīn jìn wú néng zhì fú wú liàng wú jìn jù
难至其底，难得亲近，无能制伏，无量无尽，具
dà wēi lì shì fó jìng jiè wéi fó néngliǎo shì míng pú sà mó hē sà
大威力，是佛境界，唯佛能了。是名菩萨摩诃萨
dì jiǔ chí zàng
第九持藏。

fó zǐ hé děngwéi pú sà mó hē sà biànzàng cǐ pú
“佛子！何等为菩萨摩诃萨辩藏？此菩
sà yǒushēn zhì huì liǎo zhī shí xiàng guǎngwèizhòngshēngyǎnshuōzhū fǎ
萨有深智慧，了知实相，广为众生演说诸法，
bù wéi yī qiè zhū fó jīng diǎn shuō yī pǐn fǎ nǎi zhì bù kě shuō bù
不违一切诸佛经典；说一品法，乃至不可说不
kě shuō pǐn fǎ shuō yī fó mínghào nǎi zhì bù kě shuō bù kě shuō fó
可说品法；说一佛名号，乃至不可说不可说佛
mínghào rú shì shuō yī shì jiè shuō yī fó shòu jì shuō yī xiū
名号；如是，说一世界，说一佛授记，说一修
duō luó shuō yī zhòng huì shuōyǎn yī fǎ shuō yī gēn wú liàngzhǒng
多罗，说一众会，说演一法，说一根无量种
zhǒngxìng shuō yī fán nǎo wú liàngzhǒngzhǒngxìng shuō yī sān mèi wú
种性，说一烦恼无量种种性，说一三昧无
liàngzhǒngzhǒngxìng nǎi zhì shuō bù kě shuō bù kě shuōsān mèi wú liàng
量种种性，乃至说不可说不可说三昧无量
zhǒngzhǒngxìng huò yī rì shuō huòbànyuè yī yuèshuō huò bǎi
种种性；或一日说，或半月、一月说，或百
nián qiānnián bǎi qiānniánshuō huò yī jié bǎi jié qiān jié
年、千年、百千年说，或一劫、百劫、千劫、
bǎi qiān jié shuō huò bǎi qiān yì nà yóu tā jié shuō huò wú shù wú liàng
百千劫说，或百千亿那由他劫说，或无数无量
nǎi zhì bù kě shuō bù kě shuō jié shuō jié shù kě jìn yī wén yī jù
乃至不可说不可说劫说。劫数可尽，一文一句，
yì lǐ nán jìn hé yǐ gù cǐ pú sà chéng jiù shí zhǒng wú jìn zàng
义理难尽。何以故？此菩萨成就十种无尽藏
gù chéng jiù cǐ zàng dé shè yī qiè fǎ tuó luó ní ménxiàn zài qián
故。成就此藏，得摄一切法陀罗尼门现在前，
bǎi wàn ē sēng qí tuó luó ní yǐ wéijuànshǔ dé cǐ tuó luó ní yǐ yǐ
百万阿僧祇陀罗尼以为眷属；得此陀罗尼已，以
fǎ guāngmíng guǎngwèizhòngshēngyǎnshuō yú fǎ qí shuō fǎ shí
法光明，广为众生演说于法。其说法时，

yǐ guǎng cháng shé chū miào yīn shēng chōng mǎn shí fāng yī qiè shì jiè
以广长舌出妙音声，充满十方一切世界；

suí qí gēn xìng xī lìng mǎn zú xīn dé huān xǐ miè chú yī qiè fán nǎo
随其根性，悉令满足，心得欢喜，灭除一切烦恼

chán gòu shàn rù yī qiè yīn shēng yán yǔ wén zì biàn cái lìng
缠垢。善入一切音声、言语、文字、辩才，令

yī qiè zhòng shēng fó zhǒng bú duàn jìng xīn xiāng xù yì yǐ fǎ guāng
一切众生佛种不断，净心相续，亦以法光

míng ér yǎn shuō fǎ wú yǒu qióng jìn bù shēng pí juàn hé yǐ gù
明而演说法，无有穷尽，不生疲倦。何以故？

cǐ pú sà chéng jiù jìn xū kōng biàn fǎ jiè wú biān shēn gù shì wéi pú
此菩萨成就尽虚空遍法界无边身故。是为菩

sà mó hē sà dì shí biàn zàng cǐ zàng wú qióng jìn wú fēn duàn wú
萨摩诃萨第十辩藏。此藏无穷尽、无分段、无

jiàn wú duàn wú biàn yì wú gé ài wú tuì zhuǎn shèn shēn
间、无断、无变异、无隔碍、无退转，甚深

wú dǐ nán kě dé rù pǔ rù yī qiè fó fǎ zhī mén
无底，难可得入，普入一切佛法之门。

fó zǐ cǐ shí zhǒng wú jìn zàng yǒu shí zhǒng wú jìn fǎ
“佛子！此十种无尽藏，有十种无尽法[8]，

lìng zhū pú sà jiū jìng chéng jiù wú shàng pú tí hé děng wéi shí ráo
令诸菩萨究竟成就无上菩提。何等为十？饶

yì yī qiè zhòng shēng gù yǐ běn yuàn shàn huí xiàng gù yī qiè jié wú
益一切众生故，以本愿善回向故，一切劫无

duàn jué gù jìn xū kōng jiè xī kāi wù xīn wú xiàn gù huí xiàng yǒu wéi
断绝故，尽虚空界悉开悟心无限故，回向有为

ér bù zhuó gù yī niàn jìng jiè yī qiè fǎ wú jìn gù dà yuàn xīn wú
而不著故，一念境界一切法无尽故，大愿心无

biàn yì gù shàn shè qǔ zhū tuó luó ní gù yī qiè zhū fó suǒ hù niàn gù
变异故，善摄取诸陀罗尼故，一切诸佛所护念故，

liǎo yī qiè fǎ jiē rú huàn gù shì wéi shí zhǒng wú jìn fǎ néng lìng yī
了一切法皆如幻故。是为十种无尽法，能令一

qiè shì jiān suǒ zuò xī dé jiū jìng wú jìn dà zàng。”
切世间所作，悉得究竟无尽大藏。”

大方广佛华严经卷第二十一

[8] 丽本：盡；永乐北藏本及龙藏本：盡法

bǔ quēzhēnyán

补阙真言

（三遍）

ná mó sānmǎnduō mò tuó nán ē bō là dì hē duōzhé zhé
南无三满哆.没驮喃.阿钵啰帝.喝多折.折

nà mí ǎn jī mí jī mí dá tǎ gě tǎ nán mò wǎ shān dìng
捺弥.唵.鸡弥鸡弥.怛塔葛塔喃.末瓦山.矴

bō là dì wū dá mó dá mó dá tǎ gě tǎ nán mò wǎ hòng pō
钵啰帝.乌怛摩怛摩.怛塔葛塔喃.末瓦吽.婆

suō hē
莎诃.

jǔ zàn

举赞

（一遍）

bō téngxíng hǎi yún bù cí mén yè mó tiānshàngzhòngyún
波腾行海.云布慈门.夜摩天上众云

zhēn wéirào fǎ wángzūn huā yǔ bīn fēn yí huì yǎnrán cún
臻.围绕法王尊.华雨缤纷.一会俨然存.

jǔ zì mǔzàn

举字母赞

（一遍）

huāyán zì mǔ zhòng yì qīnxuān shàn cái tóng zǐ dé zhēnchuán
华严字母.众艺亲宣.善财童子得真传.

mì mì yì yōuxuán gōng dé wú biān chàngsòng lì rén tiān
秘密义幽玄.功德无边.唱诵利人天.

huāyán zì mǔ

华严字母

（一遍）

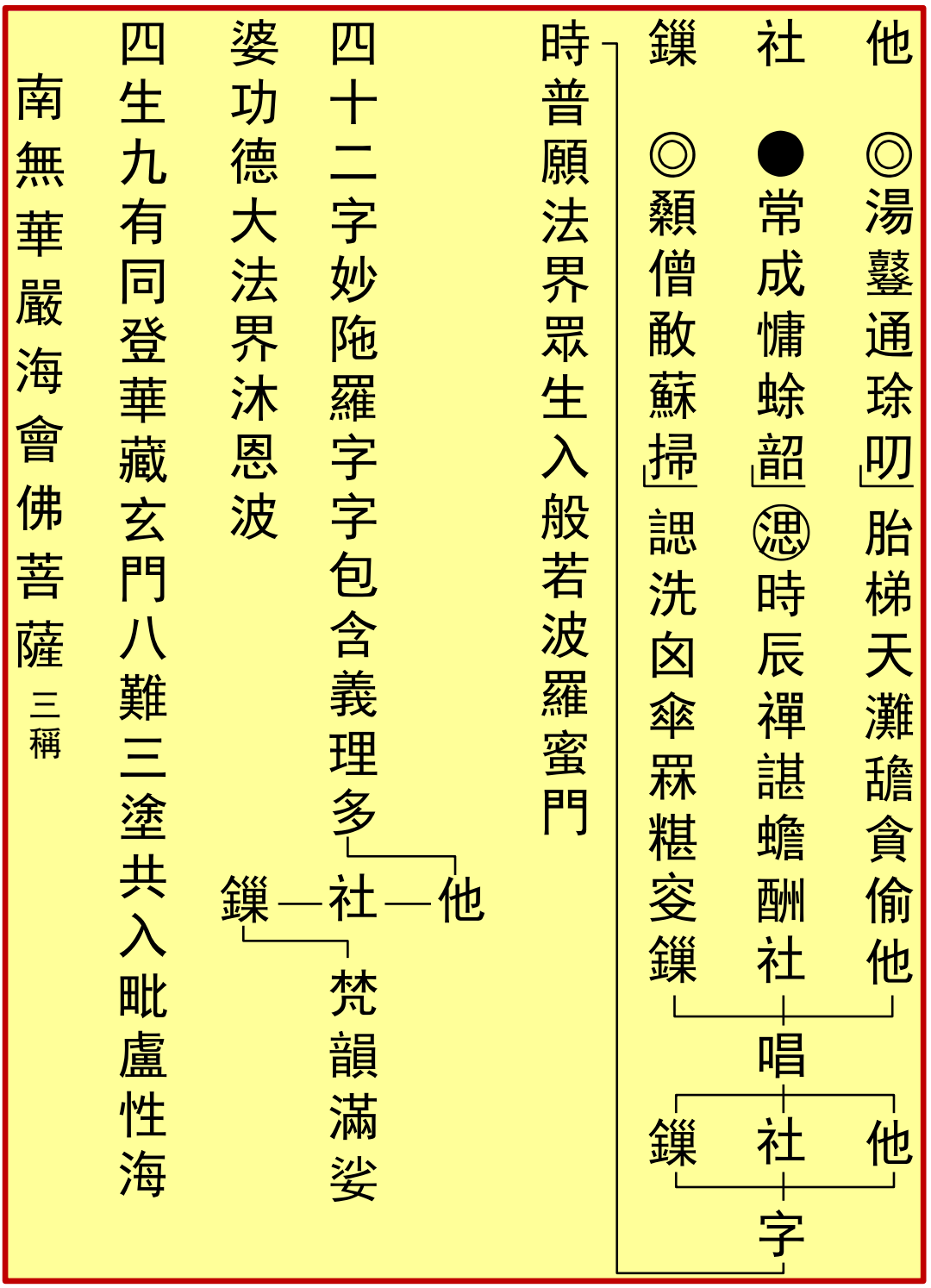

tao tang teng tong tu tao tai ti tin tan tin tan tou tao

19. 他 湯 鼕 通 珎 叨 胎 梯 天 灘 醓 貪 偷 他

chàngtao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě bō luó mì

唱 他字时. 普 愿 法界 众 生 . 入般若波罗蜜

mén

门.

chao chang cheng chong chu chao chai chi chin chan chin
20. 社 常 成 慵 蜍 韶 漶 時 辰 禪 諶
chanchouchao chàngchao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù
蟾 酬 社 唱 社 字时. 普 愿 法 界 众 生 . 入
bō rě bō luó mì mén
般若波罗蜜门.

sao sangseng song su sao sai si sin san sin san sou sao
21. 鏁 顙 僧 敢 蘇 掃 諰 洗 囟 傘 罧 糂 窔 鏁
chàngsao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě bō luó mì
唱 鏁字时. 普 愿 法 界 众 生 . 入般若波罗蜜
mén
门.

sì shí èr zì miào tuó luó zì zì bāohán yì lǐ duō tao chao
四十二字 妙 陀罗. 字字包含义理多. 他. 社 .
sao fàn yùnmǎnsuō pó gōng dé dà fǎ jiè mù ēn bō
鏁. 梵韵满娑婆. 功 德 大. 法界沐恩波.

sì shēng jiǔ yǒu tóngdēnghuāzàngxuánmén bā nánsān tú
四 生 九有. 同 登 华 藏 玄 门. 八难三途.
gòng rù pí lú xìng hǎi
共 入毗卢性海.

ná mó huāyán hǎi huì fó pú sà
南无华严海会佛菩萨（合掌三称）

huí xiàng jì
回 向 偈

（一遍）

yuàn yǐ cǐ gōng dé pǔ jí yú yī qiè
愿 以 此 功 德 普 及 于 一 切
wǒ děng yǔ zhòngshēng jiē gòngchéng fó dào
我 等 与 众 生 皆 共 成 佛 道

dà fāngguǎng fó huā yán jīng juàn dì èr shí èr

大方广佛华严经卷第二十二

táng yú tiánguósānzàngshāmén shí chānántuó yì

唐于阗国三藏沙门实叉难陀译[9]

shēngdōushuàitiāngōng pǐn dì èr shí sān

升兜率天宫品第二十三

ěr shí fó shén lì gù shí fāng yī qiè shì jiè yī yī sì tiān

尔时，佛神力故，十方一切世界，一一四天

xià yán fú tí zhōng jiē jiàn rú lái zuò yú shù xià gè yǒu pú sà chéng

下阎浮提中，皆见如来坐于树下，各有菩萨承

fó shén lì ér yǎnshuō fǎ mǐ bú zì wèihéng duì yú fó

佛神力而演说法，靡不自谓恒对于佛。

ěr shí shì zūn fù yǐ shén lì bù lí yú cǐ pú tí shù xià jí

尔时，世尊复以神力，不离于此菩提树下及

xū mí dǐng yè mótiāngōng ér wǎng yì yú dōushuàituótiān yī qiè

须弥顶、夜摩天宫，而往诣于兜率陀天一切

miàobǎosuǒzhuāngyándiàn shí dōushuàitiānwángyáojiàn fó lái jí

妙宝所庄严殿。时，兜率天王遥见佛来，即

yú diànshàng fū mó ní zàng shī zǐ zhī zuò qí shī zǐ zuò tiānzhūmiào

于殿上敷摩尼藏师子之座。其师子座，天诸妙

bǎo zhī suǒ jí chéng guò qù xiū xíngshàngēnsuǒ dé yī qiè rú lái shén

宝之所集成，过去修行善根所得，一切如来神

lì suǒxiàn wú liàng bǎi qiān yì nà yóu tā ē sēng qí shàngēnsuǒshēng

力所现，无量百千亿那由他阿僧祇善根所生，

yī qiè rú lái jìng fǎ suǒ qǐ wú biān fú lì zhī suǒyányíng qīngjìng yè

一切如来净法所起，无边福力之所严莹；清净业

bào bù kě jǔ huài guānzhě xīn yào wú yǒu[10] yàn zú shì chū shì

报，不可沮坏；观者欣乐，无有厌足；是出世

fǎ fēi shì suǒ rǎn yī qiè zhòngshēngxián lái guānchá wú yǒunéng

法，非世所染；一切众生咸来观察，无有能

[9] 丽本：于闐國三藏實叉難陀奉制譯；永乐北藏本及龙藏本：唐于闐國三藏沙門實叉難陀譯

[10] 丽本：所；永乐北藏本及龙藏本：有

dé jiū qí miàohǎo yǒu bǎiwàn yì céng jí zhōu zā wéirào bǎiwàn
得究其妙好。有百万亿层级，周匝围绕；百万
yì jīn wǎng bǎiwàn yì huāzhàng bǎiwàn yì bǎozhàng bǎiwàn yì
亿金网，百万亿华帐，百万亿宝帐，百万亿
mánzhàng bǎiwàn yì xiāngzhàng zhāng shī qí shàng huāmánchuí xià
鬘帐，百万亿香帐，张施其上；华鬘垂下，
xiāng qì pǔ xūn bǎiwàn yì huā gài bǎiwàn yì mán gài bǎiwàn yì
香气普熏；百万亿华盖，百万亿鬘盖，百万亿
bǎo gài zhū tiān zhí chí sì miànháng liè bǎiwàn yì bǎo yī yǐ
宝盖，诸天执持，四面行列；百万亿宝衣，以
fū qí shàng bǎiwàn yì lóu gé qǐ huànzhuāngyán bǎiwàn yì mó
敷其上；百万亿楼阁，绮焕庄严；百万亿摩
ní wǎng bǎiwàn yì bǎowǎng mí fù qí shàng bǎiwàn yì bǎoyīng
尼网，百万亿宝网，弥覆其上；百万亿宝璎
luò wǎng sì miànchuí xià bǎiwàn yì zhuāngyán jù wǎng bǎiwàn yì
珞网，四面垂下；百万亿庄严具网，百万亿
gài wǎng bǎiwàn yì yī wǎng bǎiwàn yì bǎozhàngwǎng yǐ zhāng
盖网，百万亿衣网，百万亿宝帐网，以张
qí shàng bǎiwàn yì bǎoliánhuāwǎng kāi fū guāngróng bǎiwàn yì
其上；百万亿宝莲华网，开敷光荣；百万亿
bǎoxiāngwǎng qí xiāngměimiào chēngyuèzhòng xīn bǎiwàn yì bǎo
宝香网，其香美妙，称悦众心；百万亿宝
língzhàng qí língwēidòng chū hé yǎ yīn bǎiwàn yì zhāntándǎozhàng
铃帐，其铃微动，出和雅音；百万亿栴檀宝帐，
xiāng qì pǔ xūn bǎiwàn yì bǎohuāzhàng qí huā fū róng bǎiwàn yì
香气普熏；百万亿宝华帐，其华敷荣；百万亿
zhòngmiào sè yī zhàng shì suǒ xī yǒu bǎiwàn yì pú sà zhàng bǎi
众妙色衣帐，世所希有；百万亿菩萨帐，百
wàn yì zá sè zhàng bǎiwàn yì zhēn jīn zhàng bǎiwàn yì liú lí zhàng
万亿杂色帐，百万亿真金帐，百万亿瑠璃帐，
bǎiwàn yì zhǒngzhǒngbǎozhàng xī zhāng qí shàng bǎiwàn yì yī qiè
百万亿种种宝帐，悉张其上；百万亿一切
bǎozhàng dà mó ní bǎo yǐ wéizhuāngyán bǎiwàn yì miàobǎohuā
宝帐，大摩尼宝以为庄严；百万亿妙宝华，
zhōu zā yíng shì bǎiwàn yì pín pó zhàng shū miàojiàncuò bǎiwàn yì
周匝莹饰；百万亿频婆帐，殊妙间错；百万亿
bǎomán bǎiwàn yì xiāngmán sì miànchuí xià bǎiwàn yì tiānjiān
宝鬘，百万亿香鬘，四面垂下；百万亿天坚

gù xiāng qí xiāng pǔ xūn bǎi wàn yì tiānzhuāngyán jù yīng luò bǎi
固香，其香普熏；百万亿天庄严具璎珞，百
wàn yì bǎohuāyīng luò bǎi wàn yì shèngzàngbǎoyīng luò bǎi wàn yì mó
万亿宝华璎珞，百万亿胜藏宝璎珞，百万亿摩
ní bǎoyīng luò bǎi wàn yì hǎi mó ní bǎoyīng luò zhuāngyánzuòshēn
尼宝璎珞，百万亿海摩尼宝璎珞，庄严座身；
bǎi wàn yì miàobǎozēng cǎi yǐ wéi chuí dài bǎi wàn yì yīn tuó luó jīn
百万亿妙宝缯彩，以为垂带；百万亿因陀罗金
gāngbǎo bǎi wàn yì zì zài mó ní bǎo bǎi wàn yì miào sè zhēn jīn
刚宝，百万亿自在摩尼宝，百万亿妙色真金
zàng yǐ wéijiàn shì bǎi wàn yì pí lú zhēnuó mó ní bǎo bǎi wàn
藏，以为间饰；百万亿毗卢遮那摩尼宝，百万
yì yīn tuó luó mó ní bǎo guāngmíngzhàoyào bǎi wàn yì tiānjiān gù mó
亿因陀罗摩尼宝，光明照耀；百万亿天坚固摩
ní bǎo yǐ wéichuāngyǒu bǎi wàn yì qīngjìng gōng dé mó ní bǎo
尼宝，以为窓牖；百万亿清净功德摩尼宝，
zhāng shī miào sè bǎi wàn yì qīngjìng miàozàngbǎo yǐ wéimén tà
彰施妙色；百万亿清净妙藏宝，以为门闼；
bǎi wàn yì shì zhōng zuì shèngbànyuèbǎo bǎi wàn yì lí gòuzàng mó ní
百万亿世中最胜半月宝，百万亿离垢藏摩尼
bǎo bǎi wàn yì shī zǐ miàn mó ní bǎo jiàn cuòzhuāngyán bǎi wàn
宝，百万亿师子面摩尼宝，间错庄严；百万
yì xīn wáng mó ní bǎo suǒ qiú rú yì bǎi wàn yì yán fú tán mó ní
亿心王摩尼宝，所求如意；百万亿阎浮檀摩尼
bǎo bǎi wàn yì qīngjìngzàng mó ní bǎo bǎi wàn yì dì chuáng mó ní
宝，百万亿清净藏摩尼宝，百万亿帝幢摩尼
bǎo xiánfàngguāngmíng mí fù qí shàng bǎi wàn yì bái yín zàng mó
宝，咸放光明，弥覆其上；百万亿白银藏摩
ní bǎo bǎi wàn yì xū mí chuáng mó ní bǎo zhuāngyán qí zàng bǎi
尼宝，百万亿须弥幢摩尼宝，庄严其藏；百
wàn yì zhēnzhū yīng luò bǎi wàn yì liú lí yīng luò bǎi wàn yì chì sè
万亿真珠璎珞，百万亿瑠璃璎珞，百万亿赤色
bǎoyīng luò bǎi wàn yì mó ní yīng luò bǎi wàn yì bǎoguāngmíngyīng luò
宝璎珞，百万亿摩尼璎珞，百万亿宝光明璎珞，
bǎi wàn yì zhǒngzhǒngzàng mó ní yīng luò bǎi wàn yì shèn kě yàojiàn chì
百万亿种种藏摩尼璎珞，百万亿甚可乐见赤
zhēnzhū yīng luò bǎi wàn yì wú biān sè xiàngzàng mó ní bǎoyīng luò bǎi
真珠璎珞，百万亿无边色相藏摩尼宝璎珞，百

wàn yì jí qīngjìng wú bǐ bǎoyīngluò bǎiwàn yì shèngguāngmíngmó ní
万亿极清净无比宝璎珞，百万亿胜光明摩尼

bǎoyīngluò zhōu zā chuí bù yǐ wéizhuāngyán bǎiwàn yì mó ní shēn
宝璎珞，周匝垂布，以为庄严；百万亿摩尼身，

shū miàoyán shì bǎiwàn yì yīn tuó luó miào sè bǎo bǎiwàn yì hēi zhān
殊妙严饰；百万亿因陀罗妙色宝，百万亿黑梅

tán xiāng bǎiwàn yì bù sī yì jìng jiè xiāng bǎiwàn yì shí fāngmiào
檀香，百万亿不思议境界香，百万亿十方妙

xiāng bǎiwàn yì zuì shèngxiāng bǎiwàn yì shèn kě ài yàoxiāng xián
香，百万亿最胜香，百万亿甚可爱乐香，咸

fā xiāng qì pǔ xūn shí fāng bǎiwàn yì pín pó luó xiāng pǔ sàn shí
发香气，普熏十方；百万亿频婆罗香，普散十

fāng bǎiwàn yì jìngguāngxiāng pǔ xūnzhòngshēng bǎiwàn yì wú biān
方；百万亿净光香，普熏众生；百万亿无边

jì zhǒngzhǒng sè xiāng pǔ xūn yī qiè zhū fó guó tǔ yǒng bù xiē miè
际种种色香，普熏一切诸佛国土，永不歇灭；

bǎiwàn yì tú xiāng bǎiwàn yì xūnxiāng bǎiwàn yì shāoxiāng xiāng
百万亿涂香，百万亿熏香，百万亿烧香，香

qì fā yuè pǔ xūn yī qiè bǎiwàn yì liánhuāzàngchénshuǐxiāng chū
气发越，普熏一切；百万亿莲华藏沉水香，出

dà yīn shēng bǎiwàn yì yóu xì xiāng néngzhuǎnzhòng xīn bǎiwàn
大音声；百万亿游戏香，能转众心；百万

yì ē lóu nuóxiāng xiāng qì pǔ xūn qí wèigānměi bǎiwàn yì néng
亿阿楼那香，香气普熏，其味甘美；百万亿能

kāi wù xiāng pǔ biàn yī qiè lìng qí wénzhě zhūgēn jì jìng
开悟香，普遍一切，令其闻者，诸根寂静。

fù yǒu bǎiwàn yì wú bǐ xiāngwángxiāng zhǒngzhǒngzhuāngyán
复有百万亿无比香王香，种种庄严。

yù bǎiwàn yì tiānhuāyún yù bǎiwàn yì tiānxiāngyún yù bǎiwàn yì
雨百万亿天华云，雨百万亿天香云，雨百万亿

tiān mòxiāngyún yù bǎiwàn yì tiān jū sū móhuāyún yù bǎiwàn yì
天末香云，雨百万亿天拘苏摩华云，雨百万亿

tiān bō tóu móhuāyún yù bǎiwàn yì tiānyōu bō luóhuāyún yù bǎiwàn
天波头摩华云，雨百万亿天优钵罗华云，雨百万

yì tiān jū wù tóuhuāyún yù bǎiwàn yì tiān fēn tuó lì huāyún yù bǎi
亿天拘物头华云，雨百万亿天芬陀利华云，雨百

wàn yì tiānmàntuó luóhuāyún yù bǎiwàn yì yī qiè tiānhuāyún yù bǎi
万亿天曼陀罗华云，雨百万亿一切天华云，雨百

wàn yì tiān yī yún yù bǎi wàn yì mó ní bǎo yún yù bǎi wàn yì tiān gài
万亿天衣云，雨百万亿摩尼宝云，雨百万亿天盖

yún yù bǎi wàn yì tiān fān yún yù bǎi wàn yì tiān guān yún yù bǎi
云，雨百万亿天幡云，雨百万亿天冠云，雨百

wàn yì tiān zhuāng yán jù yún yù bǎi wàn yì tiān bǎo mán yún yù bǎi
万亿天庄严具云，雨百万亿天宝鬘云，雨百

wàn yì tiān bǎo yīng luò yún yù bǎi wàn yì tiān zhān tán xiāng yún yù bǎi
万亿天宝璎珞云，雨百万亿天栴檀香云，雨百

wàn yì tiān chén shuǐ xiāng yún jiàn bǎi wàn yì bǎo chuáng xuán bǎi wàn
万亿天沉水香云。建百万亿宝幢，悬百万

yì bǎo fān chuí bǎi wàn yì bǎo zēng dài rán bǎi wàn yì xiāng lú bù
亿宝幡，垂百万亿宝缯带，然百万亿香炉，布

bǎi wàn yì bǎo mán chí bǎi wàn yì bǎo shàn zhí bǎi wàn yì bǎo fú
百万亿宝鬘，持百万亿宝扇，执百万亿宝拂。

xuán bǎi wàn yì bǎo líng wǎng wēi fēng chuī dòng chū miào yīn shēng bǎi
悬百万亿宝铃网，微风吹动，出妙音声；百

wàn yì bǎo lán shǔn zhōu zā wéi rào bǎi wàn yì bǎo duō luó shù cì
万亿宝栏楯，周匝围绕；百万亿宝多罗树，次

dì háng liè bǎi wàn yì miào bǎo chuāng yǒu qǐ lì zhuāng yán bǎi
第行列；百万亿妙宝窓牖，绮丽庄严；百

wàn yì bǎo shù zhōu zā chuí yīn bǎi wàn yì lóu gé yán mào qǐ shì
万亿宝树，周匝垂阴；百万亿楼[11]阁，延袤绮饰；

bǎi wàn yì bǎo mén chuí bù yīng luò bǎi wàn yì jīn líng chū miào yīn
百万亿宝门，垂布璎珞；百万亿金铃，出妙音

shēng bǎi wàn yì jí xiáng xiàng yīng luò yán jìng chuí xià bǎi wàn yì
声；百万亿吉祥相璎珞，严净垂下；百万亿

bǎo xī dǐ jiā néng chú zhòng è bǎi wàn yì jīn zàng jīn lǚ zhī chéng
宝悉底迦，能除众恶；百万亿金藏，金缕织成；

bǎi wàn yì bǎo gài zhòng bǎo wéi gān zhí chí háng liè bǎi wàn yì yī
百万亿宝盖，众宝为竿，执持行列；百万亿一

qiè bǎo zhuāng yán jù wǎng jiàn cuò zhuāng yán bǎi wàn yì guāng míng bǎo
切宝庄严具网，间错庄严；百万亿光明宝，

fàng zhǒng zhǒng guāng bǎi wàn yì guāng míng zhōu biàn zhào yào bǎi
放种种光；百万亿光明，周遍照耀；百

wàn yì rì zàng lún bǎi wàn yì yuè zàng lún bìng wú liàng sè bǎo zhī suǒ
万亿日藏轮，百万亿月藏轮，并无量色宝之所

[11] 丽本：寶樓；永乐北藏本及龙藏本：樓

jí chéng bǎiwàn yì xiāngyàn guāngmíngyìngchè bǎiwàn yì liánhuā
集成；百万亿香焰，光明映彻；百万亿莲华

zàng kāi fū xiānróng bǎiwàn yì bǎowǎng bǎiwàn yì huāwǎng
藏，开敷鲜荣；百万亿宝网，百万亿华网，

bǎiwàn yì xiāngwǎng mí fù qí shàng bǎiwàn yì tiānbǎo yī bǎi
百万亿香网，弥覆其上；百万亿天宝衣，百

wàn yì tiānqīng sè yī bǎiwàn yì tiānhuáng sè yī bǎiwàn yì tiān chì
万亿天青色衣，百万亿天黄色衣，百万亿天赤

sè yī bǎiwàn yì tiān qí miào sè yī bǎiwàn yì tiānzhǒngzhǒngbǎo
色衣，百万亿天奇妙色衣，百万亿天种种宝

qí miào yī bǎiwàn yì zhǒngzhǒngxiāngxūn yī bǎiwàn yì yī qiè bǎo
奇妙衣，百万亿种种香熏衣，百万亿一切宝

suǒ chéng yī bǎiwàn yì xiān bái yī xī shàn fū bù jiànzhěhuān xǐ
所成衣，百万亿鲜白衣，悉善敷布，见者欢喜。

bǎiwàn yì tiān líng chuáng bǎiwàn yì jīn wǎngchuáng chūwēimiào yīn
百万亿天铃幢，百万亿金网幢，出微妙音；

bǎiwàn yì tiānzēngchuáng zhòng cǎi jù zú bǎiwàn yì xiāngchuáng
百万亿天缯幢，众彩具足；百万亿香幢，

chuí bù xiāngwǎng bǎiwàn yì huāchuáng yù yī qiè huā bǎiwàn yì
垂布香网；百万亿华幢，雨一切华；百万亿

tiān yī chuáng xuán bù miào yī bǎiwàn yì tiān mó ní bǎochuáng
天衣幢，悬布妙衣；百万亿天摩尼宝幢，

zhòngbǎozhuāngyán bǎiwàn yì tiānzhuāngyán jù chuáng zhòng jù jiào
众宝庄严；百万亿天庄严具幢，众具校

shì bǎiwàn yì tiānmánchuáng zhǒngzhǒnghuāmán sì miànháng bù
饰；百万亿天鬘幢，种种华鬘，四面行布；

bǎiwàn yì tiān gài chuáng bǎo líng hé míng wén jiē huān xǐ bǎiwàn
百万亿天盖幢，宝铃和鸣，闻皆欢喜。百万

yì tiān luó chūmiào yīn shēng bǎiwàn yì tiān gǔ chū dà yīn shēng
亿天螺，出妙音声；百万亿天鼓，出大音声；

bǎiwàn yì tiānkōnghóu chūwēimiào yīn bǎiwàn yì tiānmóutuó luó
百万亿天箜篌，出微妙音；百万亿天牟陀罗，

chū dà miào yīn bǎiwàn yì tiānzhū zá yuè tóng shí jù zòu bǎiwàn
出大妙音；百万亿天诸杂乐，同时俱奏；百万

yì tiān zì zài yuè chūmiào yīn shēng qí shēng pǔ biàn yī qiè fó chà
亿天自在乐，出妙音声，其声普遍一切佛刹；

bǎiwàn yì tiānbiànhuàyuè qí shēng rú xiǎng pǔ yìng yī qiè bǎiwàn
百万亿天变化乐，其声如响，普应一切；百万

yì tiān gǔ yīn yú fǔ jī ér chūmiào yīn bǎi wàn yì tiān rú yì yuè
亿天鼓，因于抚击，而出妙音；百万亿天如意乐，

zì rán chūshēng yīn jié xiāng hé bǎi wàn yì tiānzhū zá yuè chūmiào
自然出声，音节相和；百万亿天诸杂乐，出妙

yīn shēng miè zhū fán nǎo bǎi wàn yì yuè yì yīn zàn tàn gòngyǎng
音声，灭诸烦恼。百万亿悦意音，赞叹供养；

bǎi wàn yì guǎng dà yīn zàn tàn chéng shì bǎi wàn yì shènshēn yīn
百万亿广大音，赞叹承事；百万亿甚深音，

zàn tàn xiū xíng bǎi wàn yì zhòngmiào yīn tàn fó yè guǒ bǎi wàn yì
赞叹修行；百万亿众妙音，叹佛业果；百万亿

wēi xì yīn tàn rú shí lǐ bǎi wàn yì wú zhàng ài zhēn shí yīn tàn
微细音，叹如实理；百万亿无障碍真实音，叹

fó běnxíng bǎi wàn yì qīngjìng yīn zàn tàn guò qù gòngyǎngzhū fó
佛本行；百万亿清净音，赞叹过去供养诸佛；

bǎi wàn yì fǎ mén yīn zàn tàn zhū fó zuì shèng wú wèi bǎi wàn yì wú
百万亿法门音，赞叹诸佛最胜无畏；百万亿无

liàng yīn tàn zhū pú sà gōng dé wú jìn bǎi wàn yì pú sà dì yīn
量音，叹诸菩萨功德无尽；百万亿菩萨地音，

zàn tàn kāi shì yī qiè pú sà dì xiāngyìngxíng bǎi wàn yì wú duàn jué yīn
赞叹开示一切菩萨地相应行；百万亿无断绝音，

tàn fó gōng dé wú yǒuduàn jué bǎi wàn yì suí shùn yīn zàn tàn chēng
叹佛功德无有断绝；百万亿随顺音，赞叹称

yángjiàn fó zhī xíng bǎi wàn yì shènshēn fǎ yīn zàn tàn yī qiè fǎ wú
扬见佛之行；百万亿甚深法音，赞叹一切法无

ài zhì xiāngyìng lǐ bǎi wàn yì guǎng dà yīn qí yīn chōngmǎn yī qiè
碍智相应理；百万亿广大音，其音充满一切

fó chà bǎi wàn yì wú ài qīngjìng yīn suí qí xīn yào xī lìnghuān
佛刹；百万亿无碍清净音，随其心乐，悉令欢

xǐ bǎi wàn yì bú zhù sān jiè yīn lìng qí wénzhě shēn rù fǎ xìng
喜；百万亿不住三界音，令其闻者，深入法性；

bǎi wàn yì huān xǐ yīn lìng qí wénzhě xīn wú zhàng ài shēn xìn gōng
百万亿欢喜音，令其闻者，心无障碍，深信恭

jìng bǎi wàn yì fó jìng jiè yīn suí suǒ chūshēng xī néng kāi shì yī
敬；百万亿佛境界音，随所出声，悉能开示一

qiè fǎ yì bǎi wàn yì tuó luó ní yīn shànxuān yī qiè fǎ jù chā bié
切法义；百万亿陀罗尼音，善宣一切法句差别，

jué liǎo rú lái mì mì zhī zàng bǎi wàn yì yī qiè fǎ yīn qí yīn hé
决了如来秘密之藏；百万亿一切法音，其音和

chàng kè xié zhòngyuè
畅，克谐众乐。

yǒu bǎi wàn yì chū fā xīn pú sà cái jiàn cǐ zuò bèi gèngzēng
有百万亿初发心菩萨，才见此座，倍更增

zhǎng yī qiè zhì xīn bǎi wàn yì zhì dì pú sà xīn jìng huān xǐ bǎi
长一切智心；百万亿治地菩萨，心净欢喜；百

wàn yì xiū xíng pú sà wù jiě qīng jìng bǎi wàn yì shēng guì pú sà
万亿修行菩萨，悟解清净；百万亿生贵菩萨，

zhù shèng zhì lè bǎi wàn yì fāngbiàn jù zú pú sà qǐ dà shèngxíng
住胜志乐；百万亿方便具足菩萨，起大乘行；

bǎi wàn yì zhèng xīn zhù pú sà qín xiū yī qiè pú sà dào bǎi wàn yì
百万亿正心住菩萨，勤修一切菩萨道；百万亿

bú tuì pú sà jìng xiū yī qiè pú sà dì bǎi wàn yì tóngzhēn pú sà
不退菩萨，净修一切菩萨地；百万亿童真菩萨，

dé yī qiè pú sà sān mèiguāngmíng bǎi wàn yì fǎ wáng zǐ pú sà rù
得一切菩萨三昧光明；百万亿法王子菩萨，入

bù sī yì zhū fó jìng jiè bǎi wàn yì guàndǐng pú sà néngxiàn wú liàng
不思议诸佛境界；百万亿灌顶菩萨，能现无量

rú lái shí lì bǎi wàn yì pú sà dé zì zài shéntōng bǎi wàn yì
如来十力；百万亿菩萨，得自在神通；百万亿

pú sà shēngqīngjìng jiě bǎi wàn yì pú sà xīn shēng ài yào bǎi
菩萨，生清净解；百万亿菩萨，心生爱乐；百

wàn yì pú sà shēn xìn bú huài bǎi wàn yì pú sà shì lì guǎng dà
万亿菩萨，深信不坏；百万亿菩萨，势力广大；

bǎi wàn yì pú sà míngchēngzēngzhǎng bǎi wàn yì pú sà yǎnshuō
百万亿菩萨，名称增长；百万亿菩萨，演说

fǎ yì lìng zhì jué dìng bǎi wàn yì pú sà zhèngniàn bú luàn bǎi
法义，令智决定；百万亿菩萨，正念不乱；百

wàn yì pú sà shēng jué dìng zhì bǎi wàn yì pú sà dé wén chí lì
万亿菩萨，生决定智；百万亿菩萨，得闻持力，

chí yī qiè fó fǎ bǎi wàn yì pú sà chūshēng wú liàngguǎng dà jué jiě
持一切佛法；百万亿菩萨，出生无量广大觉解；

bǎi wàn yì pú sà ān zhù xìn gēn bǎi wàn yì pú sà dé tán bō luó
百万亿菩萨，安住信根；百万亿菩萨，得檀波罗

mì néng yī qiè shī bǎi wàn yì pú sà dé shī bō luó mì jù chí
蜜，能一切施；百万亿菩萨，得尸波罗蜜，具持

zhòng jiè bǎi wàn yì pú sà dé rěn bō luó mì xīn bú wàngdòng
众戒；百万亿菩萨，得忍波罗蜜，心不妄动，

xī néngrěnshòu yī qiè fó fǎ bǎiwàn yì pú sà dé jīng jìn bō luó
悉能忍受一切佛法；百万亿菩萨，得精进波罗

mì néngxíng wú liàngchū lí jīng jìn bǎiwàn yì pú sà dé chán bō
蜜，能行无量出离精进；百万亿菩萨，得禅波

luó mì jù zú wú liàngchándìngguāngmíng bǎiwàn yì pú sà dé
罗蜜，具足无量禅定光明；百万亿菩萨，得

bō rě bō luó mì zhì huì guāngmíngnéng pǔ zhàoyào bǎiwàn yì pú
般若波罗蜜，智慧光明能普照耀；百万亿菩

sà chéng jiù dà yuàn xī jiē qīngjìng bǎiwàn yì pú sà dé zhì
萨，成就大愿，悉皆清净；百万亿菩萨，得智

huì dēng míngzhào fǎ mén bǎiwàn yì pú sà wéi shí fāngzhū fó fǎ
慧灯，明照法门；百万亿菩萨，为十方诸佛法

guāngsuǒzhào bǎiwàn yì pú sà zhōubiàn shí fāng yǎn lí chī fǎ
光所照；百万亿菩萨，周遍十方，演离痴法；

bǎiwàn yì pú sà pǔ rù yī qiè zhū fó chà tǔ bǎiwàn yì pú sà
百万亿菩萨，普入一切诸佛刹土；百万亿菩萨，

fǎ shēn suí dào yī qiè fó guó bǎiwàn yì pú sà dé fó yīn shēng
法身随到一切佛国；百万亿菩萨，得佛音声，

néngguǎng kāi wù bǎiwàn yì pú sà dé chūshēng yī qiè zhì fāngbiàn
能广开悟；百万亿菩萨，得出生一切智方便；

bǎiwàn yì pú sà dé chéng jiù yī qiè fǎ mén bǎiwàn yì pú sà
百万亿菩萨，得成就一切法门；百万亿菩萨，

chéng jiù fǎ zhì yóu rú bǎochuáng néng pǔ xiǎn shì yī qiè fó fǎ
成就法智，犹如宝幢，能普显示一切佛法；

bǎiwàn yì pú sà néng xī shì xiàn rú lái jìng jiè bǎiwàn yì zhūtiān
百万亿菩萨，能悉示现如来境界。百万亿诸天

wáng gōngjìng lǐ bài bǎiwàn yì lóngwáng dì guān wú yàn bǎi
王，恭敬礼拜；百万亿龙王，谛观无厌；百

wàn yì yè chāwáng dǐngshàng hé zhǎng bǎiwàn yì qián tà pó wáng
万亿夜叉王，顶上合掌；百万亿乾闼婆王，

qǐ jìng xìn xīn bǎiwàn yì ē xiū luó wáng duànjiāomàn yì bǎiwàn
起净信心；百万亿阿修罗王，断憍慢意；百万

yì jiā lóu luó wáng kǒuxiánzēng dài bǎiwàn yì jǐn nà luó wáng huān
亿迦楼罗王，口衔缯带；百万亿紧那罗王，欢

xǐ yǒngyuè bǎiwàn yì mó hóu luó qié wáng huān xǐ zhānyǎng bǎi
喜踊跃；百万亿摩睺罗伽王，欢喜瞻仰；百

wàn yì shì zhǔ qǐ shǒuzuò lǐ bǎiwàn yì dāo lì tiānwáng zhānyǎng
万亿世主，稽首作礼；百万亿忉利天王，瞻仰

bú shùn bǎiwàn yì yè mótiānwáng huān xǐ zàntàn bǎiwàn yì dōu
不瞬；百万亿夜摩天王，欢喜赞叹；百万亿兜
shuàitiānwáng bù shēnzuò lǐ bǎiwàn yì huà lè tiānwáng tóu dǐng
率天王，布身作礼；百万亿化乐天王，头顶
lǐ jìng bǎiwàn yì tā huàtiānwáng gōngjìng hé zhǎng bǎiwàn yì
礼敬；百万亿他化天王，恭敬合掌；百万亿
fàntiānwáng yī xīn guānchá bǎiwàn yì mó xī shǒu luó tiānwáng
梵天王，一心观察；百万亿摩醯首罗天王，
gōngjìng gòngyǎng bǎiwàn yì pú sà fā shēngzàntàn bǎiwàn yì
恭敬供养；百万亿菩萨，发声赞叹；百万亿
tiān nǚ zhuān xīn gòngyǎng bǎiwàn yì tóngyuàntiān yǒngyuèhuān xǐ
天女，专心供养；百万亿同愿天，踊跃欢喜；
bǎiwàn yì wǎng xī tóngzhùtiān miàoshēngchēngzàn bǎiwàn yì fàn
百万亿往昔同住天，妙声称赞；百万亿梵
shēntiān bù shēnjìng lǐ bǎiwàn yì fàn fǔ tiān hé zhǎng yú dǐng
身天，布身敬礼；百万亿梵辅天，合掌于顶；
bǎiwàn yì fànzhòngtiān wéirào shì wèi bǎiwàn yì dà fàntiān zàn
百万亿梵众天，围绕侍卫；百万亿大梵天，赞
tàn chēngyáng wú liànggōng dé bǎiwàn yì guāngtiān wǔ tǐ tóu dì
叹称扬无量功德；百万亿光天，五体投地；
bǎiwàn yì shǎoguāngtiān xuānyángzàntàn fó shì nán zhí bǎiwàn yì
百万亿少光天，宣扬赞叹佛世难值；百万亿
wú liàngguāngtiān yáoxiàng fó lǐ bǎiwàn yì guāng yīn tiān zàntàn
无量光天，遥向佛礼；百万亿光音天，赞叹
rú lái shènnán dé jiàn bǎiwàn yì jìngtiān yǔ gōngdiàn jù ér lái
如来甚难得见；百万亿净天，与宫殿俱，而来
yì cǐ bǎiwàn yì shǎojìngtiān yǐ qīngjìng xīn qǐ shǒuzuò lǐ
诣此；百万亿少净天，以清净心，稽首作礼；
bǎiwàn yì wú liàngjìngtiān yuàn yù jiàn fó tóu shēn ér xià bǎiwàn
百万亿无量净天，愿欲见佛，投身而下；百万
yì biànjìngtiān gōngjìng zūnzhòng qīn jìn gòngyǎng bǎiwàn yì guǎng
亿遍净天，恭敬尊重，亲近供养；百万亿广
tiān niàn xī shàngēn bǎiwàn yì shǎoguǎngtiān yú rú lái suǒ shēng
天，念昔善根；百万亿少广天，于如来所，生
xī yǒuxiǎng bǎiwàn yì wú liàngguǎngtiān jué dìngzūnzhòng shēngzhū
希有想；百万亿无量广天，决定尊重，生诸
shàn yè bǎiwàn yì guǎngguǒtiān qū gōnggōngjìng bǎiwàn yì wú
善业；百万亿广果天，曲躬恭敬；百万亿无

fán tiān xìn gēn jiān gù gōng jìng lǐ bài bǎi wàn yì wú rè tiān hé
烦天，信根坚固，恭敬礼拜；百万亿无热天，合
zhǎng niàn fó qíng wú yàn zú bǎi wàn yì shàn jiàn tiān tóu miàn zuò lǐ
掌念佛，情无厌足；百万亿善见天，头面作礼；
bǎi wàn yì shàn xiàn tiān niàn gòng yǎng fó xīn wú xiè xiē bǎi wàn yì
百万亿善现天，念供养佛，心无懈歇；百万亿
ē jiā ní zhà tiān gōng jìng dǐng lǐ bǎi wàn yì zhǒng zhǒng tiān jiē
阿迦尼吒天，恭敬顶礼；百万亿种种天，皆
dà huān xǐ fā shēng zàn tàn bǎi wàn yì zhū tiān gè shàn sī wéi
大欢喜，发声赞叹；百万亿诸天，各善思惟，
ér wéi zhuāng yán bǎi wàn yì pú sà tiān hù chí fó zuò zhuāng yán
而为庄严；百万亿菩萨天，护持佛座，庄严
bù jué bǎi wàn yì huā shǒu pú sà yù yī qiè huā bǎi wàn yì xiāng
不绝。百万亿华手菩萨，雨一切华；百万亿香
shǒu pú sà yù yī qiè xiāng bǎi wàn yì mán shǒu pú sà yù yī qiè
手菩萨，雨一切香；百万亿鬘手菩萨，雨一切
mán bǎi wàn yì mò xiāng shǒu pú sà yù yī qiè mò xiāng bǎi wàn yì
鬘；百万亿末香手菩萨，雨一切末香；百万亿
tú xiāng shǒu pú sà yù yī qiè tú xiāng bǎi wàn yì yī shǒu pú sà
涂香手菩萨，雨一切涂香；百万亿衣手菩萨，
yù yī qiè yī bǎi wàn yì gài shǒu pú sà yù yī qiè gài bǎi wàn yì
雨一切衣；百万亿盖手菩萨，雨一切盖；百万亿
chuáng shǒu pú sà yù yī qiè chuáng bǎi wàn yì fān shǒu pú sà
幢手菩萨，雨一切幢；百万亿幡手菩萨，
yù yī qiè fān bǎi wàn yì bǎo shǒu pú sà yù yī qiè bǎo bǎi wàn
雨一切幡；百万亿宝手菩萨，雨一切宝；百万
yì zhuāng yán shǒu pú sà yù yī qiè zhuāng yán jù bǎi wàn yì zhū tiān
亿庄严手菩萨，雨一切庄严具。百万亿诸天
zǐ cóng tiān gōng chū zhì yú zuò suǒ bǎi wàn yì zhū tiān zǐ yǐ
子，从天宫出，至于座所；百万亿诸天子，以
jìng xìn xīn bìng gōng diàn jù bǎi wàn yì shēng guì tiān zǐ yǐ shēn chí
净信心，并宫殿俱；百万亿生贵天子，以身持
zuò bǎi wàn yì guàn dǐng tiān zǐ jǔ shēn chí zuò bǎi wàn yì sī wéi
座；百万亿灌顶天子，举身持座。百万亿思惟
pú sà gōng jìng sī wéi bǎi wàn yì shēng guì pú sà fā qīng jìng xīn
菩萨，恭敬思惟；百万亿生贵菩萨，发清净心；
bǎi wàn yì pú sà zhū gēn yuè lè bǎi wàn yì pú sà shēn xīn qīng
百万亿菩萨，诸根悦乐；百万亿菩萨，深心清

jìng bǎiwàn yì pú sà xìn jiě qīngjìng bǎiwàn yì pú sà zhū yè
净；百万亿菩萨，信解清净；百万亿菩萨，诸业

qīngjìng bǎiwàn yì pú sà shòushēng zì zài bǎiwàn yì pú sà
清净；百万亿菩萨，受生自在；百万亿菩萨，

fǎ guāngzhàoyào bǎiwàn yì pú sà chéng jiù yú dì bǎiwàn yì
法光照耀；百万亿菩萨，成就于地；百万亿

pú sà shànnéngjiàohuà yī qiè zhòngshēng bǎiwàn yì shàngēnsuǒ
菩萨，善能教化一切众生。百万亿善根所

shēng bǎiwàn yì zhū fó hù chí bǎiwàn yì fú dé suǒyuánmǎn bǎi
生，百万亿诸佛护持，百万亿福德所圆满，百

wàn yì shūshèng xīn suǒqīngjìng bǎiwàn yì dà yuànsuǒyán jié bǎiwàn
万亿殊胜心所清净，百万亿大愿所严洁，百万

yì shànxíngsuǒshēng qǐ bǎiwàn yì shàn fǎ suǒjiān gù bǎiwàn yì shén
亿善行所生起，百万亿善法所坚固，百万亿神

lì suǒ shì xiàn bǎiwàn yì gōng dé suǒchéng jiù bǎiwàn yì zàn tàn fǎ
力所示现，百万亿功德所成就，百万亿赞叹法

ér yǐ zàn tàn
而以赞叹。

rú cǐ shì jiè dōushuàitiānwáng fèngwèi rú lái fū zhì gāozuò
如此世界兜率天王，奉为如来，敷置高座；

yī qiè shì jiè dōushuàitiānwáng xī wèi yú fó rú shì fū zuò rú
一切世界兜率天王，悉为于佛，如是敷座，如

shì zhuāngyán rú shì yí zé rú shì xìn yào rú shì xīn jìng rú
是庄严，如是仪则，如是信乐，如是心净，如

shì xīn yào rú shì xǐ yuè rú shì zūnzhòng rú shì ér shēng xī yǒu
是欣乐，如是喜悦，如是尊重，如是而生希有

zhī xiǎng rú shì yǒngyuè rú shì kě yǎng xī jiē tóngděng
之想，如是踊跃，如是渴仰，悉皆同等。

ěr shí dōushuàitiānwángwèi rú lái fū zhì zuò yǐ xīn shēngzūn
尔时，兜率天王为如来敷置座已，心生尊

zhòng yǔ shí wàn yì ē sēng qí dōushuàitiān zǐ fèngyíng rú lái yǐ
重，与十万亿阿僧祇兜率天子奉迎如来；以

qīngjìng xīn yù ē sēng qí sè huāyún yù bù sī yì sè xiāngyún
清净心，雨阿僧祇色华云，雨不思议色香云，

yù zhǒngzhǒng sè mányún yù guǎng dà qīngjìngzhāntányún yù wú liàng
雨种种色鬘云，雨广大清净栴檀云，雨无量

zhǒngzhǒng gài yún yù xì miàotiān yī yún yù wú biānzhòngmiàobǎo
种种盖云，雨细妙天衣云，雨无边众妙宝

yún yù tiānzhuāngyán jù yún yù wú liàngzhǒngzhǒngshāoxiāngyún
云，雨天 庄 严具云，雨无量 种 种 烧 香 云，

yù yī qiè zhān tán chénshuǐjiān gù mò xiāngyún zhū tiān zǐ zhòng gè cóng
雨一切 栴 檀 沉 水坚固末 香 云。诸天子 众 各 从

qí shēnchū cǐ zhū yún shí bǎi qiān yì ē sēng qí dōushuàitiān zǐ jí
其身出此诸云时，百千亿阿僧祇兜 率 天子，及

yú zài huì zhū tiān zǐ zhòng xīn dà huān xǐ gōng jìng dǐng lǐ ē sēng
余在会诸天子 众，心大 欢 喜，恭 敬 顶 礼；阿 僧

qí tiān nǚ yǒngyuè xīn mù dì guān rú lái dōushuàigōngzhōng bù
祇天女，踊 跃欣慕，谛 观 如来。兜 率 宫 中 不

kě shuō zhū pú sà zhòng zhù xū kōngzhōng jīng qín yī xīn yǐ chū
可 说 诸菩萨 众，住虚空 中，精勤一心，以出

guò zhū tiān zhū gòngyǎng jù gòngyǎng yú fó gōng jìng zuò lǐ ē sēng
过诸天诸 供 养 具，供 养 于佛，恭 敬作礼。阿 僧

qí yīn yuè yī shí tóng zòu
祇音乐一时同奏。

ěr shí rú lái wēishén lì gù wǎng xī shàngēn zhī suǒ liú gù
尔时，如来威 神 力故，往 昔 善 根之所流故，

bù kě sī yì zì zài lì gù dōushuàigōngzhōng yī qiè zhū tiān jí zhū
不可思议自在力故，兜 率 宫 中 一切诸天及诸

tiān nǚ jiē yáojiàn fó rú duì mù qián tóngxīngniànyán rú lái
天女，皆遥见佛，如对目前，同兴念言：“如来

chū shì nán kě zhí yù wǒ jīn dé jiàn jù yī qiè zhì yú fǎ wú ài zhèng
出世难可值遇，我今得见具一切智于法无碍 正

děng jué zhě rú shì sī wéi rú shì guānchá yǔ zhūzhòng huì xī
等 觉者。”如是思惟，如是观 察，与诸 众 会悉

gòngtóng shí fèngyíng rú lái gè yǐ tiān yī chéng yī qiè huā chéng
共 同时奉迎如来；各以天衣，盛 一切华，盛

yī qiè xiāng chéng yī qiè bǎo chéng yī qiè zhuāngyán jù chéng yī
一切 香，盛 一切宝，盛 一切 庄 严具，盛 一

qiè tiānzhān tán mò xiāng chéng yī qiè tiānchénshuǐ mò xiāng chéng yī
切天 栴 檀末 香，盛 一切天 沉 水末 香，盛 一

qiè tiānmiàobǎo mò xiāng chéng yī qiè tiānxiānghuā chéng yī qiè tiān
切天 妙 宝末 香，盛 一切天 香 华，盛 一切天

màn tuó luó huā xī yǐ fèngsàn gòngyǎng yú fó
曼陀罗华，悉以奉散，供 养 于佛。

bǎi qiān yì nà yóu tā ē sēng qí dōushuài tuó tiān zǐ zhù xū kōng
百千亿那由他阿僧祇兜 率 陀天子，住虚空

zhōng xián yú fó suǒ qǐ zhì huì jìng jiè xīn shāo yī qiè xiāng xiāng
中，咸于佛所起智慧境界心，烧一切香，香
qì chéng yún zhuāng yán xū kōng yòu yú fó suǒ qǐ huān xǐ xīn yù yī
气成云庄严虚空；又于佛所起欢喜心，雨一
qiè tiān huā yún zhuāng yán xū kōng yòu yú fó suǒ qǐ zūn zhòng xīn yù
切天华云庄严虚空；又于佛所起尊重心，雨
yī qiè tiān gài yún zhuāng yán xū kōng yòu yú fó suǒ qǐ gòng yǎng xīn
一切天盖云庄严虚空；又于佛所起供养心，
sàn yī qiè tiān mán yún zhuāng yán xū kōng yòu yú fó suǒ shēng xìn jiě xīn
散一切天鬘云庄严虚空；又于佛所生信解心，
bù ē sēng qí jīn wǎng mí fù xū kōng yī qiè bǎo líng cháng chū miào yīn
布阿僧祇金网弥覆虚空，一切宝铃常出妙音；
yòu yú fó suǒ shēng zuì shèng fú tián xīn yǐ ē sēng qí zhàng zhuāng yán
又于佛所生最胜福田心，以阿僧祇帐庄严
xū kōng yù yī qiè yīng luò yún wú yǒu duàn jué yòu yú fó suǒ shēng
虚空，雨一切璎珞云，无有断绝；又于佛所生
shēn xìn xīn yǐ ē sēng qí zhū tiān gōng diàn zhuāng yán xū kōng yī qiè
深信心，以阿僧祇诸天宫殿庄严虚空，一切
tiān yuè chū wēi miào yīn yòu yú fó suǒ shēng zuì shèng nán yù xīn yǐ ē
天乐出微妙音；又于佛所生最胜难遇心，以阿
sēng qí zhǒng zhǒng sè tiān yī yún zhuāng yán xū kōng yù yú wú bǐ zhǒng
僧祇种种色天衣云庄严虚空，雨于无比种
zhǒng miào yī yòu yú fó suǒ shēng wú liàng huān xǐ yǒng yuè xīn yǐ ē
种妙衣；又于佛所生无量欢喜踊跃心，以阿
sēng qí zhū tiān bǎo guān zhuāng yán xū kōng yù wú liàng tiān guān guǎng
僧祇诸天宝冠庄严虚空，雨无量天冠，广
dà chéng yún yòu yú fó suǒ qǐ huān xǐ xīn yǐ ē sēng qí zhǒng zhǒng
大成云；又于佛所起欢喜心，以阿僧祇种种
sè bǎo zhuāng yán xū kōng yù yī qiè yīng luò yún wú yǒu duàn jué
色宝庄严虚空，雨一切璎珞云，无有断绝。
bǎi qiān yì nà yóu tā ē sēng qí tiān zǐ xián yú fó suǒ shēng jìng xìn xīn
百千亿那由他阿僧祇天子，咸于佛所生净信心，
sàn wú shù zhǒng zhǒng sè tiān huā rán wú shù zhǒng zhǒng sè tiān xiāng
散无数种种色天华，然无数种种色天香，
gòng yǎng rú lái yòu yú fó suǒ qǐ dà zhuāng yán biàn huà xīn chí wú
供养如来；又于佛所起大庄严变化心，持无
shù zhǒng zhǒng sè tiān zhān tán mò xiāng fèng sàn rú lái yòu yú fó suǒ
数种种色天栴檀末香，奉散如来；又于佛所

qǐ huān xǐ yǒngyuè xīn chí wú shùzhǒngzhǒng sè gài suí zhú rú lái
起欢喜踊跃心，持无数种种色盖，随逐如来；

yòu yú fó suǒ qǐ zēngshàng xīn chí wú shùzhǒngzhǒng sè tiānbǎo yī
又于佛所起增上心，持无数种种色天宝衣，

fū bù dào lù gòngyǎng rú lái yòu yú fó suǒ qǐ qīngjìng xīn chí
敷布道路，供养如来；又于佛所起清净心，持

wú shùzhǒngzhǒng sè tiānbǎochuáng fèngyíng rú lái yòu yú fó suǒ qǐ
无数种种色天宝幢，奉迎如来；又于佛所起

zēngshànghuān xǐ xīn chí wú shùzhǒngzhǒng sè tiānzhuāngyán jù gòng
增上欢喜心，持无数种种色天庄严具，供

yǎng rú lái yòu yú fó suǒshēng bú huài xìn xīn chí wú shùtiānbǎomán
养如来；又于佛所生不坏信心，持无数天宝鬘，

gòngyǎng rú lái yòu yú fó suǒshēng wú bǐ huān xǐ xīn chí wú shù
供养如来；又于佛所生无比欢喜心，持无数

zhǒngzhǒng sè tiānbǎofān gòngyǎng rú lái bǎi qiān yì nà yóu tā ē
种种色天宝幡，供养如来。百千亿那由他阿

sēng qí zhūtiān zǐ yǐ tiáoshùn jì jìng wú fàng yì xīn chí wú shùzhǒng
僧祇诸天子，以调顺寂静无放逸心，持无数种

zhǒng sè tiānyuè chūmiào yīn shēng gòngyǎng rú lái
种色天乐，出妙音声，供养如来。

bǎi qiān yì nà yóu tā bù kě shuōxiānzhùdōushuàigōngzhū pú sà
百千亿那由他不可说先住兜率宫诸菩萨

zhòng yǐ cóngchāoguòsān jiè fǎ suǒshēng lí zhū fánnǎoxíngsuǒshēng
众，以从超过三界法所生，离诸烦恼行所生，

zhōubiàn wú ài xīn suǒshēng shènshēnfāngbiàn fǎ suǒshēng wú liàng
周遍无碍心所生，甚深方便法所生，无量

guǎng dà zhì suǒshēng jiān gù qīngjìng xìn suǒzēngzhǎng bù sī yì shàn
广大智所生，坚固清净信所增长不思议善

gēnsuǒshēng qǐ ē sēng qí shànqiǎobiànhuàsuǒchéng jiù gòngyǎng
根所生，起阿僧祇善巧变化所成就，供养

fó xīn zhī suǒxiàn wú zuò fǎ mén zhī suǒ yìn chūguòzhūtiānzhūgòng
佛心之所现，无作法门之所印，出过诸天诸供

yǎng jù gòngyǎng yú fó yǐ cóng bō luó mì suǒshēng yī qiè bǎo gài
养具，供养于佛；以从波罗蜜所生一切宝盖，

yú yī qiè fó jìng jiè qīngjìng jiě suǒshēng yī qiè huāzhàng wú shēng fǎ
于一切佛境界清净解所生一切华帐，无生法

rěn suǒshēng yī qiè yī rù jīn gāng fǎ wú ài xīn suǒshēng yī qiè líng
忍所生一切衣，入金刚法无碍心所生一切铃

wǎng jiě yī qiè fǎ rú huàn xīn suǒshēng yī qiè jiān gù xiāng zhōubiàn
网，解一切法如幻心所生一切坚固香，周遍
yī qiè fó jìng jiè rú lái zuò xīn suǒshēng yī qiè fó zhòngbǎomiàozuò
一切佛境界如来座心所生一切佛众宝妙座，
gòngyǎng fó bú xiè xīn suǒshēng yī qiè bǎochuáng jiě zhū fǎ rú mèng
供养佛不懈心所生一切宝幢，解诸法如梦
huān xǐ xīn suǒshēng fó suǒ zhù yī qiè bǎogōngdiàn wú zhuóshàngēn wú
欢喜心所生佛所住一切宝宫殿，无著善根无
shēngshàngēn suǒshēng yī qiè bǎoliánhuāyún yī qiè jiān gù xiāngyún
生善根所生一切宝莲华云、一切坚固香云、
yī qiè wú biān sè huāyún yī qiè zhǒngzhǒng sè miào yī yún yī qiè
一切无边色华云、一切种种色妙衣云、一切
wú biānqīng jìng zhān tán xiāngyún yī qiè miàozhuāngyánbǎo gài yún yī
无边清净梅檀香云、一切妙庄严宝盖云、一
qiè shāoxiāngyún yī qiè miàományún yī qiè qīng jìng zhuāngyán jù yún
切烧香云、一切妙鬘云、一切清净庄严具云，
jiē biàn fǎ jiè chūguò zhū tiāngòngyǎng zhī jù gòngyǎng yú fó qí
皆遍法界，出过诸天供养之具，供养于佛。其
zhū pú sà yī yī shēn gè chū bù kě shuō bǎi qiān yì nà yóu tā pú sà
诸菩萨一一身各出不可说百千亿那由他菩萨，
jiē chōngmǎn fǎ jiè xū kōng jiè qí xīn děng yú sān shì zhū fó yǐ
皆充满法界、虚空界，其心等于三世诸佛，以
cóng wú diāndǎo fǎ suǒ qǐ wú liàng rú lái lì suǒ jiā kāi shì zhòng
从无颠倒法所起，无量如来力所加，开示众
shēng ān wěn zhī dào jù zú bù kě shuōmíng wèi jù pǔ rù wú
生安隐之道，具足不可说名、味、句，普入无
liàng fǎ yī qiè tuó luó ní zhǒngzhōngshēng bù kě qióng jìn biàn cái zhī
量法，一切陀罗尼种中生不可穷尽辩才之
zàng xīn wú suǒ wèi shēng dà huān xǐ yǐ bù kě shuō wú liàng wú jìn
藏，心无所畏，生大欢喜，以不可说无量无尽
rú shí zàn tàn fǎ zàn tàn rú lái wú yǒuyàn zú
如实赞叹法，赞叹如来，无有厌足。

ěr shí yī qiè zhū tiān jí zhū pú sà zhòng jiàn yú rú lái yīng
尔时，一切诸天及诸菩萨众，见于如来、应
zhèngděng jué bù kě sī yì rén zhōng zhī xióng qí shēn wú liàng bù kě
正等觉不可思议人中之雄。其身无量，不可
chēngshù xiàn bù sī yì zhǒngzhǒngshénbiàn lìng wú shù zhòngshēng xīn
称数；现不思议种种神变，令无数众生心

dà huān xǐ pǔ biàn yī qiè xū kōng jiè yī qiè fǎ jiè yǐ fó zhuāng
大欢喜；普遍一切虚空界、一切法界，以佛庄

yán ér wéizhuāngyán lìng yī qiè zhòngshēng ān zhùshàngēn shì xiàn wú
严而为庄严；令一切众生安住善根，示现无

liàngzhū fó shén lì chāoguò yī qiè zhū yǔ yándào zhū dà pú sà suǒ
量诸佛神力，超过一切诸语言道，诸大菩萨所

gòng qīn jìng suí suǒ yìnghuà jiē lìng huān xǐ zhù yú zhū fó guǎng dà
共钦敬；随所应化，皆令欢喜；住于诸佛广大

zhī shēn gōng dé shàngēn xī yǐ qīngjìng sè xiàng dì yī wú néngyìng
之身，功德善根悉已清净；色相第一，无能映

duó zhì huì jìng jiè bù kě qióng jìn wú bǐ sānmèi zhī suǒ chūshēng
夺；智慧境界，不可穷尽，无比三昧之所出生。

qí shēn wú jì biànzhù yī qiè zhòngshēngshēnzhōng lìng wú liàngzhòng
其身无际，遍住一切众生身中，令无量众

shēng jiē dà huān xǐ lìng yī qiè zhì zhǒngxìng bú duàn zhù yú zhū fó
生皆大欢喜，令一切智种性不断；住于诸佛

jiū jìng suǒ zhù shēng yú sān shì zhū fó zhī jiā lìng bù kě shǔzhòngshēng
究竟所住，生于三世诸佛之家；令不可数众生

xìn jiě qīngjìng lìng yī qiè pú sà zhì huì chéng jiù zhū gēnyuè yù
信解清净，令一切菩萨智慧成就、诸根悦豫；

fǎ yún pǔ fù xū kōng fǎ jiè jiàohuàtiáo fú wú yǒu yí yú suí zhòng
法云普覆虚空法界，教化调伏无有遗余；随众

shēng xīn xī lìngmǎn zú lìng qí ān zhù wú fēn bié zhì chūguò yī
生心，悉令满足，令其安住无分别智；出过一

qiè zhòngshēng zhī shàng huò yī qiè zhì fàng dà guāngmíng sù shì
切众生之上，获一切智，放大光明，宿世

shàngēn jiē lìngxiǎnxiàn pǔ shǐ yī qiè fā guǎng dà xīn lìng yī qiè zhòng
善根皆令显现；普使一切发广大心，令一切众

shēng ān zhù pǔ xián bù kě huài zhì biànzhù yī qiè zhòngshēngguó tǔ
生安住普贤不可坏智；遍住一切众生国土，

cóng yú bú tuì zhèng fǎ zhōngshēng zhù yú yī qiè píngděng fǎ jiè
从于不退正法中生，住于一切平等法界，

míngliǎozhòngshēng xīn zhī suǒ yí xiàn bù kě shuō bù kě shuōzhǒngzhǒng
明了众生心之所宜，现不可说不可说种种

chā bié rú lái zhī shēn fēi shì yán cí[12] ér tàn kě jìn néng lìng yī qiè

差别如来之身，非世言词[12]而叹可尽；能令一切

[12] 丽本：辭；永乐北藏本及龙藏本：詞

cháng sī niàn fó chōngmǎn fǎ jiè guǎng dù qúnshēng suí chū fā xīn
常 思念佛，充 满法界 广 度群 生；随初发心

suǒ yù lì yì yǐ fǎ huì shī lìng qí tiáo fú xìn jiě qīngjìng shì
所欲利益，以法惠施，令其调伏，信解清净；示

xiàn sè shēn bù kě sī yì děngguānzhòngshēng xīn wú suǒzhuó zhù
现色身不可思议，等 观 众 生，心无所著；住

wú ài zhù dé fó shí lì wú suǒzhàng ài xīn cháng jì dìng wèi
无碍住，得佛十力，无所 障 碍；心 常 寂定，未

céngsǎnluàn zhù yī qiè zhì shànnéng kāi yǎnzhǒngzhǒngwén jù zhēn
曾 散乱；住一切智，善 能开演 种 种 文句真

shí zhī yì néng xī shēn rù wú biān zhì hǎi chūshēng wú liànggōng dé
实之义，能 悉深入无边智海，出 生 无 量 功德

huì zàng héng yǐ fó rì pǔ zhào fǎ jiè suí běnyuàn lì chángxiàn bú
慧藏；恒以佛日普照法界，随本 愿 力 常 现不

mò héngzhù fǎ jiè zhù fó suǒ zhù wú yǒubiàn yì yú wǒ wǒ
没；恒住法界，住佛所住，无有变异；于我、我

suǒ jù wú suǒzhuó zhù chū shì fǎ shì fǎ wú rǎn yú yī qiè shì jiān
所俱无所著，住出世法，世法无染；于一切世间

jiàn zhì huì chuáng qí zhì guǎng dà chāoguò shì jiān wú suǒ rǎnzhuó
建智慧 幢，其智 广 大，超 过世间，无所染著；

bá zhūzhòngshēng lìng chū yū ní zhì yú zuì shàng zhì huì zhī dì suǒ
拔诸 众 生 令出淤泥，置于最 上 智慧之地，所

yǒu fú dé ráo yì zhòngshēng ér wú yǒu jìn liǎo zhī yī qiè pú sà zhì huì
有福德饶益 众 生 而无有尽；了知一切菩萨智慧，

xìn xiàng jué dìng dāngchéngzhèng jué yǐ dà cí bēi xiàn bù kě shuō
信 向 决定，当 成 正 觉；以大慈悲，现不可说

wú liàng fó shēnzhǒngzhǒngzhuāngyán yǐ miào yīn shēng yǎn wú liàng fǎ
无量佛身 种 种 庄 严；以 妙 音 声，演无量法，

suí zhòngshēng yì xī lìng mǎn zú yú qù lái jīn xīn cháng
随 众 生 意，悉令满足；于去、来、今，心 常

qīngjìng lìng zhūzhòngshēng bù zhuójìng jiè héng yǔ yī qiè zhū pú sà
清净，令诸 众 生 不著境界；恒 与一切诸菩萨

jì lìng qí jiē rù fó zhī zhǒngxìng shēng zài fó jiā dé fó guàndǐng
记，令其皆入佛之 种 性，生 在佛家，得佛 灌 顶；

chángyóu shí fāng wèi céng xiū xī ér yú yī qiè wú suǒyàozhuó fǎ
常 游十方，未 曾 休息，而于一切无所乐著；法

jiè fó chà xī néngbiànwǎng zhūzhòngshēng xīn mǐ bù liǎo zhī suǒyǒu
界佛刹悉 能 遍 往，诸 众 生 心靡不了知；所有

fú dé lí shì qīngjìng bú zhùshēng sǐ ér yú shì jiān rú yǐng pǔ
福德，离世清净；不住生死，而于世间如影普
xiàn yǐ zhì huì yuè pǔ zhào fǎ jiè liǎo dá yī qiè xī wú suǒ dé héng
现；以智慧月普照法界，了达一切悉无所得；恒
yǐ zhì huì zhī zhū shì jiān rú huàn rú yǐng rú mèng rú huà
以智慧，知诸世间如幻、如影、如梦、如化，
yī qiè jiē yǐ xīn wéi zì xìng rú shì ér zhù suí zhūzhòngshēng yè bào
一切皆以心为自性，如是而住；随诸众生业报
bù tóng xīn yàochā bié zhūgēn gè yì ér xiàn fó shēn rú lái héng
不同、心乐差别、诸根各异，而现佛身；如来恒
yǐ wú shùzhòngshēng ér wéisuǒyuán wèishuō shì jiān jiē cóngyuán qǐ
以无数众生而为所缘，为说世间皆从缘起，
zhī zhū fǎ xiàng jiē xī wú xiàng wéi shì yī xiàng zhì huì zhī běn yù lìng
知诸法相皆悉无相，唯是一相智慧之本；欲令
zhòngshēng lí zhūxiàngzhuó shì xiàn yī qiè shì jiānxìngxiàng ér xíng yú
众生离诸相著，示现一切世间性相而行于
shì wèi qí kāi shì wú shàng pú tí wèi yù jiù hù yī qiè zhòngshēng
世，为其开示无上菩提；为欲救护一切众生，
chūxiàn shì jiān kāi shì fó dào lìng qí dé jiàn rú lái shēnxiàng pānyuán
出现世间开示佛道，令其得见如来身相，攀缘
yì niàn qín jiā xiū xí chúmiè shì jiān fán nǎo zhī xiàng xiū pú tí hèng
忆念，勤加修习；除灭世间烦恼之相，修菩提行，
xīn bù sǎndòng yú dà shèngmén jiē dé yuánmǎn chéng jiù yī qiè zhū
心不散动，于大乘门皆得圆满，成就一切诸
fó yì lì xī néngguāncházhòngshēngshàngēn ér bú huàimiè qīngjìng
佛义利，悉能观察众生善根而不坏灭；清净
yè bào zhì huì míngliǎo pǔ rù sān shì yǒng lí yī qiè shì jiān fēn
业报，智慧明了，普入三世，永离一切世间分
bié fàngguāngmíngwǎng pǔ zhào shí fāng yī qiè shì jiè wú bù chōng
别；放光明网普照十方，一切世界无不充
mǎn sè shēnmiàohǎo jiànzhě wú yàn yǐ dà gōng dé zhì huì shéntōng
满；色身妙好，见者无厌；以大功德智慧神通，
chūshēngzhǒngzhǒng pú sà zhūxíng zhūgēnjìng jiè zì zài yuánmǎn
出生种种菩萨诸行；诸根境界，自在圆满；
zuòzhū fó shì zuò yǐ biànmò shànnéng kāi shì guò xiàn wèi lái
作诸佛事，作已便没；善能开示过、现、未来
yī qiè zhì dào wèizhū pú sà pǔ yù wú liàngtuó luó ní yǔ lìng qí fā
一切智道，为诸菩萨普雨无量陀罗尼雨，令其发

qǐ guǎng dà yù yào shòu chí xiū xí chéng jiù yī qiè zhū fó gōng dé
起广大欲乐，受持修习，成就一切诸佛功德；

yuánmǎn chì shèng wú biānmiào sè zhuāngyán qí shēn yī qiè shì jiān mǐ
圆满炽盛无边妙色庄严其身，一切世间靡

bú xiàn dǔ yǒng lí yī qiè zhàng ài zhī fǎ yú yī qiè fǎ zhēn shí zhī
不现睹；永离一切障碍之法，于一切法真实之

yì yǐ dé qīngjìng yú gōng dé fǎ ér dé zì zài wéi dà fǎ wáng
义已得清净，于功德法而得自在；为大法王，

rú rì pǔ zhào wéi shì fú tián jù dà wēi dé yú yī qiè shì jiān pǔ
如日普照；为世福田，具大威德；于一切世间普

xiànhuàshēn fàng zhì huì guāng xī lìng kāi wù yù lìngzhòngshēng zhī
现化身，放智慧光，悉令开悟；欲令众生知

fó jù zú wú biāngōng dé yǐ wú ài zēng xì dǐngshòuwèi suí shùn shì
佛具足无边功德，以无碍缯系顶受位，随顺世

jiānfāngbiàn kāi dǎo yǐ zhì huì shǒu ān wèizhòngshēng wéi dà yī wáng
间方便开导；以智慧手安慰众生，为大医王

shànliáozhòngbìng yī qiè shì jiān wú liàngguó tǔ xī néngbiànwǎng wèi
善疗众病，一切世间无量国土悉能遍往，未

céng xiū xī qīngjìng huì yǎn lí zhūzhàng yì xī néngmíngjiàn yú
曾休息；清净慧眼离诸障翳，悉能明见；于

zuò bú shàn è yè zhòngshēng zhǒngzhǒngtiáo fú lìng qí rù dào shàn
作不善恶业众生，种种调伏，令其入道；善

qǔ shí yí wú yǒu xiū xī ruò zhūzhòngshēng qǐ píngděng xīn jí wèi
取时宜，无有休息；若诸众生起平等心，即为

huàxiànpíngděng yè bào suí qí xīn yào suí qí yè guǒ wèixiàn fó
化现平等业报，随其心乐，随其业果，为现佛

shēnzhǒngzhǒngshénbiàn ér wèishuō fǎ lìng qí wù jiě dé fǎ zhì
身种种神变，而为说法，令其悟解，得法智

huì xīn dà huān xǐ zhū gēnyǒngyuè jiàn wú liàng fó qǐ shēnzhòng
慧，心大欢喜，诸根踊跃，见无量佛，起深重

xìn shēngzhūshàngēn yǒng bú tuì zhuǎn yī qiè zhòngshēng suí yè
信，生诸善根，永不退转；一切众生随业

suǒ xì chángmiánshēng sǐ rú lái chū shì néng jué wù zhī ān wèi qí
所系长眠生死，如来出世能觉悟之，安慰其

xīn shǐ wú yōu bù ruò dé jiànzhě xī lìngzhèng rù wú yī yì zhì
心，使无忧怖；若得见者，悉令证入无依义智，

zhì huì shànqiǎo liǎo dá jìng jiè zhuāngyánmiàohǎo wú néngyìngduó
智慧善巧，了达境界庄严妙好，无能映夺；

zhì shān fǎ yá xī yǐ qīngjìng huòxiàn pú sà huòxiàn fó shēn
智山法芽，悉已清净；或现菩萨，或现佛身，

lìng zhū zhòngshēng zhì wú huàn dì wú shù gōng dé zhī suǒzhuāngyán
令诸众生至无患地；无数功德之所庄严，

yè xíngsuǒ chéngxiàn yú shì jiān yī qiè zhū fó zhuāngyánqīngjìng mò
业行所成现于世间；一切诸佛庄严清净，莫

bù jiē yǐ yī qiè zhì yè zhī suǒ chéng jiù chángshǒuběnyuàn bù shě
不皆以一切智业之所成就；常守本愿，不舍

shì jiān zuò zhū zhòngshēngjiān gù shànyǒu qīngjìng dì yī lí gòuguāng
世间，作诸众生坚固善友；清净第一，离垢光

míng lìng yī qiè zhòngshēng jiē dé xiànjiàn liù qù zhòngshēng wú liàng
明，令一切众生皆得现见；六趣众生无量

wú biān fó yǐ shén lì cháng suí bù shě ruò yǒuwǎng xī tóngzhòngshàn
无边，佛以神力常随不舍；若有往昔同种善

gēn jiē lìng qīngjìng ér yú liù qù yī qiè zhòngshēng bù shěběnyuàn
根，皆令清净；而于六趣一切众生不舍本愿，

wú suǒ qī kuáng xī yǐ shàn fǎ fāngbiànshè qǔ lìng qí xiū xí qīngjìng
无所欺诳，悉以善法方便摄取，令其修习清净

zhī yè cuī pò yī qiè zhū mó dòuzhēng cóng wú ài jì chūguǎng dà lì
之业，摧破一切诸魔斗诤，从无碍际出广大力，

zuì shèng rì zàng wú yǒuzhàng ài yú jìng xīn jiè ér xiànyǐngxiàng yī
最胜日藏无有障碍；于净心界而现影像，一

qiè shì jiān wú bù dǔ jiàn yǐ zhǒngzhǒng fǎ guǎng shī zhòngshēng fó
切世间无不睹见，以种种法广施众生；佛

shì wú biānguāngmíng zhī zàng zhū lì zhì huì jiē xī yuánmǎn héng yǐ
是无边光明之藏，诸力智慧皆悉圆满；恒以

dà guāng pǔ zhàozhòngshēng suí qí suǒyuàn jiē lìngmǎn zú lí zhū
大光普照众生，随其所愿，皆令满足，离诸

yuàn dí wéishàng fú tián yī qiè zhòngshēnggòngsuǒ yī hù fányǒu
怨敌，为上福田，一切众生共所依怙；凡有

suǒ shī xī lìng qīngjìng xiū shǎoshànxíng shòu wú liàng fú xī lìng
所施，悉令清净；修少善行，受无量福，悉令

dé rù wú jìn zhì dì wéi yī qiè zhòngshēngzhòng zhí shàngēnjìng xīn zhī
得入无尽智地；为一切众生种植善根净心之

zhǔ wéi yī qiè zhòngshēng fā shēng fú dé zuì shàngliángtián zhì huì shèn
主，为一切众生发生福德最上良田；智慧甚

shēn fāngbiànshànqiǎo néng jiù yī qiè sān è dào kǔ rú shì xìn jiě
深，方便善巧，能救一切三恶道苦。如是信解，

rú shì guānchá rú shì rù yú zhì huì zhī yuān rú shì yóu yú gōng dé
如是观察，如是入于智慧之渊，如是游于功德

zhī hǎi rú shì pǔ zhì xū kōng zhì huì rú shì ér zhī zhòngshēng fú tián
之海，如是普至虚空智慧，如是而知众生福田，

rú shì zhèngniànxiànqiánguānchá rú shì guān fó zhū yè xiànghǎo rú
如是正念现前观察，如是观佛诸业相好，如

shì guān fó pǔ xiàn shì jiān rú shì guān fó shéntōng zì zài
是观佛普现世间，如是观佛神通自在。

shí bǐ dà zhòngjiàn rú lái shēn yī yī máokǒngchū bǎi qiān yì
时，彼大众见如来身，一一毛孔出百千亿

nà yóu tā ē sēng qí guāngmíng yī yī guāngmíngyǒu ē sēng qí sè
那由他阿僧祇光明，一一光明有阿僧祇色、

ē sēng qí qīngjìng ē sēng qí zhàomíng lìng ē sēng qí zhòngguānchá
阿僧祇清净、阿僧祇照明，令阿僧祇众观察、

ē sēng qí zhònghuān xǐ ē sēng qí zhòngkuài lè ē sēng qí zhòng
阿僧祇众欢喜、阿僧祇众快乐、阿僧祇众

shēn xìn zēngzhǎng ē sēng qí zhòng zhì yàoqīngjìng ē sēng qí zhòng
深信增长、阿僧祇众志乐清净、阿僧祇众

zhū gēnqīngliáng ē sēng qí zhònggōngjìng zūnzhòng ěr shí dà zhòng
诸根清凉、阿僧祇众恭敬尊重。尔时，大众

xiánjiàn fó shēn fàng bǎi qiān yì nà yóu tā bù sī yì dà guāngmíng yī
咸见佛身，放百千亿那由他不思议大光明，一

yī guāngmíng jiē yǒu bù sī yì sè bù sī yì guāng zhào bù sī yì
一光明皆有不思议色、不思议光，照不思议

wú biān fǎ jiè yǐ fó shén lì chū dà miào yīn qí yīn yǎnchàng bǎi
无边法界。以佛神力，出大妙音；其音演畅百

qiān yì nà yóu tā bù sī yì zànsòng chāozhū shì jiān suǒyǒuyán cí
千亿那由他不思议赞颂，超诸世间所有言词[13]，

chū shì shàngēn zhī suǒ chéng jiù fù xiàn bǎi qiān yì nà yóu tā bù sī
出世善根之所成就。复现百千亿那由他不思

yì wēimiàozhuāngyán yú bǎi qiān yì nà yóu tā bù sī yì jié tàn bù
议微妙庄严，于百千亿那由他不思议劫叹不

kě jìn jiē shì rú lái wú jìn zì zài zhī suǒ chūshēng yòuxiàn bù kě
可尽，皆是如来无尽自在之所出生。又现不可

shuōzhū fó rú lái chūxīng yú shì lìng zhūzhòngshēng rù zhì huì mén
说诸佛如来出兴于[14]世，令诸众生入智慧门，

[13] 丽本：辭；永乐北藏本及龙藏本：詞
[14] 丽本：于；永乐北藏本及龙藏本：於

jiě shènshēn yì yòuxiàn bù kě shuōzhū fó rú lái suǒyǒubiànhuà jìn
解甚深义。又现不可说诸佛如来所有变化，尽
fǎ jiè xū kōng jiè lìng yī qiè shì jiānpíngděngqīngjìng rú shì
法界、虚空界，令一切世间平等清净。如是，
jiē cóng rú lái suǒzhù wú zhàng ài yī qiè zhì shēng yì cóng rú lái suǒ
皆从如来所住无障碍一切智生，亦从如来所
xiū xíng bù sī yì shèng dé shēng fù xiàn bǎi qiān yì nà yóu tā bù sī
修行不思议胜德生。复现百千亿那由他不思
yì miàobǎoguāngyàn cóng xī dà yuànshàngēnsuǒ qǐ yǐ cénggòng
议妙宝光焰，从昔大愿善根所起，以曾供
yǎng wú liàng rú lái xiū qīngjìngxíng wú fàng yì gù sà pó rě xīn wú
养无量如来，修清净行无放逸故，萨婆若心无
yǒuzhàng ài shēngshàngēn gù wèixiǎn rú lái lì guǎngbiàn gù wèi
有障碍生善根故，为显如来力广遍故，为
duàn yī qiè zhòngshēng yí gù wèi lìngxián dé jiàn rú lái gù lìng wú
断一切众生疑故，为令咸得见如来故，令无
liàngzhòngshēngzhùshàngēn gù xiǎn shì rú lái shéntōng zhī lì wú yìng
量众生住善根故，显示如来神通之力无映
duó gù yù lìngzhòngshēng pǔ dé rù yú jiū jìng hǎi gù wèi lìng yī qiè
夺故，欲令众生普得入于究竟海故，为令一切
zhū fó guó tǔ pú sà dà zhòng jiē lái jí gù wèi yù kāi shì bù kě sī
诸佛国土菩萨大众皆来集故，为欲开示不可思
yì fó fǎ mén gù
议佛法门故。

ěr shí rú lái dà bēi pǔ fù shì yī qiè zhì suǒyǒuzhuāngyán
尔时，如来大悲普覆，示一切智所有庄严，
yù lìng bù kě shuō bǎi qiān yì nà yóu tā ē sēng qí shì jiè zhōngzhòng
欲令不可说百千亿那由他阿僧祇世界中众
shēng wèi xìn zhě xìn yǐ xìn zhězēngzhǎng yǐ zēngzhǎngzhě lìng qí
生，未信者信，已信者增长，已增长者令其
qīngjìng yǐ qīngjìng zhě lìng qí chéngshú yǐ chéngshú zhě lìng xīn tiáo fú
清净，已清净者令其成熟，已成熟者令心调伏；
guānshènshēn fǎ jù zú wú liàng zhì huì guāngmíng fā shēng wú liàng
观甚深法，具足无量智慧光明，发生无量
guǎng dà zhī xīn sà pó rě xīn wú yǒu tuì zhuǎn bù wéi fǎ xìng bú
广大之心，萨婆若心无有退转；不违法性，不
bù shí jì zhèngzhēn shí lǐ mǎn zú yī qiè bō luó mì xíng chū shì
怖实际，证真实理，满足一切波罗蜜行，出世

shàngēn jiē xī qīngjìng yóu rú pǔ xián dé fó zì zài lí mó jìng jiè
善根皆悉清净；犹如普贤，得佛自在，离魔境界，

rù zhū fó jìng liǎo zhī shēn fǎ huònán sī zhì dà shèng shì yuànyǒng
入诸佛境，了知深法，获难思智，大乘誓愿永

bú tuì zhuǎn chángjiàn zhū fó wèi céngshě lí chéng jiù zhèng zhì
不退转；常见诸佛，未曾舍离；成就证智，

zhèng wú liàng fǎ jù zú wú biān fú dé zàng lì fā huān xǐ xīn rù wú
证无量法，具足无边福德藏力，发欢喜心入无

yí dì lí è qīngjìng yī yī qiè zhì jiàn fǎ bú dòng dé rù yī
疑地；离恶清净，依一切智，见法不动，得入一

qiè pú sà zhòng huì chángshēngsān shì zhū rú lái jiā
切菩萨众会，常生三世诸如来家。

shì zūn suǒxiàn rú shì zhuāngyán jiē shì guò qù xiānsuǒ jī jí
世尊所现如是庄严，皆是过去先所积集

shàngēnsuǒ chéng wèi yù tiáo fú zhūzhòngshēng gù kāi shì rú lái dà
善根所成，为欲调伏诸众生故，开示如来大

wēi dé gù zhàomíng wú ài zhì huì zàng gù shì xiàn rú lái wú biānshèng
威德故，照明无碍智慧藏故，示现如来无边胜

dé jí chì rán gù xiǎn shì rú lái bù kě sī yì dà shénbiàn gù yǐ
德极炽然故，显示如来不可思议大神变故，以

shéntōng lì yú yī qiè qù xiàn fó shēn gù shì xiàn rú lái shén tōngbiàn
神通力于一切趣现佛身故，示现如来神通变

huà wú biān jì gù běnsuǒ zhì yuàn xī chéngmǎn gù xiǎn shì rú lái
化无边际故，本所志愿悉成满故，显示如来

yǒngměng zhì huì néngbiànwǎng gù yú fǎ zì zài chéng fǎ wáng gù
勇猛智慧能遍往故，于法自在成法王故，

chūshēng yī qiè zhì huì mén gù shì xiàn rú lái shēnqīngjìng gù yòuxiàn
出生一切智慧门故，示现如来身清净故，又现

qí shēn zuì shūmiào gù xiǎn shì zhèng dé sān shì zhū fó píngděng fǎ gù
其身最殊妙故，显示证得三世诸佛平等法故，

kāi shì shàngēnqīngjìng zàng gù xiǎn shì shì jiān wú néngwéi yù[15] shàng
开示善根清净藏故，显示世间无能为喻上

miào sè gù xiǎn shì jù zú shí lì zhī xiànglìng qí jiànzhě wú yàn zú gù
妙色故，显示具足十力之相令其见者无厌足故，

wéi shì jiān rì zhàosān shì gù zì zài fǎ wáng yī qiègōng dé jiē
为世间日照三世故。自在法王，一切功德，皆

[15] 丽本：諭；永乐北藏本及龙藏本：喻

cóngwǎng xī shàngēnsuǒxiàn yī qiè pú sà yú yī qiè jié chēng
从往昔善根所现。一切菩萨，于一切劫，称
yángzànshuō bù kě qióng jìn
扬赞说，不可穷尽。

ěr shí dōushuàituótiānwángfèngwèi rú lái yánbàn rú shì zhū
尔时，兜率陀天王奉为如来严办[16]如是诸
gòng jù yǐ yǔ bǎi qiān yì nà yóu tā ē sēng qí dōushuàitiān zǐ xiàng
供具已，与百千亿那由他阿僧祇兜率天子向
fó hé zhǎng bó fó yán shàn lái shì zūn shàn lái shàn shì shàn
佛合掌，白佛言：“善来世尊！善来善逝！善
lái rú lái yīng zhèngděng jué wéi jiàn āi mǐn chǔ cǐ gōng
来如来、应、正等觉！唯见哀愍，处此宫
diàn
殿！”

ěr shí shì zūn yǐ fó zhuāngyán ér zì zhuāngyán jù dà wēi
尔时，世尊以佛庄严而自庄严，具大威
dé wèi lìng yī qiè zhòngshēngshēng dà huān xǐ gù yī qiè pú sà fā
德；为令一切众生生大欢喜故，一切菩萨发
shēn wù jiě gù yī qiè dōushuàituótiān zǐ zēng yì yù yào gù dōushuài
深悟解故，一切兜率陀天子增益欲乐故，兜率
tuótiānwánggòngyǎngchéng shì wú yàn zú gù wú liàngzhòngshēngyuán
陀天王供养承事无厌足故，无量众生缘
niàn yú fó ér fā xīn gù wú liàngzhòngshēngzhǒngjiàn fó shàngēn fú
念于佛而发心故，无量众生种见佛善根福
dé wú jìn gù chángnéng fā qǐ qīngjìng xìn gù jiàn fó gòngyǎng wú
德无尽故，常能发起清净信故，见佛供养无
suǒ qiú gù suǒyǒu zhì yuàn jiē qīngjìng gù qín jí shàngēn wú xiè xī
所求故，所有志愿皆清净故，勤集善根无懈息
gù fā dà shì yuàn qiú yī qiè zhì gù shòutiānwángqǐng rù yī qiè
故，发大誓愿求一切智故，受天王请，入一切
bǎozhuāngyándiàn rú cǐ shì jiè shí fāngsuǒyǒu yī qiè shì jiè xī
宝庄严殿。如此世界，十方所有一切世界，悉
yì rú shì
亦如是。

ěr shí yī qiè bǎozhuāngyándiàn zì rán ér yǒumiàohǎozhuāng
尔时，一切宝庄严殿，自然而有妙好庄

[16] 丽本：辨；永乐北藏本及龙藏本：辦

yán chūguò zhū tiān zhuāngyán zhī shàng yī qiè bǎowǎngzhōu zā mí
严，出过诸天[17] 庄 严之 上，一切宝 网 周 匝弥

fù pǔ yù yī qiè shàngmiàobǎoyún pǔ yù yī qiè zhuāngyán jù yún
覆，普雨一切 上 妙 宝云，普雨一切 庄 严具云，

pǔ yù yī qiè bǎo yī yún pǔ yù yī qiè zhān tán xiāngyún pǔ yù yī
普雨一切宝衣云，普雨一切栴 檀 香 云，普雨一

qiè jiān gù xiāngyún pǔ yù yī qiè bǎozhuāngyán gài yún pǔ yù bù kě
切坚固 香 云，普雨一切宝 庄 严盖云，普雨不可

sī yì huā jù yún pǔ chū bù kě sī yì jì yuè yīn shēng zàn yáng rú
思议华聚云，普出不可思议妓乐音 声，赞 扬 如

lái yī qiè zhǒng zhì xī yǔ miào fǎ ér gòngxiāngyìng rú shì yī qiè zhū
来一切 种 智，悉与妙 法而 共 相 应。如是一切诸

gòngyǎng jù xī guò zhū tiāngòngyǎng zhī shàng shí dōushuàigōngzhōng
供 养 具，悉过诸天供 养 之 上。时，兜 率 宫 中，

jì yuè gē zàn chì rán bù xī yǐ fó shén lì lìng dōushuàiwáng xīn
妓乐歌赞，炽然不息；以佛神力，令兜 率 王 心

wú dòngluàn wǎng xī shàngēn jiē dé yuánmǎn wú liàngshàn fǎ yì jiā
无 动 乱，往 昔 善 根皆得 圆 满，无 量 善 法益加

jiān gù zēngzhǎng jìng xìn qǐ dà jīng jìn shēng dà huān xǐ jìng
坚固，增 长 净信，起大精进，生 大 欢 喜，净

shēn zhì yào fā pú tí xīn niàn fǎ wú duàn zǒng chí bú wàng
深 志乐，发菩提心，念法无 断，总 持不 忘。

ěr shí dōushuài tuó tiānwángchéng fó wēi lì jí zì yì niàn
尔时，兜 率 陀天 王 承 佛威力，即自忆念

guò qù fó suǒ suǒzhòngshàngēn ér shuōsòngyán
过去佛所所 种 善 根而 说 颂 言：

xī yǒu rú lái wú àì yuè zhū jí xiángzhōng zuì shū shèng
昔 有 如 来 无 碍 月　诸吉 祥 中 最殊 胜

bǐ céng rù cǐ zhuāngyándiàn shì gù cǐ chù zuì jí xiáng
彼 曾 入此 庄 严殿　是故此处最 吉 祥

xī yǒu rú lái míng guǎng zhì zhū jí xiángzhōng zuì shū shèng
昔有如来名 广 智　诸吉 祥 中 最殊 胜

bǐ céng rù cǐ jīn sè diàn shì gù cǐ chù zuì jí xiáng
彼 曾 入此金色 殿　是故此处最 吉 祥

xī yǒu rú lái míng pǔ yǎn zhū jí xiángzhōng zuì shū shèng
昔 有如来名 普眼　诸吉 祥 中 最殊 胜

[17]丽本：天；永乐北藏本：天；龙藏本：大；校勘：天

bǐ céng rù cǐ lián huā diàn shì gù cǐ chù zuì jí xiáng
彼 曾 入 此 莲 华 殿 是 故 此 处 最 吉 祥

xī yǒu rú lái hào shān hú zhū jí xiángzhōng zuì shū shèng
昔 有 如 来 号 珊 瑚 诸 吉 祥 中 最 殊 胜

bǐ céng rù cǐ bǎo zàng diàn shì gù cǐ chù zuì jí xiáng
彼 曾 入 此 宝 藏 殿 是 故 此 处 最 吉 祥

xī yǒu rú lái lùn shī zǐ zhū jí xiángzhōng zuì shū shèng
昔 有 如 来 论 师 子 诸 吉 祥 中 最 殊 胜

bǐ céng rù cǐ shānwáng diàn shì gù cǐ chù zuì jí xiáng
彼 曾 入 此 山 王 殿 是 故 此 处 最 吉 祥

xī yǒu rú lái míng rì zhào zhū jí xiángzhōng zuì shū shèng
昔 有 如 来 名 日 照 诸 吉 祥 中 最 殊 胜

bǐ céng rù cǐ zhòng huā diàn shì gù cǐ chù zuì jí xiáng
彼 曾 入 此 众 华 殿 是 故 此 处 最 吉 祥

xī yǒu fó hào wú biān guāng zhū jí xiángzhōng zuì shū shèng
昔 有 佛 号 无 边 光 诸 吉 祥 中 最 殊 胜

bǐ céng rù cǐ shù yán diàn shì gù cǐ chù zuì jí xiáng
彼 曾 入 此 树 严 殿 是 故 此 处 最 吉 祥

xī yǒu rú lái míng fǎ chuáng zhū jí xiángzhōng zuì shū shèng
昔 有 如 来 名 法 幢 诸 吉 祥 中 最 殊 胜

bǐ céng rù cǐ bǎo gōng diàn shì gù cǐ chù zuì jí xiáng
彼 曾 入 此 宝 宫 殿 是 故 此 处 最 吉 祥

xī yǒu rú lái míng zhì dēng zhū jí xiángzhōng zuì shū shèng
昔 有 如 来 名 智 灯 诸 吉 祥 中 最 殊 胜

bǐ céng rù cǐ xiāng shān diàn shì gù cǐ chù zuì jí xiáng
彼 曾 入 此 香 山 殿 是 故 此 处 最 吉 祥

xī yǒu fó hào gōng dé guāng zhū jí xiángzhōng zuì shū shèng
昔 有 佛 号 功 德 光 诸 吉 祥 中 最 殊 胜

bǐ céng rù cǐ mó ní diàn shì gù cǐ chù zuì jí xiáng
彼 曾 入 此 摩 尼 殿 是 故 此 处 最 吉 祥

rú cǐ shì jiè dōushuàitiānwáng chéng fó shén lì yǐ sòngzàn tàn
如此世界兜率天王，承佛神力以颂赞叹

guò qù zhū fó shí fāng yī qiè zhū shì jiè zhōngdōushuàitiānwáng xī yì
过去诸佛；十方一切诸世界中兜率天王，悉亦

rú shì tàn fó gōng dé
如是叹佛功德。

ěr shí shì zūn yú yī qiè bǎozhuāngyándiàn mó ní bǎozàng shī
尔时，世尊于一切宝庄严殿摩尼宝藏师

zǐ zuòshàng jié jiā fū zuò fǎ shēnqīngjìng miàoyòng zì zài yǔ
子座上，结跏趺坐，法身清净，妙用自在，与
sān shì fó tóng yī jìng jiè zhù yī qiè zhì yǔ yī qiè fó tóng rù yī xìng
三世佛同一境界；住一切智，与一切佛同入一性；
fó yǎnmíngliǎo jiàn yī qiè fǎ jiē wú zhàng ài yǒu dà wēi lì pǔ
佛眼明了，见一切法皆无障碍；有大威力，普
yóu fǎ jiè wèi cháng xiū xī jù dà shéntōng suí yǒu kě huàzhòngshēng
游法界未尝休息；具大神通，随有可化众生
zhī chù xī néngbiànwǎng yǐ yī qiè zhū fó wú ài zhuāngyán ér yán
之处，悉能遍往；以一切诸佛无碍庄严而严
qí shēn shàn zhī qí shí wèizhòngshuō fǎ bù kě shuōzhū pú sà zhòng
其身，善知其时，为众说法；不可说诸菩萨众，
gè cóng tā fāngzhǒngzhǒngguó tǔ ér gòng lái jí zhòng huì qīngjìng fǎ
各从他方种种国土而共来集；众会清净，法
shēn wú èr wú suǒ yī zhǐ ér néng zì zài qǐ fó shēnxíng zuò
身无二，无所依止，而能自在，起佛身行。坐
cǐ zuò yǐ yú qí diànzhōng zì rán ér yǒu wú liàng wú shù shū tè miào
此座已，于其殿中自然而有无量无数殊特妙
hǎochūguò zhū tiāngòngyǎng zhī jù suǒ wèihuāmán yī fú tú xiāng
好出过诸天供养之具，所谓华鬘、衣服、涂香、
mò xiāng bǎo gài chuáng fān jì yuè gē zàn rú shì děng shì
末香、宝盖、幢幡、妓乐、歌赞。如是等事，
yī yī jiē xī bù kě chēng shǔ yǐ guǎng dà xīn gōngjìng zūnzhòng gòng
一一皆悉不可称数。以广大心恭敬尊重，供
yǎng yú fó shí fāng yī qiè dōushuài tuó tiān xī yì rú shì
养于佛；十方一切兜率陀天，悉亦如是。

大方广佛华严经卷第二十二

bǔ quēzhēnyán

补阙真言

（三遍）

ná mó sānmǎnduō mò tuó nán ē bō là dì hē duōzhé zhé
南无三满哆.没驮喃.阿钵啰帝.喝多折.折
nà mí ǎn jī mí jī mí dá tǎ gě tǎ nán mò wǎ shān dìng
捺弥.唵.鸡弥鸡弥.怛塔葛塔喃.末瓦山.矴
bō là dì wū dá mó dá mó dá tǎ gě tǎ nán mò wǎ hòng pō
钵啰帝.乌怛摩怛摩.怛塔葛塔喃.末瓦吽.婆
suō hē
莎诃.

jǔ zàn

举赞

（一遍）

shuài tuó tiānshàng huì rì shū guāng shí huí xiàng yì guǎngxuān
率陀天上.慧日舒光.十回向义广宣
yáng kǔ hǎi zuò jīn liáng huà rì shū cháng huā yǔ sàn tiānxiāng
扬.苦海作津梁.化日舒长.华雨散天香.

jǔ zì mǔzàn

举字母赞

（一遍）

huāyán zì mǔ zhòng yì qīn xuān shàn cái tóng zǐ dé zhēnchuán
华严字母.众艺亲宣.善财童子得真传.
mì mì yì yōuxuán gōng dé wú biān chàngsòng lì rén tiān
秘密义幽玄.功德无边.唱诵利人天.

huāyán zì mǔ

华严字母

（一遍）

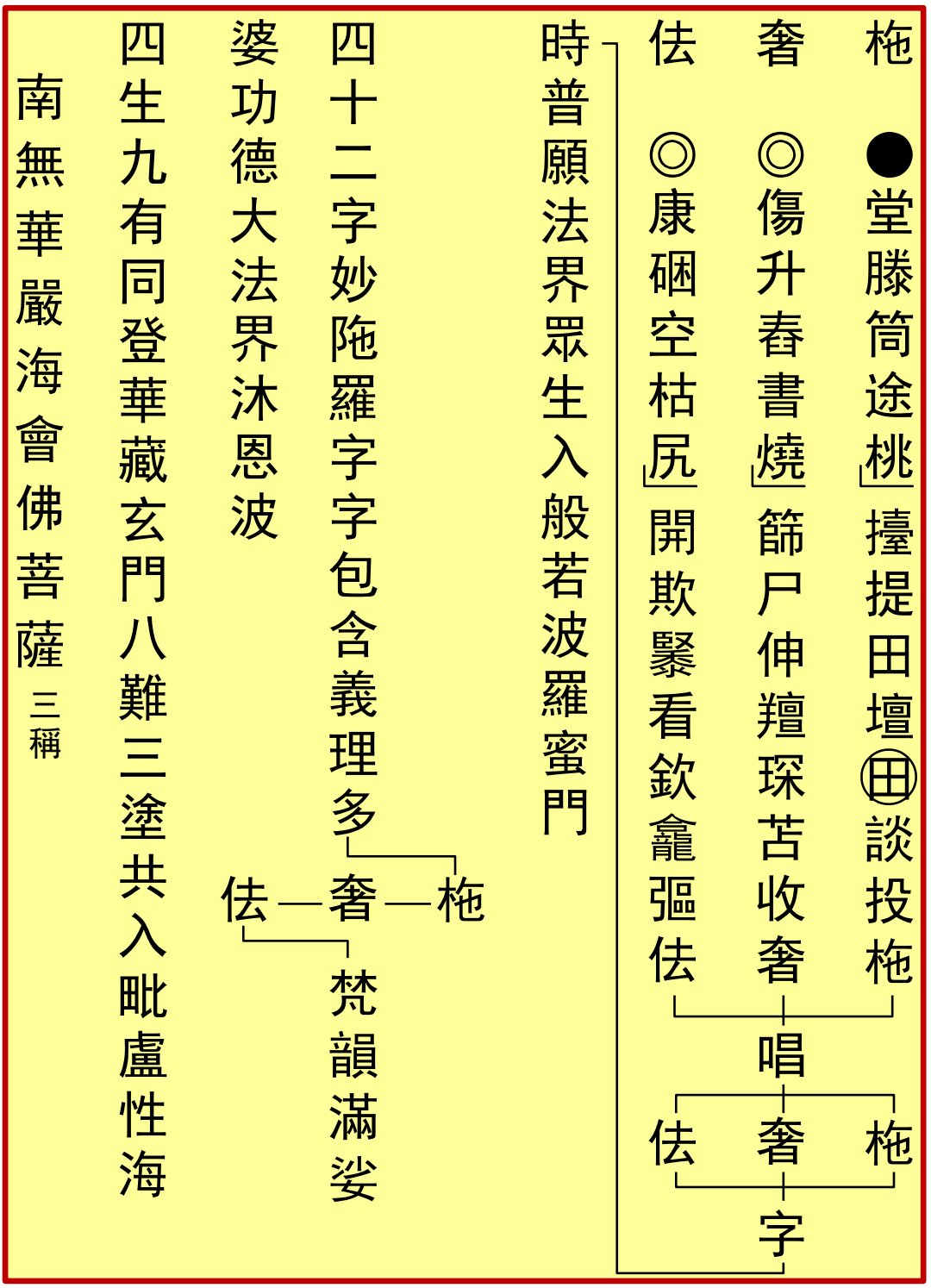

tao tang teng tong tu tao tai ti tin tan tin tan tou tao

22. 梳 堂 滕 筒 途 桃 擡 提 田 壇 田 談 投 梳

chàng tao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòng shēng rù bō rě bō luó mì

唱 梳 字 时. 普 愿 法 界 众 生. 入 般 若 波 罗 蜜

mén

门.

shao shang sheng shong shu shao shai shi shin shan shin shan
23. 奢 傷 升 舂 書 燒 篩 尸 伸 羶 琛 苫

shoushao changshao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě
收 奢 唱 奢 字时. 普 愿 法界 众 生 . 入般若

bō luó mì mén
波罗蜜门.

kao kang keng kong ku kao kai ki kin kan kin kan kou kao
24. 佉 康 硜 空 枯 尻 開 欺 鬆 看 欽 龕 强 佉

changkao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě bō luó mì
唱 佉 字时. 普 愿 法界 众 生 . 入般若波罗蜜

mén
门.

sì shí èr zì miào tuó luó zì zì bāohán yì lǐ duō tao shao
四十二字 妙 陀罗. 字字包含义理多. 梼 奢.

kao fàn yùn mǎn suō pó gōng dé dà fǎ jiè mù ēn bō
佉. 梵韵满娑婆. 功德大. 法界沐恩波.

sì shēng jiǔ yǒu tóngdēnghuāzàngxuánmén bā nánsān tú
四 生 九有. 同 登 华藏 玄 门. 八难三途.

gòng rù pí lú xìng hǎi
共 入毗卢性海.

ná mó huāyán hǎi huì fó pú sà
南无华严海会佛菩萨（合掌三称）

huí xiàng jì
回 向 偈

（一遍）

yuàn yǐ cǐ gōng dé pǔ jí yú yī qiè
愿 以此 功 德 普 及于 一 切

wǒ děng yǔ zhòngshēng jiē gòngchéng fó dào
我 等 与 众 生 皆 共 成 佛道

dà fāngguǎng fó huā yán jīng juàn dì èr shí sān

大方广佛华严经卷第二十三

táng yú tiánguósānzàngshāmén shí chānántuó yì

唐于阗国三藏沙门实叉难陀译[18]

dōushuàigōngzhōng jì zàn pǐn dì èr shí sì

兜率宫中偈赞品第二十四

ěr shí fó shén lì gù shí fāng gè yǒu yī dà pú sà yī yī

尔时，佛神力故，十方各有一大菩萨，一一

gè yǔ wàn fó chàwēichén shù zhū pú sà jù cóngwàn fó chàwēichén

各与万佛刹微尘数诸菩萨俱，从万佛刹微尘

shù guó tǔ wài zhū shì jiè zhōng lái yì fó suǒ qí míngyuē jīn gāng

数国土外诸世界中，来诣佛所。其名曰：金刚

chuáng pú sà jiān gù chuáng pú sà yǒngměngchuáng pú sà guāng

幢菩萨、坚固幢菩萨、勇猛幢菩萨、光

míngchuáng pú sà zhì chuáng pú sà bǎochuáng pú sà jīng jìn

明幢菩萨、智幢菩萨、宝幢菩萨、精进

chuáng pú sà lí gòuchuáng pú sà xīng xiù chuáng pú sà fǎ chuáng

幢菩萨、离垢幢菩萨、星宿幢菩萨、法幢

pú sà suǒ cóng lái guó wèimiàobǎo shì jiè miào lè shì jiè miào

菩萨。所从来国，谓妙宝世界、妙乐世界、妙

yín shì jiè miào jīn shì jiè miào mó ní shì jiè miào jīn gāng shì jiè

银世界、妙金世界、妙摩尼世界、妙金刚世界、

miào bō tóu mó shì jiè miàoyōu bō luó shì jiè miàozhāntán shì jiè

妙波头摩世界、妙优钵罗世界、妙栴檀世界、

miàoxiāng shì jiè gè yú fó suǒ jìng xiū fànhèng suǒwèi wú jìn chuáng

妙香世界。各于佛所，净修梵行，所谓无尽幢

fó fēngchuáng fó jiě tuōchuáng fó wēi yí chuáng fó míngxiàng

佛、风幢佛、解脱幢佛、威仪幢佛、明相

chuáng fó chángchuáng fó zuì shèngchuáng fó zì zài chuáng fó

幢佛、常幢佛、最胜幢佛、自在幢佛、

fànchuáng fó guānchájchuáng fó qí zhū pú sà zhì fó suǒ yǐ

梵幢佛、观察幢佛。其诸菩萨，至佛所已，

[18] 丽本：于闐國三藏實叉難陀奉制譯；永乐北藏本及龙藏本：唐于闐國三藏沙門實叉難陀譯

dǐng lǐ fó zú yǐ fó shén lì jí huà zuò miào bǎo zàng shī zǐ zhī zuò
顶礼佛足；以佛神力，即化作妙宝藏师子之座，

bǎo wǎng mí fù zhōu zā biàn mǎn zhū pú sà zhòng suí suǒ lái fāng
宝网弥覆，周匝遍满；诸菩萨众，随所来方，

gè yú qí shàng jié jiā[19] fū zuò qí shēn xī fàng bǎi qiān yì nà yóu tā
各于其上结加跌坐。其身悉放百千亿那由他

ē sēng qí qīng jìng guāng míng cǐ wú liàng guāng jiē cóng pú sà qīng jìng
阿僧祇清净光明，此无量光皆从菩萨清净

xīn bǎo lí zhòng guò è dà yuàn suǒ qǐ xiǎn shì yī qiè zhū fó zì zài
心宝离众过恶大愿所起，显示一切诸佛自在

qīng jìng zhī fǎ yǐ zhū pú sà píng děng yuàn lì néng pǔ jiù hù yī qiè
清净之法；以诸菩萨平等愿力，能普救护一切

zhòng shēng yī qiè shì jiān zhī suǒ yào jiàn jiàn zhě bù xū xī dé tiáo
众生，一切世间之所乐见，见者不虚，悉得调

fú qí pú sà zhòng xī yǐ chéng jiù wú liàng gōng dé suǒ wèi biàn
伏。其菩萨众，悉已成就无量功德。所谓遍

yóu yī qiè zhū fó guó tǔ wú suǒ zhàng ài jiàn wú yī zhǐ qīng jìng fǎ
游一切诸佛国土，无所障碍，见无依止清净法

shēn yǐ zhì huì shēn xiàn wú liàng shēn biàn wǎng shí fāng chéng shì zhū
身；以智慧身，现无量身，遍往十方承事诸

fó rù yú zhū fó wú liàng wú biān bù kě sī yì zì zài zhī fǎ zhù yú
佛；入于诸佛无量无边不可思议自在之法，住于

wú liàng yī qiè zhì mén yǐ zhì guāng míng shàn liǎo zhū fǎ yú zhū fǎ
无量一切智门，以智光明善了诸法；于诸法

zhōng dé wú suǒ wèi suí suǒ yǎn shuō qióng wèi lái jì biàn cái wú jìn
中得无所畏，随所演说，穷未来际；辩才无尽，

yǐ dà zhì huì kāi zǒng chí mén huì yǎn qīng jìng rù shēn fǎ jiè zhì huì
以大智慧开总持门，慧眼清净入深法界，智慧

jìng jiè wú yǒu biān jì jiū jìng qīng jìng yóu ruò xū kōng rú cǐ shì jiè
境界无有边际，究竟清净犹若虚空。如此世界

dōu shuài tiān gōng zhū pú sà zhòng rú shì lái jí shí fāng yī qiè dōu
兜率天宫，诸菩萨众如是来集；十方一切兜

shuài tiān gōng xī yǒu rú shì míng hào pú sà ér lái jí huì suǒ cóng lái
率天宫，悉有如是名号菩萨而来集会，所从来

guó zhū fó míng hào yì jiē tóng děng wú yǒu chā bié
国、诸佛名号，亦皆同等，无有差别。

[19] 丽本：跏；永乐北藏本及龙藏本：加

ěr shí shì zūn cóngliǎng xī lún fàng bǎi qiān yì nà yóu tā guāng
尔时，世尊从两膝轮，放百千亿那由他光
míng pǔ zhào shí fāng jìn fǎ jiè xū kōng jiè yī qiè shì jiè bǐ
明，普照十方尽法界、虚空界、一切世界。彼
zhū pú sà jiē jiàn yú cǐ fó shénbiànxiàng cǐ zhū pú sà yì jiàn
诸菩萨，皆见于此佛神变相；此诸菩萨，亦见
yú bǐ yī qiè rú lái shénbiàn zhī xiàng rú shì pú sà jiē yǔ pí lú zhē
于彼一切如来神变之相。如是菩萨皆与毗卢遮
nuó rú lái yú wǎng xī shí tòngzhòngshàngēn xiū pú sà xíng xī
那如来，于往昔时，同种善根，修菩萨行；悉
yǐ wù rù zhū fó zì zài shènshēn jiě tuō dé wú chā bié fǎ jiè zhī shēn
已悟入诸佛自在甚深解脱，得无差别法界之身，
rù yī qiè tǔ ér wú suǒ zhù jiàn wú liàng fó xī wǎngchéng shì yú
入一切土而无所住；见无量佛，悉往承事；于
yī niànzhōng zhōuxíng fǎ jiè zì zài wú ài xīn yì qīngjìng rú
一念中，周行法界，自在无碍；心意清净，如
wú jià bǎo wú liàng wú shù zhū fó rú lái cháng jiā hù niàn gòng yǔ
无价宝；无量无数诸佛如来，常加护念，共与
qí lì dào yú jiū jìng dì yī bǐ àn héng yǐ jìng niànzhù wú shàng jué
其力，到于究竟第一彼岸；恒以净念住无上觉，
niànniànhéng rù yī qiè zhì chù yǐ xiǎo rù dà yǐ dà rù xiǎo jiē
念念恒入一切智处；以小入大，以大入小，皆
dé zì zài tōng dá wú ài yǐ dé fó shēn yǔ fó tóngzhù huò yī
得自在，通达无碍；已得佛身，与佛同住；获一
qiè zhì cóng yī qiè zhì ér shēng qí shēn yī qiè rú lái suǒxíng zhī chù
切智，从一切智而生其身；一切如来所行之处，
xī néng suí rù kāi chǎn wú liàng zhì huì fǎ mén dào jīn gāngchuáng dà
悉能随入；开阐无量智慧法门，到金刚幢大
zhì bǐ àn huò jīn gāngdìng duànzhū yí huò yǐ dé zhū fó zì zài
智彼岸，获金刚定，断诸疑惑；已得诸佛自在
shéntōng pǔ yú yī qiè shí fāngguó tǔ jiàohuàtiáo fú bǎi qiānwàn yì
神通，普于一切十方国土，教化调伏百千万亿
wú shùzhòngshēng yú yī qiè shù suī wú suǒzhuó shànnéng xiū xué
无数众生；于一切数，虽无所著，善能修学，
chéng jiù jiū jìngfāngbiàn ān lì yī qiè zhū fǎ rú shì děng bǎi qiān yì
成就究竟方便，安立一切诸法。如是等百千亿
nà yóu tā bù kě shuō wú jìn qīngjìng sān shì yī qiè wú liànggōng dé zàng
那由他不可说无尽清净三世一切无量功德藏

zhū pú sà zhòng jiē lái jí huì zài yú fó suǒ yīn guāng suǒ jiàn
诸菩萨众，皆来集会，在于佛所；因光所见，

yī qiè fó suǒ xī yì rú shì
一切佛所，悉亦如是。

ěr shí jīn gāng chuáng pú sà chéng fó shén lì pǔ guān shí
尔时，金刚幢菩萨承佛神力，普观十

fāng ér shuō sòng yán
方而说颂言：

rú lái bù chū shì yì wú yǒu niè pán
如来不出世　亦无有涅槃

yǐ běn dà yuàn lì shì xiàn zì zài fǎ
以本大愿力　示现自在法

shì fǎ nán sī yì fēi xīn suǒ xíng chù
是法难思议　非心所行处

zhì huì dào bǐ àn nǎi jiàn zhū fó jìng
智慧到彼岸　乃见诸佛境

sè shēn fēi shì fó yīn shēng yì fù rán
色身非是佛　音声亦复然

yì bù lí sè shēng jiàn fó shén tōng lì
亦不离色声　见佛神通力

shǎo zhì bù néng zhī zhū fó shí jìng jiè
少智不能知　诸佛实境界

jiǔ xiū qīng jìng yè yú cǐ nǎi néng liǎo
久修清净业　于此乃能了

zhèng jué wú lái chù qù yì wú suǒ cóng
正觉无来处　去亦无所从

qīng jìng miào sè shēn shén lì gù xiǎn xiàn
清净妙色身　神力故显现

wú liàng shì jiè zhōng shì xiàn rú lái shēn
无量世界中　示现如来身

guǎng shuō wēi miào fǎ qí xīn wú suǒ zhuó
广说微妙法　其心无所著

zhì huì wú biān jì liǎo dá yī qiè fǎ
智慧无边际　了达一切法

pǔ rù yú fǎ jiè shì xiàn zì zài lì
普入于法界　示现自在力

zhòng shēng jí zhū fǎ liǎo dá jiē wú ài
众生及诸法　了达皆无碍

pǔ xiànzhòng sè xiàng　　biàn yú yī qiè chà
普现众色像　　遍于一切刹

yù qiú yī qiè zhì　　sù chéng wú shàng jué
欲求一切智　　速成无上觉

yīng yǐ jìng miào xīn　　xiū xí pú tí hèng
应以净妙心　　修习菩提行

ruò yǒu jiàn rú lái　　rú shì wēi shén lì
若有见如来　　如是威神力

dāng yú zuì shèng zūn　　gòngyǎng wù shēng yí
当于最胜尊　　供养勿生疑

ěr shí　jiān gù chuáng pú sà chéng fó shén lì　　pǔ guān shí fāng
尔时，坚固幢菩萨承佛神力，普观十方

ér shuōsòngyán
而说颂言：

rú lái shèng wú bǐ　　shènshēn bù kě shuō
如来胜无比　　甚深不可说

chū guò yán yǔ dào　　qīng jìng rú xū kōng
出过言语道　　清净如虚空

rǔ guān rén shī zǐ　　zì zài shén tōng lì
汝观人师子　　自在神通力

yǐ lí yú fēn bié　　ér lìng fēn bié jiàn
已离于分别　　而令分别见

dǎo shī wèi kāi yǎn　　shènshēnwēimiào fǎ
导师为开演　　甚深微妙法

yǐ shì yīn yuán gù　　xiàn cǐ wú bǐ shēn
以是因缘故　　现此无比身

cǐ shì dà zhì huì　　zhū fó suǒ xíng chù
此是大智慧　　诸佛所行处

ruò yù liǎo zhī zhě　　chángyīng qīn jìn fó
若欲了知者　　常应亲近佛

yì yè cháng qīng jìng　　gòngyǎng zhū rú lái
意业常清净　　供养诸如来

zhōng wú pí yàn xīn　　néng rù yú fó dào
终无疲厌心　　能入于佛道

jù wú jìn gōng dé　　jiān zhù pú tí xīn
具无尽功德　　坚住菩提心

yǐ shì yí wǎng chú　　guān fó wú yàn zú
以是疑网除　　观佛无厌足

tōng dá yī qiè fǎ　shì nǎi zhēn fó zǐ
通达一切法　是乃真佛子

cǐ rén néng liǎo zhī　zhū fó zì zài lì
此人能了知　诸佛自在力

guǎng dà zhì suǒ shuō　yù wéi zhū fǎ běn
广大智所说　欲为诸法本

yīng qǐ shèng xī wàng　zhì qiú wú shàng jué
应起胜希望　志求无上觉

ruò yǒu zūn jìng fó　niàn bào yú fó ēn
若有尊敬佛　念报于佛恩

bǐ rén zhōng bù lí　yī qiè zhū fó zhù
彼人终不离　一切诸佛住

hé yǒu zhì huì rén　yú fó dé jiàn wén
何有智慧人　于佛得见闻

bù xiū qīng jìng yuàn　lǚ fó suǒ xíng dào
不修清净愿　履佛所行道

ěr shí yǒngměngchuáng pú sà chéng fó shén lì pǔ guān shí fāng ér shuōsòngyán
尔时，勇猛幢菩萨承佛神力，普观十方而说颂言：

pì rú míng jìng yǎn　yīn rì dǔ zhòng sè
譬如明净眼　因日睹众色

jìng xīn yì fù rán　fó lì jiàn rú lái
净心亦复然　佛力见如来

rú yǐ jīng jìn lì　néng jìn hǎi yuán dǐ
如以精进力　能尽海源底

zhì lì yì rú shì　dé jiàn wú liàng fó
智力亦如是　得见无量佛

pì rú liáng wò tián　suǒzhòng bì zī zhǎng
譬如良沃田　所种必滋长

rú shì jìng xīn dì　chū shēng zhū fó fǎ
如是净心地　出生诸佛法

rú rén huò bǎo zàng　yǒng lí pín qióng kǔ
如人获宝藏　永离贫穷苦

pú sà dé fó fǎ　lí gòu xīn qīng jìng
菩萨得佛法　离垢心清净

pì rú qié tuó yào　néng xiāo yī qiè dú
譬如伽陀药　能消一切毒

fó fǎ yì rú shì　　miè zhū fán nǎo huàn
佛法亦如是　　灭诸烦恼患
zhēn shí shàn zhī shí　　rú lái suǒ chēng zàn
真实善知识　　如来所称赞
yǐ bǐ wēi shén gù　　dé wén zhū fó fǎ
以彼威神故　　得闻诸佛法
shè yú wú shù jié　　cái bǎo shī yú fó
设于无数劫　　财宝施于佛
bù zhī fó shí xiàng　　cǐ yì bù míng shī
不知佛实相　　此亦不名施
wú liàngzhòng sè xiàng　　zhuāngyán yú fó shēn
无量众色相　　庄严于佛身
fēi yú sè xiàngzhōng　　ér néng jiàn yú fó
非于色相中　　而能见于佛
rú lái děngzhèng jué　　jì rán héng bú dòng
如来等正觉　　寂然恒不动
ér néng pǔ xiàn shēn　　biàn mǎn shí fāng jiè
而能普现身　　遍满十方界
pì rú xū kōng jiè　　bù shēng yì bú miè
譬如虚空界　　不生亦不灭
zhū fó fǎ rú shì　　bì jìng wú shēng miè
诸佛法如是　　毕竟无生灭

ěr shí　guāngmíngchuáng pú sà chéng fó shén lì　　pǔ guān shí fāng ér shuōsòngyán
尔时，光明幢菩萨承佛神力，普观十方而说颂言：

rén jiān jí tiānshàng　　yī qiè zhū shì jiè
人间及天上　　一切诸世界
pǔ jiàn yú rú lái　　qīng jìng miào sè shēn
普见于如来　　清净妙色身
pì rú yī xīn lì　　néngshēngzhǒngzhǒng xīn
譬如一心力　　能生种种心
rú shì yī fó shēn　　pǔ xiàn yī qiè fó
如是一佛身　　普现一切佛
pú tí wú èr fǎ　　yì fù wú zhū xiàng
菩提无二法　　亦复无诸相
ér yú èr fǎ zhōng　　xiàn xiàng zhuāng yán shēn
而于二法中　　现相庄严身

liǎo fǎ xìng kōng jì　　rú huàn ér shēng qǐ
了法性空寂　如幻而生起

suǒ xíng wú yǒu jìn　　dǎo shī rú shì xiàn
所行无有尽　导师如是现

sān shì yī qiè fó　　fǎ shēn xī qīng jìng
三世一切佛　法身悉清净

suí qí suǒ yìng huà　　pǔ xiàn miào sè shēn
随其所应化　普现妙色身

rú lái bú niàn yán　　wǒ zuò rú shì shēn
如来不念言　我作如是身

zì rán ér shì xiàn　　wèi cháng qǐ fēn bié
自然而示现　未尝起分别

fǎ jiè wú chā bié　　yì wú suǒ yī zhǐ
法界无差别　亦无所依止

ér yú shì jiān zhōng　　shì xiàn wú liàng shēn
而于世间中　示现无量身

fó shēn fēi biàn huà　　yì fù fēi fēi huà
佛身非变化　亦复非非化

yú wú huà fǎ zhōng　　shì yǒu biàn huà xíng
于无化法中　示有变化形

zhèng jué bù kě liàng　　fǎ jiè xū kōng děng
正觉不可量　法界虚空等

shēnguǎng wú yá dǐ　　yán yǔ dào xī jué
深广无涯底　言语道悉绝

rú lái shàn tōng dá　　yī qiè chù xíng dào
如来善通达　一切处行道

fǎ jiè zhòng guó tǔ　　suǒ wǎng jiē wú ài
法界众国土　所往皆无碍

ěr shí　zhì chuáng pú sà chéng fó shén lì　pǔ guān shí fāng ér
尔时，智幢菩萨承佛神力，普观十方而

shuōsòngyán
说颂言：

ruò rén néng xìn shòu　　yī qiè zhì wú ài
若人能信受　一切智无碍

xiū xí pú tí hèng　　qí xīn bù kě liàng
修习菩提行　其心不可量

yī qiè guó tǔ zhōng　　pǔ xiàn wú liàng shēn
一切国土中　普现无量身

ér shēn bú zài chù　　yì bú zhù yú fǎ
而身不在处　　亦不住于法

yī yī zhū rú lái　　shén lì shì xiàn shēn
一一诸如来　　神力示现身

bù kè sī yì jié　　suàn shù mò néng jìn
不可思议劫　　算数莫能尽

sān shì zhū zhòng shēng　　xī kě zhī qí shù
三世诸众生　　悉可知其数

rú lái suǒ shì xiàn　　qí shù bù kě dé
如来所示现　　其数不可得

huò shí shì yī èr　　nǎi zhì wú liàng shēn
或时示一二　　乃至无量身

pǔ xiàn shí fāng chà　　qí shí wú èr zhǒng
普现十方刹　　其实无二种

pì rú jìng mǎn yuè　　pǔ xiàn yī qiè shuǐ
譬如净满月　　普现一切水

yǐng xiàng suī wú liàng　　běn yuè wèi céng èr
影像虽无量　　本月未曾二

rú shì wú ài zhì　　chéng jiù děng zhèng jué
如是无碍智　　成就等正觉

pǔ xiàn yī qiè chà　　fó tǐ yì wú èr
普现一切刹　　佛体亦无二

fēi yī yì fēi èr　　yì fù fēi wú liàng
非一亦非二　　亦复非无量

suí qí suǒ yìng huà　　shì xiàn wú liàng shēn
随其所应化　　示现无量身

fó shēn fēi guò qù　　yì fù fēi wèi lái
佛身非过去　　亦复非未来

yī niàn xiàn chū shēng　　chéng dào jí niè pán
一念现出生　　成道及涅槃

rú huàn suǒ zuò sè　　wú shēng yì wú qǐ
如幻所作色　　无生亦无起

fó shēn yì rú shì　　shì xiàn wú yǒu shēng
佛身亦如是　　示现无有生

ěr shí　bǎo chuáng pú sà chéng fó shén lì　pǔ guān shí fāng ér
尔时，宝　幢　菩萨　承　佛神力，普观十方而

shuō sòng yán
说颂言：

fó shēn wú yǒu liàng　　néng shì yǒu liàng shēn
佛身无有量　　能示有量身

suí qí suǒ yīng dǔ　　dǎo shī rú shì xiàn
随其所应睹　　导师如是现

fó shēn wú chù suǒ　　chōng mǎn yī qiè chù
佛身无处所　　充满一切处

rú kōng wú biān jì　　rú shì nán sī yì
如空无边际　　如是难思议

fēi xīn suǒ xíng chù　　xīn bù yú zhōng qǐ
非心所行处　　心不于中起

zhū fó jìng jiè zhōng　　bì jìng wú shēng miè
诸佛境界中　　毕竟无生灭

rú yì yǎn suǒ dǔ　　fēi nèi yì fēi wài
如翳眼所睹　　非内亦非外

shì jiān jiàn zhū fó　　yīng zhī yì rú shì
世间见诸佛　　应知亦如是

ráo yì zhòng shēng gù　　rú lái chū shì jiān
饶益众生故　　如来出世间

zhòng shēng jiàn yǒu chū　　ér shí wú xīng shì
众生见有出　　而实无兴世

bù kě yǐ guó tǔ　　zhòu yè ér jiàn fó
不可以国土　　昼夜而见佛

suì yuè yī chà nà　　dāng zhī xī rú shì
岁月一刹那　　当知悉如是

zhòng shēng rú shì shuō　　mǒu rì fó chéng dào
众生如是说　　某日佛成道

rú lái dé pú tí　　shí bù xì yú rì
如来得菩提　　实不系于日

rú lái lí fēn bié　　fēi shì chāo zhū shù
如来离分别　　非世超诸数

sān shì zhū dǎo shī　　chū xiàn jiē rú shì
三世诸导师　　出现皆如是

pì rú jìng rì lún　　bù yǔ hūn yè hé
譬如净日轮　　不与昏夜合

ér shuō mǒu rì yè　　zhū fó fǎ rú shì
而说某日夜　　诸佛法如是

sān shì yī qiè jié　　bù yǔ rú lái hé
三世一切劫　　不与如来合

ér shuō sān shì fó　dǎo shī fǎ rú shì
而说三世佛　导师法如是

ěr shí　jīng jìn chuáng pú sà chéng fó shén lì　pǔ guān shí fāng
尔时，精进幢菩萨承佛神力，普观十方

ér shuōsòngyán
而说颂言：

yī qiè zhū dǎo shī　shēn tóng yì yì rán
一切诸导师　身同义亦然

pǔ yú shí fāng chà　suí yìng zhǒng zhǒng xiàn
普于十方刹　随应种种现

rǔ guān móu ní zūn　suǒ zuò shèn qí tè
汝观牟尼尊　所作甚奇特

chōng mǎn yú fǎ jiè　yī qiè xī wú yú
充满于法界　一切悉无余

fó shēn bú zài nèi　yì fù bú zài wài
佛身不在内　亦复不在外

shén lì gù xiǎn xiàn　dǎo shī fǎ rú shì
神力故显现　导师法如是

suí zhū zhòng shēng lèi　xiān shì suǒ jí yè
随诸众生类　先世所集业

rú shì zhǒng zhǒng shēn　shì xiàn gè bù tóng
如是种种身　示现各不同

zhū fó shēn rú shì　wú liàng bù kě shǔ
诸佛身如是　无量不可数

wéi chú dà jué zūn　wú yǒu néng sī yì
唯除大觉尊　无有能思议

rú yǐ wǒ nán sī　xīn yè mò néng qǔ
如以我难思　心业莫能取

fó nán sī yì ěr　fēi xīn yè suǒ xiàn
佛难思亦尔　非心业所现

rú chà bù kě sī　ér jiàn jìng zhuāng yán
如刹不可思　而见净庄严

fó nán sī yì ěr　miào xiàng wú bú xiàn
佛难思亦尔　妙相无不现

pì rú yī qiè fǎ　zhòng yuán gù shēng qǐ
譬如一切法　众缘故生起

jiàn fó yì fù rán　bì jiǎ zhòng shàn yè
见佛亦复然　必假众善业

pì rú suí yì zhū　　néngmǎnzhòngshēng xīn
譬如随意珠　能满众生心
zhū fó fǎ rú shì　　xī mǎn yī qiè yuàn
诸佛法如是　悉满一切愿
wú liàng guó tǔ zhōng　　dǎo shī xīng yú shì
无量国土中　导师兴于世
suí qí yuàn lì gù　　pǔ yìng yú shí fāng
随其愿力故　普应于十方

ěr shí　lí gòuchuáng pú sà chéng fó shén lì　pǔ guān shí fāng
尔时，离垢幢菩萨承佛神力，普观十方
ér shuōsòngyán
而说颂言：

rú lái dà zhì guāng　　pǔ jìng zhū shì jiān
如来大智光　普净诸世间
shì jiān jì jìng yǐ　　kāi shì zhū fó fǎ
世间既净已　开示诸佛法
shè yǒu rén yù jiàn　　zhòngshēngshù děng fó
设有人欲见　众生数等佛
mǐ bú yìng qí xīn　　ér shí wú lái chù
靡不应其心　而实无来处
yǐ fó wéi jìng jiè　　zhuān niàn ér bù xī
以佛为境界　专念而不息
cǐ rén dé jiàn fó　　qí shù yǔ xīn děng
此人得见佛　其数与心等
chéng jiù bái jìng fǎ　　jù zú zhū gōng dé
成就白净法　具足诸功德
bǐ yú yī qiè zhì　　zhuān niàn xīn bù shě
彼于一切智　专念心不舍
dǎo shī wèizhòngshēng　　rú yìng yǎn shuō fǎ
导师为众生　如应演说法
suí yú kě huà chù　　pǔ xiàn zuì shèng shēn
随于可化处　普现最胜身
fó shēn jí shì jiān　　yī qiè jiē wú wǒ
佛身及世间　一切皆无我
wù cǐ chéngzhèng jué　　fù wèizhòngshēngshuō
悟此成正觉　复为众生说
yī qiè rén shī zǐ　　wú liàng zì zài lì
一切人师子　无量自在力

shì xiàn niàn děng shēn　qí shēn gè bù tóng
示现念等身　其身各不同

shì jiān rú shì shēn　zhū fó shēn yì rán
世间如是身　诸佛身亦然

liǎo zhī qí zì xìng　shì zé shuō míng fó
了知其自性　是则说名佛

rú lái pǔ zhī jiàn　míng liǎo yī qiè fǎ
如来普知见　明了一切法

fó fǎ jí pú tí　èr jù bù kě dé
佛法及菩提　二俱不可得

dǎo shī wú lái qù　yì fù wú suǒ zhù
导师无来去　亦复无所住

yuǎn lí zhū diān dǎo　shì míng děng zhèng jué
远离诸颠倒　是名等正觉

ěr shí　xīng xiù chuáng pú sà chéng fó shén lì　pǔ guān shí fāng
尔时，星宿幢菩萨承佛神力，普观十方

ér shuōsòngyán
而说颂言：

rú lái wú suǒ zhù　pǔ zhù yī qiè chà
如来无所住　普住一切刹

yī qiè tǔ jiē wǎng　yī qiè chù xián jiàn
一切土皆往　一切处咸见

fó suí zhòng shēng xīn　pǔ xiàn yī qiè shēn
佛随众生心　普现一切身

chéngdàozhuàn fǎ lún　jí yǐ bō niè pán
成道转法轮　及以般涅槃

zhū fó bù sī yì　shéi néng sī yì fó
诸佛不思议　谁能思议佛

shéi néng jiàn zhèng jué　shéinéngxiàn zuì shèng
谁能见正觉　谁能现最胜

yī qiè fǎ jiē rú　zhū fó jìng yì rán
一切法皆如　诸佛境亦然

nǎi zhì wú yī fǎ　rú zhōngyǒushēngmiè
乃至无一法　如中有生灭

zhòngshēngwàng fēn bié　shì fó shì shì jiè
众生妄分别　是佛是世界

liǎo dá fǎ xìng zhě　wú fó wú shì jiè
了达法性者　无佛无世界

rú lái pǔ xiàn qián　　lìng zhòng shēng xìn xǐ
如来普现前　　令众生信喜

fó tǐ bù kě dé　　bǐ yì wú suǒ jiàn
佛体不可得　　彼亦无所见

ruò néng yú shì jiān　　yuǎn lí yī qiè zhuó
若能于世间　　远离一切著

wú ài xīn huān xǐ　　yú fǎ dé kāi wù
无碍心欢喜　　于法得开悟

shén lì zhī suǒ xiàn　　jí cǐ shuō míng fó
神力之所现　　即此说名佛

sān shì yī qiè shí　　qiú xī wú suǒ yǒu
三世一切时　　求悉无所有

ruò néng rú shì zhī　　xīn yì jí zhū fǎ
若能如是知　　心意及诸法

yī qiè xī zhī jiàn　　jí dé chéng rú lái
一切悉知见　　疾得成如来

yán yǔ zhōng xiǎn shì　　yī qiè fó zì zài
言语中显示　　一切佛自在

zhèng jué chāo yǔ yán　　jiǎ yǐ yǔ yán shuō
正觉超语言　　假以语言说

ěr shí　fǎ chuáng pú sà chéng fó shén lì　　pǔ guān shí fāng ér
尔时，法幢菩萨承佛神力，普观十方而

shuō sòng yán
说颂言：

nìng kě héng jù shòu　　yī qiè shì jiān kǔ
宁可恒具受　　一切世间苦

zhōng bù yuǎn rú lái　　bù dǔ zì zài lì
终不远如来　　不睹自在力

ruò yǒu zhū zhòng shēng　　wèi fā pú tí xīn
若有诸众生　　未发菩提心

yī dé wén fó míng　　jué dìng chéng pú tí
一得闻佛名　　决定成菩提

ruò yǒu zhì huì rén　　yī niàn fā dào xīn
若有智慧人　　一念发道心

bì chéng wú shàng zūn　　shèn mò shēng yí huò
必成无上尊　　慎莫生疑惑

rú lái zì zài lì　　wú liàng jié nán yù
如来自在力　　无量劫难遇

ruò shēng yī niàn xìn　　sù zhèng[20] wú shàngdào
若生一念信　速证无上道

shè yú niàn niàn zhōng　　gòng yǎng wú liàng fó
设于念念中　供养无量佛

wèi zhī zhēn shí fǎ　　bù míng wéi gòng yǎng
未知真实法　不名为供养

ruò wén rú shì fǎ　　zhū fó cóng cǐ shēng
若闻如是法　诸佛从此生

suī jīng wú liàng kǔ　　bù shě pú tí hèng
虽经无量苦　不舍菩提行

yī wén dà zhì huì　　zhū fó suǒ rù fǎ
一闻大智慧　诸佛所入法

pǔ yú fǎ jiè zhōng　　chéng sān shì dǎo shī
普于法界中　成三世导师

suī jìn wèi lái jì　　biàn yóu zhū fó chà
虽尽未来际　遍游诸佛刹

bù qiú cǐ miào fǎ　　zhōng bù chéng pú tí
不求此妙法　终不成菩提

zhòngshēng wú shǐ lái　　shēng sǐ jiǔ liú zhuǎn
众生无始来　生死久流转

bù liǎo zhēn shí fǎ　　zhū fó gù xīng shì
不了真实法　诸佛故兴世

zhū fǎ bù kě huài　　yì wú néng huài zhě
诸法不可坏　亦无能坏者

zì zài dà guāngmíng　　pǔ shì yú shì jiān
自在大光明　普示于世间

shí huí xiàng pǐn dì èr shí wǔ zhī yī
十回向品第二十五之一[21]

ěr shí　jīn gāngchuáng pú sà chéng fó shén lì　rù pú sà zhì
尔时，金刚幢菩萨承佛神力，入菩萨智

guāngsānmèi　rù shì sānmèi yǐ　shí fāng gè guò shí wàn fó chàwēichén
光三昧。入是三昧已，十方各过十万佛刹微尘

[20] 丽本：登；永乐北藏本及龙藏本：證

[21] 丽本：大方廣佛華嚴經十迴向品第二十五之一；永乐北藏本及龙藏本：十迴向品第二十五之一

shù shì jiè wài yǒu shí wàn fó chà wēi chén shù zhū fó jiē tóng yī hào
数世界外，有十万佛刹微尘数诸佛，皆同一号，

hào jīn gāng chuáng ér xiàn qí qián xiàn chēng zàn yán shàn zāi
号金刚幢，而现其前，咸称赞言：“善哉！

shàn zāi shàn nán zǐ nǎi néng rù cǐ pú sà zhì guāng sān mèi shàn
善哉！善男子！乃能入此菩萨智光三昧。善

nán zǐ cǐ shì shí fāng gè shí wàn fó chà wēi chén shù zhū fó shén lì
男子！此是十方各十万佛刹微尘数诸佛神力

gòng jiā yú rǔ yì shì pí lú zhē nuó rú lái wǎng xī yuàn lì wēi shén
共加于汝，亦是毗卢遮那如来往昔愿力、威神

zhī lì jí yóu rǔ zhì huì qīng jìng gù zhū pú sà shàn gēn zēng shèng gù
之力，及由汝智慧清净故，诸菩萨善根增胜故，

lìng rǔ rù shì sān mèi ér yǎn shuō fǎ wèi lìng zhū pú sà dé qīng jìng wú
令汝入是三昧而演说法；为令诸菩萨得清净无

wèi gù jù wú ài biàn cái gù rù wú ài zhì dì gù zhù yī qiè zhì
畏故，具无碍辩才故，入无碍智地故，住一切智

dà xīn gù chéng jiù wú jìn shàn gēn gù mǎn zú wú ài bái fǎ gù
大心故，成就无尽善根故，满足无碍白法故，

rù yú pǔ mén fǎ jiè gù xiàn yī qiè fó shén lì gù qián jì niàn zhì
入于普门法界故，现一切佛神力故，前际念智

bú duàn gù dé yī qiè fó hù chí zhū gēn gù yǐ wú liàng mén guǎng
不断故，得一切佛护持诸根故，以无量门广

shuō zhòng fǎ gù wén xī jiě liǎo shòu chí bú wàng gù shè zhū pú sà yī
说众法故，闻悉解了受持不忘故，摄诸菩萨一

qiè shàn gēn gù chéng bàn[22] chū shì zhù dào gù bú duàn yī qiè zhì zhì
切善根故，成办出世助道故，不断一切智智

gù kāi fā dà yuàn gù jiě shì shí yì gù liǎo zhī fǎ jiè gù lìng
故，开发大愿故，解释实义故，了知法界故，令

zhū pú sà jiē xī huān xǐ gù xiū yī qiè fó píng děng shàn gēn gù hù
诸菩萨皆悉欢喜故，修一切佛平等善根故，护

chí yī qiè rú lái zhǒng xìng gù suǒ wèi yǎn shuō zhū pú sà shí huí xiàng
持一切如来种性故，所谓演说诸菩萨十回向。

fó zǐ rǔ dāng chéng fó wēi shén zhī lì ér yǎn cǐ fǎ dé fó hù
佛子！汝当承佛威神之力而演此法，得佛护

niàn gù ān zhù fó jiā gù zēng yì chū shì gōng dé gù dé tuó luó
念故，安住佛家故，增益出世功德故，得陀罗

[22] 丽本：辨；永乐北藏本及龙藏本：辨

ní guāngmíng gù rù wú zhàng ài fó fǎ gù dà guāng pǔ zhào fǎ jiè
尼光明故，入无障碍佛法故，大光普照法界
gù jí wú guò shī jìng fǎ gù zhù guǎng dà zhì jìng jiè gù dé wú
故，集无过失净法故，住广大智境界故，得无
zhàng ài fǎ guāng gù
障碍法光故。”

ěr shí zhū fó jí yǔ jīn gāngchuáng pú sà wú liàng zhì huì yǔ
尔时，诸佛即与金刚幢菩萨无量智慧，与
wú liú ài biàn yǔ fēn bié jù yì shànfāngbiàn yǔ wú ài fǎ guāng
无留碍辩，与分别句义善方便，与无碍法光
míng yǔ rú lái píngděngshēn yǔ wú liàngchā bié jìng yīn shēng yǔ
明，与如来平等身，与无量差别净音声，与
pú sà bù sī yì shànguānchásān mèi yǔ bù kě jǔ huài yī qiè shàngēn
菩萨不思议善观察三昧，与不可沮坏一切善根
huí xiàng zhì yǔ guānchá yī qiè fǎ chéng jiù qiǎofāngbiàn yǔ yī qiè
回向智，与观察一切法成就巧方便，与一切
chùshuō yī qiè fǎ wú duànbiàn hé yǐ gù rù cǐ sānmèishàngēn lì
处说一切法无断辩。何以故？入此三昧善根力
gù
故。

ěr shí zhū fó gè yǐ yòushǒu mó jīn gāngchuáng pú sà dǐng
尔时，诸佛各以右手摩金刚幢菩萨顶。
jīn gāngchuáng pú sà dé mó dǐng yǐ jí cóngdìng qǐ gào zhū pú sà
金刚幢菩萨得摩顶已，即从定起，告诸菩萨
yán
言：

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu bù kě sī yì dà yuànchōng
“佛子！菩萨摩诃萨有不可思议大愿充
mǎn fǎ jiè pǔ néng jiù hù yī qiè zhòngshēng suǒ wèi xiū xué qù
满法界，普能救护一切众生，所谓修学去、
lái xiàn zài yī qiè fó huí xiàng fó zǐ pú sà mó hē sà huí xiàng
来、现在一切佛回向。佛子！菩萨摩诃萨回向
yǒu jǐ zhǒng fó zǐ pú sà mó hē sà huí xiàngyǒu shí zhǒng sān
有几种？佛子！菩萨摩诃萨回向有十种，三
shì zhū fó xiángòngyǎnshuō hé děngwéi shí yī zhě jiù hù yī qiè
世诸佛咸共演说。何等为十？一者救护一切
zhòngshēng lí zhòngshēngxiàng huí xiàng èr zhě bú huài huí xiàng sān zhě
众生离众生相回向，二者不坏回向，三者

děng yī qiè zhū fó huí xiàng sì zhě zhì yī qiè chù huí xiàng wǔ zhě wú
等一切诸佛回向，四者至一切处回向，五者无
jìn gōng dé zàng huí xiàng liù zhě rù yī qiè píngděngshàngēn huí xiàng
尽功德藏回向，六者入一切平等善根回向，
qī zhě děng suí shùn yī qiè zhòngshēng huí xiàng bā zhě zhēn rú xiàng huí
七者等随顺一切众生回向，八者真如相回
xiàng jiǔ zhě wú fù wú zhuó jiě tuō huí xiàng shí zhě rù fǎ jiè wú liàng
向，九者无缚无著解脱回向，十者入法界无量
huí xiàng fó zǐ shì wéi pú sà mó hē sà shí zhǒng huí xiàng guò qù
回向。佛子！是为菩萨摩诃萨十种回向，过去、
wèi lái xiàn zài zhū fó yǐ shuō dāngshuō jīn shuō
未来、现在诸佛，已说、当说、今说。

fó zǐ yún hé wéi pú sà mó hē sà jiù hù yī qiè zhòng
“佛子！云何为菩萨摩诃萨救护一切众
shēng lí zhòngshēngxiàng huí xiàng
生离众生相回向？

fó zǐ cǐ pú sà mó hē sà xíng tán bō luó mì jìng shī bō
“佛子！此菩萨摩诃萨行檀波罗蜜，净尸波
luó mì xiū chàn tí bō luó mì qǐ jīng jìn bō luó mì rù chán bō
罗蜜，修羼提波罗蜜，起精进波罗蜜，入禅波
luó mì zhù bō rě bō luó mì dà cí dà bēi dà xǐ dà shě
罗蜜，住般若波罗蜜，大慈、大悲、大喜、大舍，
xiū rú shì děng wú liàngshàngēn xiū shàngēn shí zuò shì niànyán
修如是等无量善根。修善根时，作是念言：

yuàn cǐ shàngēn pǔ néngráo yì yī qiè zhòngshēng jiē shǐ qīngjìng
‘愿此善根普能饶益一切众生，皆使清净，
zhì yú jiū jìng yǒng lí dì yù è guǐ chùshēng yán luó wángděng
至于究竟，永离地狱、饿鬼、畜生、阎罗王等
wú liàng kǔ nǎo pú sà mó hē sà zhòngshàngēn shí yǐ jǐ shàngēn
无量苦恼。’菩萨摩诃萨种善根时，以己善根
rú shì huí xiàng wǒ dāngwèi yī qiè zhòngshēngzuò shè lìng miǎn yī
如是回向：‘我当为一切众生作舍，令免一
qiè zhū kǔ shì gù wèi yī qiè zhòngshēngzuò hù xī lìng jiě tuō zhū fán
切诸苦事故；为一切众生作护，悉令解脱诸烦
nǎo gù wèi yī qiè zhòngshēngzuò guī jiē lìng dé lí zhū bù wèi gù
恼故；为一切众生作归，皆令得离诸怖畏故；
wèi yī qiè zhòngshēngzuò qù lìng dé zhì yú yī qiè zhì gù wèi yī qiè
为一切众生作趣，令得至于一切智故；为一切

zhòngshēngzuò ān lìng dé jiū jìng ān wěnchù gù wèi yī qiè zhòngshēng
众 生 作安，令得究竟安隐处故；为一切 众 生

zuòmíng lìng dé zhì guāngmiè chī àn gù wèi yī qiè zhòngshēngzuò jù
作明，令得智 光 灭痴暗故；为一切 众 生 作炬，

pò bǐ yī qiè wú míng àn gù wèi yī qiè zhòngshēngzuò dēng lìng zhù
破彼一切无明闇故；为一切 众 生 作灯，令住

jiū jìng qīng jìng chù gù wèi yī qiè zhòngshēngzuò dǎo shī yǐn qí lìng rù
究竟清净处故；为一切 众 生 作导师，引其令入

zhēn shí fǎ gù wèi yī qiè zhòngshēngzuò dà dǎo shī yǔ qí wú ài dà
真实法故；为一切 众 生 作大导师，与其无碍大

zhì huì gù ” fó zǐ pú sà mó hē sà yǐ zhū shàngēn rú shì huí
智慧故。’ 佛子！菩萨摩诃萨以诸善根如是回

xiàng píngděngráo yì yī qiè zhòngshēng jiū jìng jiē lìng dé yī qiè
向，平等饶益一切 众 生，究竟皆令得一切

zhì
智。

fó zǐ pú sà mó hē sà yú fēi qīn yǒushǒu hù huí xiàng
“佛子！菩萨摩诃萨于非亲友守护回向，

yǔ qí qīn yǒuděng wú chā bié hé yǐ gù pú sà mó hē sà rù yī
与其亲友等无差别。何以故？菩萨摩诃萨入一

qiè fǎ píngděngxìng gù bù yú zhòngshēng ér qǐ yī niàn fēi qīn yǒuxiǎng
切法平等性故，不于 众 生 而起一念非亲友想。

shè yǒuzhòngshēng yú pú sà suǒ qǐ yuàn hài xīn pú sà yì yǐ cí yǎn
设有 众 生 于菩萨所起怨害心，菩萨亦以慈眼

shì zhī zhōng wú huì nù pǔ wèizhòngshēngzuòshàn zhī shí yǎnshuō
视之，终无恚怒。普为 众 生 作善知识，演说

zhèng fǎ lìng qí xiū xí pì rú dà hǎi yī qiè zhòng dú bù néngbiàn
正 法，令其修习。譬如大海，一切 众 毒不能 变

huài pú sà yì ěr yī qiè yú méng wú yǒu zhì huì bù zhī ēn
坏。菩萨亦尔，一切愚 蒙 、无有智慧、不知恩

dé chēnhěn wán dú jiāomàn zì dà qí xīn máng gǔ bù shí
德、瞋狠[23]顽毒、憍慢自大、其心 盲 瞽、不识

shàn fǎ rú shì děng lèi zhū è zhòngshēng zhǒngzhǒng bī nǎo wú
善 法，如是 等 类诸恶 众 生，种 种 逼恼，无

néngdòngluàn pì rú rì tiān zǐ chūxiàn shì jiān bù yǐ shēngmáng bú
能 动 乱。譬如日天子出现世间，不以 生 盲 不

[23] 丽本：很；永乐北藏本及龙藏本：狠

jiàn gù yǐn ér bú xiàn yòu fù bù yǐ qián tà pó chéng ē xiū luó
见故，隐而不现；又复不以乾闼婆城、阿修罗
shǒu yán fú tí shù chóngyán suì gǔ chén wù yānyún rú
手、阎浮提树、崇岩、邃谷、尘雾、烟云，如
shì děng wù zhī suǒ fù zhàng gù yǐn ér bú xiàn yì fù bù yǐ shí jié
是等物之所覆障故，隐而不现；亦复不以时节
biàn gǎi gù yǐn ér bú xiàn pú sà mó hē sà yì fù rú shì yǒu dà
变改故，隐而不现。菩萨摩诃萨亦复如是，有大
fú dé qí xīn shēnguǎng zhèngniànguānchá wú yǒu tuì qū wèi
福德，其心深广，正念观察，无有退屈；为
yù jiū jìng gōng dé zhì huì yú shàngshèng fǎ xīn shēng zhì yù fǎ guāng
欲究竟功德智慧，于上胜法心生志欲；法光
pǔ zhào jiàn yī qiè yì yú zhū fǎ mén zhì huì zì zài chángwèi
普照，见一切义；于诸法门，智慧自在；常为
lì yì yī qiè zhòngshēng ér xiū shàn fǎ céng bú wù qǐ shězhòngshēng
利益一切众生而修善法，曾不误起舍众生
xīn bù yǐ zhòngshēng qí xìng bì è xié jiàn chēnzhuó nán kě
心；不以众生其性弊恶、邪见、瞋浊、难可
tiáo fú biàn jí qì shě bù xiū huí xiàng dàn yǐ pú sà dà yuàn jiǎ
调伏，便即弃舍，不修回向；但以菩萨大愿甲
zhòu ér zì zhuāngyán jiù hù zhòngshēng héng wú tuì zhuǎn bù yǐ
胄而自庄严，救护众生，恒无退转；不以
zhòngshēng bù zhī bào ēn tuì pú sà xíng shě pú tí dào bú yǐ fán
众生不知报恩，退菩萨行，舍菩提道；不以凡
yú gòngtóng yī chù shě lí yī qiè rú shí shàngēn bù yǐ zhòngshēng
愚共同一处，舍离一切如实善根；不以众生
shuò qǐ guò è nán kě rěn shòu ér yú bǐ suǒshēng pí yàn xīn hé
数起过恶，难可忍受，而于彼所生疲厌心。何
yǐ gù pì rú rì tiān zǐ bú dànwèi yī shì gù chūxiàn shì jiān pú
以故？譬如日天子，不但为一事故出现世间。菩
sà mó hē sà yì fù rú shì bú dànwèi yī zhòngshēng gù xiū zhūshàn
萨摩诃萨亦复如是，不但为一众生故，修诸善
gēn huí xiàng ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí pǔ wèi jiù hù yī qiè
根，回向阿耨多罗三藐三菩提；普为救护一切
zhòngshēng gù ér xiū shàngēn huí xiàng ē nòuduō luó sānmiǎosān pú
众生故而修善根，回向阿耨多罗三藐三菩
tí rú shì bú dànwèi jìng yī fó chà gù bú dànwèi xìn yī fó gù
提。如是，不但为净一佛刹故，不但为信一佛故，

bú dànwèijiàn yī fó gù bú dànwèiliǎo yī fǎ gù qǐ dà zhì yuàn
不但为见一佛故，不但为了一法故，起大智愿，

huí xiàng ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí wèi pǔ jìng yī qiè fó chà gù
回向阿耨多罗三藐三菩提；为普净一切佛刹故，

pǔ xìn yī qiè zhū fó gù pǔ chéng shì gòngyǎng yī qiè zhū fó gù pǔ
普信一切诸佛故，普承事供养一切诸佛故，普

jiě yī qiè fó fǎ gù fā qǐ dà yuàn xiū zhūshàngēn huí xiàng ē
解一切佛法故，发起大愿，修诸善根，回向阿

nòuduō luó sānmiǎosān pú tí
耨多罗三藐三菩提。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǐ zhū fó fǎ ér wéi suǒyuán
“佛子！菩萨摩诃萨以诸佛法而为所缘，

qǐ guǎng dà xīn bú tuì zhuǎn xīn wú liàng jié zhōng xiū jí xī yǒunán
起广大心、不退转心，无量劫中修集希有难

dé xīn bǎo yǔ yī qiè zhū fó xī jiē píngděng pú sà rú shì guānzhū
得心宝，与一切诸佛悉皆平等。菩萨如是观诸

shàngēn xìn xīn qīngjìng dà bēi jiān gù yǐ shènshēn xīn huān xǐ
善根，信心清净，大悲坚固，以甚深心、欢喜

xīn qīngjìng xīn zuì shèng xīn róu ruǎn xīn cí bēi xīn lián mǐn
心、清净心，最胜心、柔软心、慈悲心、怜愍

xīn shè hù xīn lì yì xīn ān lè xīn pǔ wèizhòngshēngzhēn shí
心、摄护心、利益心、安乐心，普为众生真实

huí xiàng fēi dànkǒuyán fó zǐ pú sà mó hē sà yǐ zhūshàngēn
回向，非但口言。佛子！菩萨摩诃萨以诸善根

huí xiàng zhī shí zuò shì niànyán yǐ wǒ shàngēn yuàn yī qiè qù
回向之时，作是念言：‘以我善根，愿一切趣

shēng yī qiè zhòngshēng jiē dé qīngjìng gōng dé yuánmǎn bù kě
生、一切众生，皆得清净；功德圆满，不可

jǔ huài wú yǒuqióng jìn cháng dé zūnzhòng zhèngniàn bú wàng
沮坏，无有穷尽；常得尊重，正念不忘；

huò jué dìng huì jù wú liàng zhì shēn kǒu yì yè yī qiè gōng
获决定慧，具无量智；身、口、意业，一切功

dé yuánmǎnzhuāngyán yòuzuò shì niàn yǐ cǐ shàngēn
德，圆满庄严。’又作是念：‘以此善根，

lìng yī qiè zhòngshēngchéng shì gòngyǎng yī qiè zhū fó wú kōngguòzhě
令一切众生承事供养一切诸佛，无空过者；

yú zhū fó suǒ jìng xìn bú huài tīngwénzhèng fǎ duànzhū yí huò
于诸佛所，净信不坏；听闻正法，断诸疑惑，

yì chí bú wàng rú shuō xiū xíng yú rú lái suǒ qǐ gōng jìng xīn
忆持不忘，如说修行；于如来所，起恭敬心，

shēn yè qīng jìng ān zhù wú liàng guǎng dà shàn gēn yǒng lí pín qióng
身业清净，安住无量广大善根；永离贫穷，

qī cái mǎn zú yú zhū fó suǒ cháng suí xiū xué chéng jiù wú liàng
七财满足；于诸佛所，常随修学，成就无量

shèng miào shàn gēn píng děng wù jiě zhù yī qiè zhì yǐ wú àí yǎn děng
胜妙善根，平等悟解，住一切智，以无碍眼等

shì zhòng shēng zhòng xiàng yán shēn wú yǒu diàn quē yán yīn jìng miào
视众生；众相严身，无有玷缺；言音净妙，

gōng dé yuán mǎn zhū gēn tiáo fú shí lì chéng jiù shàn xīn mǎn zú
功德圆满，诸根调伏，十力成就，善心满足，

wú suǒ yī zhù lìng yī qiè zhòng shēng pǔ dé fó lè dé wú liàng zhù
无所依住。令一切众生普得佛乐，得无量住，

zhù fó suǒ zhù
住佛所住。’

fó zǐ pú sà mó hē sà jiàn zhū zhòng shēng zào zuò è yè
“佛子！菩萨摩诃萨见诸众生，造作恶业，

shòu zhū zhòng kǔ yǐ shì zhàng gù bú jiàn fó bù wén fǎ bù shí
受诸重苦；以是障故，不见佛，不闻法，不识

sēng biàn zuò shì niàn wǒ dāng yú bǐ zhū è dào zhōng dài zhū
僧。便作是念：‘我当于彼诸恶道中，代诸

zhòng shēng shòu zhǒng zhǒng kǔ lìng qí jiě tuō pú sà rú shì shòu
众生受种种苦，令其解脱。’菩萨如是受

kǔ dú shí zhuǎn gèng jīng qín bù shě bú bì bù jīng bú bù
苦毒时，转更精勤，不舍、不避、不惊、不怖、

bú tuì bú qiè wú yǒu pí yàn hé yǐ gù rú qí suǒ yuàn jué
不退、不怯，无有疲厌。何以故？如其所愿，决

yù hè fù yī qiè zhòng shēng lìng jiě tuō gù pú sà ěr shí zuò shì niàn
欲荷负一切众生，令解脱故。菩萨尔时作是念

yán yī qiè zhòng shēng zài shēng lǎo bìng sǐ zhū kǔ nàn chù suí yè
言：‘一切众生在生老病死诸苦难处，随业

liú zhuǎn xié jiàn wú zhì sàng zhū shàn fǎ wǒ yīng jiù zhī lìng dé
流转，邪见无智，丧诸善法，我应救之，令得

chū lí yòu zhū zhòng shēng ài wǎng suǒ chán chī gài suǒ fù rǎn
出离。’又诸众生爱网所缠，痴盖所覆，染

zhuó zhū yǒu suí zhú bù shě rù kǔ lóng jiàn zuò mó yè xíng fú zhì
著诸有，随逐不舍，入苦笼槛，作魔业行，福智

dōu jìn chánghuái yí huò bú jiàn ān wěnchù bù zhī chū lí dào
都尽，常怀疑惑，不见安隐处，不知出离道，

zài yú shēng sǐ lún zhuǎn bù xī zhū kǔ yū ní héngsuǒ mò nì pú sà
在于生死轮转不息，诸苦淤泥恒所没溺。菩萨

jiàn yǐ qǐ dà bēi xīn dà ráo yì xīn yù lìngzhòngshēng xī dé jiě
见已，起大悲心、大饶益心，欲令众生悉得解

tuō yǐ yī qiè shàngēn huí xiàng yǐ guǎng dà xīn huí xiàng rú sān
脱，以一切善根回向，以广大心回向，如三

shì pú sà suǒ xiū huí xiàng rú dà huí xiàng jīng suǒshuō huí xiàng yuàn
世菩萨所修回向，如大回向经所说回向，愿

zhū zhòngshēng pǔ dé qīngjìng jiū jìng chéng jiù yī qiè zhǒng zhì fù zuò
诸众生普得清净，究竟成就一切种智。复作

shì niàn wǒ suǒ xiū xíng yù lìngzhòngshēng jiē xī dé chéng wú shàng
是念：‘我所修行，欲令众生皆悉得成无上

zhì wáng bú wèi zì shēn ér qiú jiě tuō dànwèi jiù jì yī qiè zhòng
智王，不为自身而求解脱，但为救济一切众

shēng lìng qí xián dé yī qiè zhì xīn dù shēng sǐ liú jiě tuōzhòng
生，令其咸得一切智心，度生死流，解脱众

kǔ fù zuò shì niàn wǒ dāng pǔ wèi yī qiè zhòngshēng bèi shòu
苦。’复作是念：‘我当普为一切众生备受

zhòng kǔ lìng qí dé chū wú liàngshēng sǐ zhòng kǔ dà hè wǒ dāng pǔ
众苦，令其得出无量生死众苦大壑。我当普

wèi yī qiè zhòngshēng yú yī qiè shì jiè yī qiè è qù zhōng jìn wèi
为一切众生，于一切世界一切恶趣中，尽未

lái jié shòu yī qiè kǔ rán cháng wèizhòngshēng qín xiū shàngēn hé
来劫，受一切苦，然常为众生勤修善根。何

yǐ gù wǒ nìng dú shòu rú shì zhòng kǔ bú lìng zhòngshēngduò yú dì
以故？我宁独受如是众苦，不令众生堕于地

yù wǒ dāng yú bǐ dì yù chùshēng yán luó wángděngxiǎnnàn zhī
狱。我当于彼地狱、畜生、阎罗王等险难之

chù yǐ shēnwéi zhì jiù shú yī qiè è dàozhòngshēng lìng dé jiě tuō
处，以身为质，救赎一切恶道众生，令得解脱。’

fù zuò shì niàn wǒ yuànbǎo hù yī qiè zhòngshēngzhōng bú qì shě
复作是念：‘我愿保护一切众生终不弃舍，

suǒyánchéng shí wú yǒu xū wàng hé yǐ gù wǒ wèi jiù dù yī qiè
所言诚实，无有虚妄。何以故？我为救度一切

zhòngshēng fā pú tí xīn bú wèi zì shēn qiú wú shàngdào yì bú wèi
众生发菩提心，不为自身求无上道，亦不为

qiú wǔ yù jìng jiè jí sānyǒuzhōngzhǒngzhǒng lè gù xiū pú tí hèng hé
求五欲境界及三有中种种乐故修菩提行。何
yǐ gù shì jiān zhī lè wú fēi shì kǔ zhòng mó jìng jiè yú rén suǒ tān
以故？世间之乐无非是苦。众魔境界，愚人所贪，
zhū fó suǒ hē yī qiè kǔ huàn yīn zhī ér qǐ dì yù è guǐ jí yǐ
诸佛所诃，一切苦患因之而起；地狱、饿鬼及以
chùshēng yán luó wángchù fèn huì dòusòng gèngxiāng huǐ rǔ rú
畜生、阎罗王处，忿恚斗讼，更相毁辱。如
shì zhū è jiē yīn tānzhuó wǔ yù suǒ zhì dānzhuó wǔ yù yuǎn lí
是诸恶，皆因贪著五欲所致。耽著五欲，远离
zhū fó zhàng ài shēngtiān hé kuàng dé yú ē nòuduō luó sānmiǎosān
诸佛，障碍生天，何况得于阿耨多罗三藐三
pú tí pú sà rú shì guānzhū shì jiān tānshǎo yù wèishòu wú liàng
菩提！”菩萨如是观诸世间贪少欲味受无量
kǔ zhōng bú wèi bǐ wǔ yù lè gù qiú wú shàng pú tí xiū pú sà
苦，终不为彼五欲乐故，求无上菩提，修菩萨
xíng dànwèi ān lè yī qiè zhòngshēng fā xīn xiū xí chéngmǎn dà
行；但为安乐一切众生，发心修习，成满大
yuàn duàn jié zhòngshēngzhū kǔ juànsuǒ lìng dé jiě tuō
愿，断截众生诸苦羂索，令得解脱。

fó zǐ pú sà mó hē sà fù zuò shì niàn wǒ dāng yǐ
“佛子！菩萨摩诃萨复作是念：‘我当以
shàngēn rú shì huí xiàng lìng yī qiè zhòngshēng dé jiū jìng lè lì yì
善根如是回向，令一切众生得究竟乐、利益
lè bú shòu lè jì jìng lè wú yī lè wú dòng lè wú liàng
乐、不受乐、寂静乐、无依乐、无动乐、无量
lè bù shě bú tuì lè bú miè lè yī qiè zhì lè fù zuò shì
乐、不舍不退乐、不灭乐、一切智乐。’复作是
niàn wǒ dāng yǔ yī qiè zhòngshēngzuò tiáo yù shī zuò zhǔ bīngchén
念：‘我当与一切众生作调御师，作主兵臣，
zhí dà zhì jù shì ān wěndào lìng lí xiǎnnàn yǐ shànfāngbiàn bǐ
执大智炬，示安隐道，令离险难，以善方便俾
zhī shí yì yòu yú shēng sǐ hǎi zuò yī qiè zhì shànqiǎochuán shī
[24]知实义；又于生死海，作一切智善巧船师，
dù zhūzhòngshēng shǐ dào bǐ àn fó zǐ pú sà mó hē sà yǐ
度诸众生，使到彼岸。’佛子！菩萨摩诃萨以

[24] 丽本：俾；永乐北藏本及龙藏本：俾

zhū shàngēn rú shì huí xiàng suǒ wèi suí yí jiù hù yī qiè zhòng
诸善根如是回向，所谓：‘随宜救护一切众
shēng lìng chūshēng sǐ chéng shì gòngyǎng yī qiè zhū fó dé wú zhàng
生，令出生死，承事供养一切诸佛，得无障
ài yī qiè zhì zhì shě lí zhòng mó yuàn è zhī shí qīn jìn yī qiè
碍一切智智，舍离众魔，远恶知识，亲近一切
pú sà shànyǒu miè zhū guò zuì chéng jiù jìng yè jù zú pú sà guǎng
菩萨善友，灭诸过罪，成就净业，具足菩萨广
dà hèngyuàn wú liàngshàngēn
大行愿、无量善根。’

fó zǐ pú sà mó hē sà yǐ zhū shàngēnzhèng huí xiàng yǐ
“佛子！菩萨摩诃萨以诸善根正回向已，
zuò rú shì niàn bù yǐ sì tiān xià zhòngshēngduō gù duō rì chūxiàn
作如是念：‘不以四天下众生多故，多日出现；
dàn yī rì chū xī néng pǔ zhào yī qiè zhòngshēng yòu zhūzhòngshēng
但一日出，悉能普照一切众生。又，诸众生
bù yǐ zì shēnguāngmíng gù zhī yǒuzhòu yè yóuxíngguānchá xīng
不以自身光明故，知有昼夜，游行观察，兴
zào zhū yè jiē yóu rì tiān zǐ chū chéngbàn[25] sī shì rán bǐ rì lún
造诸业；皆由日天子出，成办斯事，然彼日轮
dàn yī wú èr pú sà mó hē sà yì fù rú shì xiū jí shàngēn huí
但一无二。’菩萨摩诃萨亦复如是，修集善根回
xiàng zhī shí zuò shì niànyán bǐ zhūzhòngshēng bù néng zì jiù
向之时，作是念言：‘彼诸众生不能自救，
hé néng jiù tā wéi wǒ yī rén zhì dú wú lǚ xiū jí shàngēn rú shì
何能救他？唯我一人，志独无侣，修集善根如是
huí xiàng suǒ wèi wèi yù guǎng dù yī qiè zhòngshēng gù pǔ zhào yī qiè
回向。所谓为欲广度一切众生故，普照一切
zhòngshēng gù shì dǎo yī qiè zhòngshēng gù kāi wù yī qiè zhòngshēng
众生故，示导一切众生故，开悟一切众生
gù gù fù yī qiè zhòngshēng gù shè shòu yī qiè zhòngshēng gù chéng
故，顾复一切众生故，摄受一切众生故，成
jiù yī qiè zhòngshēng gù lìng yī qiè zhòngshēnghuān xǐ gù lìng yī qiè
就一切众生故，令一切众生欢喜故，令一切
zhòngshēngyuè lè gù lìng yī qiè zhòngshēngduàn yí gù fó zǐ
众生悦乐故，令一切众生断疑故。’佛子！

[25] 丽本：辨；永乐北藏本及龙藏本：辦

pú sà mó hē sà fù zuò shì niàn wǒ yīng rú rì pǔ zhào yī qiè
菩萨摩诃萨复作是念：‘我应如日，普照一切，

bù qiú ēn bào zhòngshēngyǒu è xī néngróngshòu zhōng bù yǐ cǐ
不求恩报。众生有恶，悉能容受，终不以此

ér shě shì yuàn bù yǐ yī zhòngshēng è gù shě yī qiè zhòngshēng
而舍誓愿；不以一众生恶故，舍一切众生。

dàn qín xiū xí shàngēn huí xiàng pǔ lìng zhòngshēng jiē dé ān lè shàn
但勤修习善根回向，普令众生皆得安乐；善

gēn suī shǎo pǔ shè zhòngshēng yǐ huān xǐ xīn guǎng dà huí xiàng
根虽少，普摄众生，以欢喜心广大回向。

ruò yǒushàngēn bú yù ráo yì yī qiè zhòngshēng bù míng huí xiàng
若有善根，不欲饶益一切众生，不名回向；

suí yī shàngēn pǔ yǐ zhòngshēng ér wéi suǒyuán nǎi míng huí xiàng
随一善根，普以众生而为所缘，乃名回向。

ān zhì zhòngshēng yú wú suǒzhuó fǎ xìng huí xiàng jiànzhòngshēng zì xìng
安置众生于无所著法性回向，见众生自性

bú dòng bù zhuǎn huí xiàng yú huí xiàng wú suǒ yī wú suǒ qǔ huí xiàng
不动不转回向，于回向无所依，无所取回向，

bù qǔ shàngēnxiàng huí xiàng bù fēn bié yè bào tǐ xìng huí xiàng bù
不取善根相回向，不分别业报体性回向，不

zhuó wǔ yùnxiàng huí xiàng bú huài wǔ yùnxiàng huí xiàng bù qǔ yè huí
著五蕴相回向，不坏五蕴相回向，不取业回

xiàng bù qiú bào huí xiàng bù rǎnzhuó yīn yuán huí xiàng bù fēn bié
向，不求报回向，不染著因缘回向，不分别

yīn yuánsuǒ qǐ huí xiàng bù zhuómíngchēng huí xiàng bù zhuóchùsuǒ huí
因缘所起回向，不著名称回向，不著处所回

xiàng bù zhuó xū wàng fǎ huí xiàng bù zhuózhòngshēngxiàng shì jiè
向，不著虚妄法回向，不著众生相、世界

xiàng xīn yì xiàng huí xiàng bù qǐ xīn diāndǎo xiǎngdiāndǎo jiàn
相、心意相回向，不起心颠倒、想颠倒、见

diāndǎo huí xiàng bù zhuó yǔ yándào huí xiàng guān yī qiè fǎ zhēn shí
颠倒回向，不著语言道回向，观一切法真实

xìng huí xiàng guān yī qiè zhòngshēngpíngděngxiàng huí xiàng yǐ fǎ jiè
性回向，观一切众生平等相回向，以法界

yìn yìn zhūshàngēn huí xiàng guānzhū fǎ lí tān yù huí xiàng jiě yī qiè
印印诸善根回向，观诸法离贪欲回向。解一切

fǎ wú zhòng zhí shàngēn yì rú shì guānzhū fǎ wú èr wú shēng
法无，种植善根亦如是；观诸法无二、无生、

wú miè huí xiàng yì rú shì yǐ rú shì děngshàngēn huí xiàng xiū xíng
无灭，回向亦如是。以如是等善根回向，修行
qīng jìng duì zhì zhī fǎ suǒ yǒu shàngēn jiē xī suí shùn chū shì jiān fǎ bú
清净对治之法，所有善根皆悉随顺出世间法。不
zuò èr xiàng fēi jí yè xiū xí yī qiè zhì fēi lí yè huí xiàng yī qiè
作二相，非即业修习一切智，非离业回向一切
zhì yī qiè zhì fēi jí shì yè rán bù lí yè dé yī qiè zhì yǐ yè
智，一切智非即是业，然不离业得一切智。以业
rú guāng yǐng qīng jìng gù bào yì rú guāng yǐng qīng jìng bào rú guāng yǐng
如光影清净故，报亦如光影清净；报如光影
qīng jìng gù yī qiè zhì zhì yì rú guāng yǐng qīng jìng lí wǒ wǒ suǒ
清净故，一切智智亦如光影清净。离我、我所
yī qiè dòng luàn sī wéi fēn bié rú shì liǎo zhī yǐ zhū shàngēn fāng biàn
一切动乱思惟分别，如是了知，以诸善根方便
huí xiàng
回向。”

pú sà rú shì huí xiàng zhī shí dù tuō zhòng shēng cháng wú
“菩萨如是回向之时，度脱众生，常无
xiū xī bú zhù fǎ xiàng suī zhī zhū fǎ wú yè wú bào shàn néng chū
休息，不住法相；虽知诸法无业无报，善能出
shēng yī qiè yè bào ér wú wéi zhēng rú shì fāng biàn shàn xiū huí xiàng
生一切业报而无违诤，如是方便善修回向。
pú sà mó hē sà rú shì huí xiàng shí lí yī qiè guò zhū fó suǒ zàn
菩萨摩诃萨如是回向时，离一切过，诸佛所赞。
fó zǐ shì wéi pú sà mó hē sà dì yī jiù hù yī qiè zhòng shēng lí
佛子！是为菩萨摩诃萨第一救护一切众生离
zhòng shēng xiàng huí xiàng
众生相回向。”

ěr shí jīn gāng chuáng pú sà guān chá shí fāng yī qiè zhòng huì
尔时，金刚幢菩萨，观察十方一切众会
jì yú fǎ jiè rù shēn jù yì yǐ wú liàng xīn xiū xí shèng xíng dà
暨于法界，入深句义，以无量心修习胜行，大
bēi pǔ fù yī qiè zhòng shēng bú duàn sān shì zhū rú lái zhǒng rù yī
悲普覆一切众生，不断三世诸如来种，入一
qiè fó gōng dé fǎ zàng chū shēng yī qiè zhū fó fǎ shēn shàn néng fēn
切佛功德法藏，出生一切诸佛法身，善能分
bié zhū zhòng shēng xīn zhī qí suǒ zhòng shàngēn chéng shú zhù yú fǎ
别诸众生心，知其所种善根成熟，住于法

shēn ér wèi shì xiànqīngjìng sè shēn chéng fó shén lì jí shuōsòng yán
身而为示现清净色身；承佛神力，即说颂言：

bù sī yì jié xiū xíng dào jīng jìn jiān gù xīn wú ài
不思议劫修行道 精进坚固心无碍

wèi yù ráo yì qún shēng lèi cháng qiú zhū fó gōng dé fǎ
为欲饶益群生类 常求诸佛功德法

tiáo yù shì jiān wú děng rén xiū zhì qí yì shèn míng jié
调御世间无等人 修治其意甚明洁

fā xīn pǔ jiù zhū hán shí bǐ néng shàn rù huí xiàng zàng
发心普救诸含识 彼能善入回向藏

yǒng měng jīng jìn lì jù zú zhì huì cōng dá yì qīng jìng
勇猛精进力具足 智慧聪达意清净

pǔ jiù yī qiè zhū qún shēng qí xīn kān rěn bù qīng dòng
普救一切诸群生 其心堪忍不倾动

xīn shàn ān zhù wú yǔ děng yì cháng qīng jìng dà huān yuè
心善安住无与等 意常清净大欢悦

rú shì wèi wù qín xiū xíng pì rú dà dì pǔ róng shòu
如是为物勤修行 譬如大地普容受

bú wèi zì shēn qiú kuài lè dàn yù jiù hù zhū zhòng shēng
不为自身求快乐 但欲救护诸众生

rú shì fā qǐ dà bēi xīn jí dé rù yú wú ài dì
如是发起大悲心 疾得入于无碍地

shí fāng yī qiè zhū shì jiè suǒ yǒu zhòng shēng jiē shè shòu
十方一切诸世界 所有众生皆摄受

wèi jiù bǐ gù shàn zhù xīn rú shì xiū xué zhū huí xiàng
为救彼故善住心 如是修学诸回向

xiū xíng bù shī dà xīn yuè hù chí jìng jiè wú suǒ fàn
修行布施大欣悦 护持净戒无所犯

yǒng měng jīng jìn xīn bú dòng huí xiàng rú lái yī qiè zhì
勇猛精进心不动 回向如来一切智

qí xīn guǎng dà wú biān jì rěn lì ān zhù bù qīng dòng
其心广大无边际 忍力安住不倾动

chándìngshènshēnhéngzhàoliǎo zhì huì wēi miào nán sī yì
禅定甚深恒照了 智慧微妙难思议

shí fāng yī qiè shì jiè zhōng jù zú xiū zhì qīng jìng xíng
十方一切世界中 具足修治清净行

rú shì gōng dé jiē huí xiàng
如是功德皆回向

dà shì qín xiū zhū shàn yè
大士勤修诸善业

rú shì xī yǐ yì zhòng shēng
如是悉以益众生

pǔ wèi yī qiè zhòng shēng gù
普为一切众生故

rú shì céng wú yàn tuì xīn
如是曾无厌退心

bù qiú sè shēng xiāng yǔ wèi
不求色声香与味

dàn wèi jiù dù zhū qún shēng
但为救度诸群生

zhì huì qīng jìng rú xū kōng
智慧清净如虚空

rú fó suǒ xíng zhū xíng fǎ
如佛所行诸行法

dà shì yóu xíng zhū shì jiè
大士游行诸世界

pǔ shǐ yī qiè jiē huān xǐ
普使一切皆欢喜

chú miè yī qiè zhū xīn dú
除灭一切诸心毒

bú wèi zì jǐ qiú ān lè
不为自己求安乐

cǐ rén huí xiàng dé jiū jìng
此人回向得究竟

sān shì rú lái suǒ fù zhǔ
三世如来所付嘱

wèi céng rǎn zhuó yú zhū sè
未曾染著于诸色

qí xīn yǒng chū yú sān yǒu
其心永出于三有

fó suǒ zhī jiàn zhū zhòng shēng
佛所知见诸众生

shì yuàn jiē lìng dé jiě tuō
誓愿皆令得解脱

wèi yù ān lè zhū hán shí
为欲安乐诸含识

wú liàng wú biān bù kě shǔ
无量无边不可数

lìng zhù nán sī wú shàng zhì
令住难思无上智

bù sī yì jié chǔ dì yù
不思议劫处地狱

yǒngměng jué dìngcháng huí xiàng
勇猛决定常回向

yì bù xī qiú zhū miào chù
亦不希求诸妙触

cháng qiú wú shàng zuì shèng zhì
常求无上最胜智

xiū xí wú biān dà shì xíng
修习无边大士行

bǐ rén rú shì cháng xiū xué
彼人如是常修学

xī néng ān wěn zhū qún shēng
悉能安隐诸群生

xiū pú sà xíng wú yàn zú
修菩萨行无厌足

sī wéi xiū xí zuì shàng zhì
思惟修习最上智

dàn yuàn zhòng shēng dé lí kǔ
但愿众生得离苦

xīn cháng qīng jìng lí zhòng dú
心常清净离众毒

zhù yú wú shàng dà fǎ chéng
住于无上大法城

shòu xiǎng xíng shí yì rú shì
受想行识亦如是

suǒ yǒu gōng dé jìn huí xiàng
所有功德尽回向

jìn jiē shè qǔ wú yǒu yú
尽皆摄取无有余

wèi bǐ xiū xíng dà huān xǐ
为彼修行大欢喜

qí xīn niàn niàn héng ān zhù
其心念念恒安住

zhì huì guǎng dà wú yǔ děng
智慧广大无与等

lí chī zhèng niàn cháng jì rán
离痴正念常寂然

yī qiè zhū yè jiē qīng jìng
一切诸业皆清净

bǐ zhū pú sà chǔ yú shì
彼诸菩萨处于世

bù zhuó nèi wài yī qiè fǎ
不著内外一切法

rú fēng wú hè xíng yú kōng
如风无碍行于空

dà shì yòng xīn yì fù rán
大士用心亦复然

suǒ yǒu shēn yè jiē qīng jìng
所有身业皆清净

yī qiè yǔ yán wú guò shī
一切语言无过失

xīn cháng guī xiàng yú rú lái
心常归向于如来

néng lìng zhū fó xī huān xǐ
能令诸佛悉欢喜

shí fāng wú liàng zhū guó tǔ
十方无量诸国土

suǒ yǒu fó chù jiē wǎng yì
所有佛处皆往诣

yú zhōng dǔ jiàn dà bēi zūn
于中睹见大悲尊

mǐ bù gōng jìng ér zhān fèng
靡不恭敬而瞻奉

xīn cháng qīng jìng lí zhū shī
心常清净离诸失

pǔ rù shì jiān wú suǒ wèi
普入世间无所畏

yǐ zhù rú lái wú shàng dào
已住如来无上道

fù wèi sān yǒu dà fǎ chí
复为三有大法池

jīng qín guān chá yī qiè fǎ
精勤观察一切法

suí shùn sī wéi yǒu fēi yǒu
随顺思惟有非有

rú shì qù yú zhēn shí lǐ
如是趣于真实理

dé rù shèn shēn wú zhēng chù
得入甚深无诤处

yǐ cǐ xiū chéng jiān gù dào
以此修成坚固道

yī qiè zhòng shēng mò néng huài
一切众生莫能坏

shàn néng liǎo dá zhū fǎ xìng
善能了达诸法性

pǔ yú sān shì wú suǒ zhuó
普于三世无所著

rú shì huí xiàng dào bǐ àn
如是回向到彼岸

pǔ shǐ qún shēng lí zhòng gòu
普使群生离众垢

yǒng lí yī qiè zhū suǒ yī
永离一切诸所依

dé rù jiū jìng wú yī chù
得入究竟无依处

yī qiè zhòng shēng yǔ yán dào
一切众生语言道

suí qí zhǒng lèi gè chā bié
随其种类各差别

pú sà xī néng fēn bié shuō
菩萨悉能分别说

ér xīn wú zhuó wú suǒ hè
而心无著无所碍

pú sà rú shì xiū huí xiàng
菩萨如是修回向

gōng dé fāng biàn bù kě shuō
功德方便不可说

néng lìng shí fāng shì jiè zhōng　yī qiè zhū fó jiē chēng tàn
能令十方世界中　一切诸佛皆称叹

大方广佛华严经卷第二十三

bǔ quēzhēnyán

补阙真言

（三遍）

ná mó sānmǎnduō mò tuó nán ē bō là dì hē duōzhé zhé
南无三满哆.没驮喃.阿钵啰帝.喝多折.折

nà mí ǎn jī mí jī mí dá tǎ gě tǎ nán mò wǎ shān dìng
捺弥.唵.鸡弥鸡弥.怛塔葛塔喃.末瓦山.矴

bō là dì wū dá mó dá mó dá tǎ gě tǎ nán mò wǎ hòng pō
钵啰帝.乌怛摩怛摩.怛塔葛塔喃.末瓦吽.婆

suō hē
莎诃.

jǔ zàn

举赞

（一遍）

shuài tuó tiānshàng huì rì shū guāng shí huí xiàng yì guǎngxuān
率陀天上.慧日舒光.十回向义广宣

yáng kǔ hǎi zuò jīn liáng huà rì shū cháng huā yǔ sàn tiānxiāng
扬.苦海作津梁.化日舒长.华雨散天香.

jǔ zì mǔzàn

举字母赞

（一遍）

huāyán zì mǔ zhòng yì qīn xuān shàn cái tóng zǐ dé zhēnchuán
华严字母.众艺亲宣.善财童子得真传.

mì mì yì yōuxuán gōng dé wú biān chàngsòng lì rén tiān
秘密义幽玄.功德无边.唱诵利人天.

huāyán zì mǔ

华严字母

（一遍）

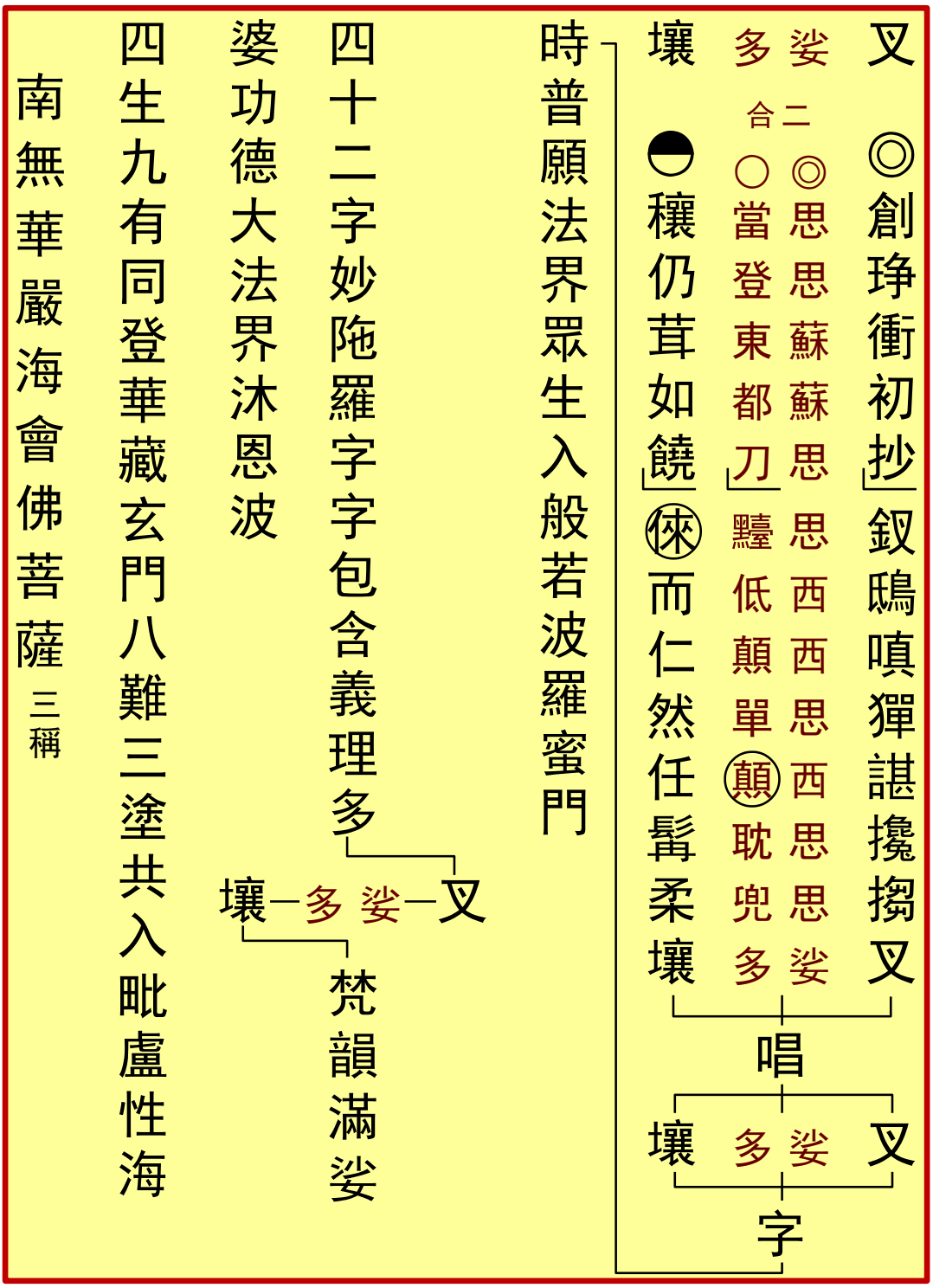

chao changchengchongchuchaochai chi chinchanchinchan

25. 叉 創 琤 衝 初 抄 釵 鴉 嗔 獰 諶 攙

chouchao chàngchao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě

搦 叉 唱 叉 字时. 普愿法界众生. 入般若

bō luó mì mén

波罗蜜门.

saodao si dang si deng su dong su du si
26. 娑多（二合）思當.思登.蘇東.蘇都.思
dao si dai si di si din si dan si din si dan si dou
刀.思黵.西低 .西顛 .思單 .西顛 .思耽 .思兜 .
saodao changsaodao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě
娑多 唱娑多字时. 普愿法界众 生. 入般若
bō luó mì mén
波罗蜜门.

rao rangrengrong ru rao rai ri rin ran rin ran rou rao
27. 壤 穰仍茸如饒倮而仁然任髯柔壤
changrao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě bō luó mì
唱 壤字时. 普愿法界众 生. 入般若波罗蜜
mén
门 .

sì shí èr zì miào tuó luó zì zì bāohán yì lǐ duō chao
四十二字妙陀罗. 字字包含义理多. 叉.
saodao rao fàn yùnmǎn suō pó gōng dé dà fǎ jiè mù ēn bō
娑多. 壤. 梵韵满娑婆. 功德大. 法界沐恩波.
sì shēng jiǔ yǒu tóngdēnghuāzàngxuánmén bā nánsān tú
四生九有. 同登华藏玄门. 八难三途.
gòng rù pí lú xìng hǎi
共入毗卢性海.

ná mó huāyán hǎi huì fó pú sà
南无华严海会佛菩萨（合掌三称）

huí xiàng jì
回向偈

（一遍）

yuàn yǐ cǐ gōng dé pǔ jí yú yī qiè
愿以此功德 普及于一切
wǒ děng yǔ zhòngshēng jiē gòngchéng fó dào
我等与众生 皆共成佛道

dà fāngguǎng fó huā yán jīng juàn dì èr shí sì

大方广佛华严经卷第二十四

táng yú tiánguósānzàngshāmén shí chānántuó yì

唐于阗国三藏沙门实叉难陀译[26]

shí huí xiàng pǐn dì èr shí wǔ zhī èr

十回向品第二十五之二

fó zǐ yún hé wéi pú sà mó hē sà bú huài huí xiàng

“佛子！云何为菩萨摩诃萨不坏回向？

fó zǐ cǐ pú sà mó hē sà yú qù lái jīn zhū rú lái

“佛子！此菩萨摩诃萨于去、来、今诸如来

suǒ dé bú huài xìn xī néngchéng shì yī qiè fó gù yú zhū pú sà

所得不坏信，悉能承事一切佛故；于诸菩萨，

nǎi zhì chū fā yī niàn zhī xīn qiú yī qiè zhì dé bú huài xìn shì xiū yī

乃至初发一念之心求一切智，得不坏信，誓修一

qiè pú sà shàngēn wú pí yàn gù yú yī qiè fó fǎ dé bú huài xìn fā

切菩萨善根无疲厌故；于一切佛法得不坏信，发

shēn zhì yào gù yú yī qiè fó jiào dé bú huài xìn shǒu hù zhù chí gù

深志乐故；于一切佛教得不坏信，守护住持故；

yú yī qiè zhòngshēng dé bú huài xìn cí yǎnděngguān shàngēn huí xiàng

于一切众生得不坏信，慈眼等观，善根回向，

pǔ lì yì gù yú yī qiè bái jìng fǎ dé bú huài xìn pǔ jí wú biānzhū

普利益故；于一切白净法得不坏信，普集无边诸

shàngēn gù yú yī qiè pú sà huí xiàngdào dé bú huài xìn mǎn zú shū

善根故；于一切菩萨回向道得不坏信，满足殊

shèngzhū yù jiě gù yú yī qiè pú sà fǎ shī dé bú huài xìn yú zhū

胜诸欲解故；于一切菩萨法师得不坏信，于诸

pú sà qǐ fó xiǎng gù yú yī qiè fó zì zài shéntōng dé bú huài xìn

菩萨起佛想故；于一切佛自在神通得不坏信，

shēn xìn zhū fó nán sī yì gù yú yī qiè pú sà shànqiǎofāngbiànxíng dé

深信诸佛难思议故；于一切菩萨善巧方便行得

bú huài xìn shè qǔ zhǒngzhǒng wú liàng wú shù xíng jìng jiè gù

不坏信，摄取种种无量无数行境界故。

[26] 丽本：于闐國三藏實叉難陀奉制譯；永乐北藏本及龙藏本：唐于闐國三藏沙門實叉難陀譯

fó zǐ pú sà mó hē sà rú shì ān zhù bú huài xìn shí
“佛子！菩萨摩诃萨如是安住不坏信时，

yú fó pú sà shēngwén dú jué ruò zhū fó jiào ruò zhū zhòng
于佛、菩萨、声闻、独觉，若诸佛教，若诸众

shēng rú shì děngzhǒngzhǒng jìng jiè zhōng zhòng zhū shàngēn wú liàng wú
生，如是等种种境界中，种诸善根无量无

biān lìng pú tí xīn zhuǎngèngzēngzhǎng cí bēi guǎng dà píngděng
边，令菩提心转更增长；慈悲广大，平等

guānchá suí shùn xiū xué zhū fó suǒ zuò shè qǔ yī qiè qīng jìng shàngēn
观察，随顺修学诸佛所作，摄取一切清净善根；

rù zhēn shí yì jí fú dé xíng xíng dà huì shī xiū zhū gōng dé děng
入真实义，集福德行，行大惠施，修诸功德，等

guānsān shì pú sà mó hē sà yǐ rú shì děngshàngēngōng dé huí xiàng
观三世。菩萨摩诃萨以如是等善根功德，回向

yī qiè zhì yuànchángjiàn zhū fó qīn jìn shànyǒu yǔ zhū pú sà
一切智：‘愿常见诸佛，亲近善友，与诸菩萨

tónggòng zhǐ zhù niàn yī qiè zhì xīn wú zàn shě shòu chí fó jiào
同共止住；念一切智，心无暂舍；受持佛教，

qín jiā shǒu hù jiàohuàchéng shú yī qiè zhòngshēng xīn cháng huí xiàng
勤加守护；教化成熟一切众生，心常回向

chū shì zhī dào gòngyǎngzhān shì[27] yī qiè fǎ shī jiě liǎo zhū fǎ yì
出世之道，供养瞻侍[27]一切法师；解了诸法，忆

chí bú wàng xiū xíng dà yuàn xī shǐ mǎn zú pú sà rú shì jī
持不忘；修行大愿，悉使满足。’菩萨如是积

jí shàngēn chéng jiù shàngēn zēngzhǎngshàngēn sī wéishàngēn
集善根，成就善根，增长善根，思惟善根，

xì niànshàngēn fēn bié shàngēn ài yàoshàngēn xiū xí shàngēn
系念善根，分别善根，爱乐善根，修习善根，

ān zhùshàngēn
安住善根。

pú sà mó hē sà rú shì jī jí zhūshàngēn yǐ yǐ cǐ shàn
“菩萨摩诃萨如是积集诸善根已，以此善

gēnsuǒ dé yī guǒ xiū pú sà xíng yú niànniànzhōngjiàn wú liàng fó rú
根所得依果修菩萨行，于念念中见无量佛，如

qí suǒyìng chéng shì gòngyǎng yǐ ē sēng qí bǎo ē sēng qí huā
其所应，承事供养。以阿僧祇宝、阿僧祇华、

[27] 丽本：待；永乐北藏本及龙藏本：侍

ē sēng qí mán ē sēng qí yī ē sēng qí gài ē sēng qí chuáng
阿僧祇鬘、阿僧祇衣、阿僧祇盖、阿僧祇 幢 、
ē sēng qí fān ē sēng qí zhuāngyán jù ē sēng qí jǐ shì ē sēng
阿僧祇幡、阿僧祇 庄 严具、阿僧祇给侍、阿僧
qí tú shì dì ē sēng qí tú xiāng ē sēng qí mòxiāng ē sēng qí
祇涂饰地、阿僧祇涂 香 、阿僧祇末 香 、阿僧祇
hé xiāng ē sēng qí shāoxiāng ē sēng qí shēn xìn ē sēng qí ài
和 香 、阿僧祇烧 香 、阿僧祇深信、阿僧祇爱
yào ē sēng qí jìng xīn ē sēng qí zūnzhòng ē sēng qí zàntàn
乐、阿僧祇净心、阿僧祇尊 重 、阿僧祇赞叹、
ē sēng qí lǐ jìng ē sēng qí bǎozuò ē sēng qí huāzuò ē sēng
阿僧祇礼敬、阿僧祇宝座，阿僧祇华座、阿僧
qí xiāngzuò ē sēng qí mánzuò ē sēng qí zhāntánzuò ē sēng qí
祇 香 座、阿僧祇鬘座、阿僧祇栴檀座、阿僧祇
yī zuò ē sēng qí jīn gāngzuò ē sēng qí mó ní zuò ē sēng qí
衣座、阿僧祇金刚座、阿僧祇摩尼座、阿僧祇
bǎozēngzuò ē sēng qí bǎo sè zuò ē sēng qí bǎojīngxíngchù ē
宝缯座、阿僧祇宝色座、阿僧祇宝经行处、阿
sēng qí huājīngxíngchù ē sēng qí xiāngjīngxíngchù ē sēng qí mánjīng
僧祇华经行处、阿僧祇 香 经行处、阿僧祇鬘经
xíngchù ē sēng qí yī jīngxíngchù ē sēng qí bǎojiàncuòjīngxíngchù
行处、阿僧祇衣经行处、阿僧祇宝间错经行处、
ē sēng qí yī qiè bǎozēngcǎi jīngxíngchù ē sēng qí yī qiè bǎoduōluó
阿僧祇一切宝缯彩经行处、阿僧祇一切宝多罗
shù jīngxíngchù ē sēng qí yī qiè bǎolán shǔnjīngxíngchù ē sēng qí
树经行处、阿僧祇一切宝栏楯经行处、阿僧祇
yī qiè bǎolíngwǎng mí fù jīngxíngchù ē sēng qí yī qiè bǎogōngdiàn
一切宝铃网弥覆经行处、阿僧祇一切宝宫殿、
ē sēng qí yī qiè huāgōngdiàn ē sēng qí yī qiè xiānggōngdiàn ē
阿僧祇一切华宫殿、阿僧祇一切香宫殿、阿
sēng qí yī qiè mángōngdiàn ē sēng qí yī qiè zhāntángōngdiàn ē
僧祇一切鬘宫殿、阿僧祇一切栴檀宫殿、阿
sēng qí yī qiè jiān gù miàoxiāngzànggōngdiàn ē sēng qí yī qiè jīn
僧祇一切坚固妙香藏宫殿、阿僧祇一切金
gānggōngdiàn ē sēng qí yī qiè mó ní gōngdiàn jiē xī shū miàochū
刚宫殿、阿僧祇一切摩尼宫殿，皆悉殊妙出
guòzhū tiān ē sēng qí zhū zá bǎoshù ē sēng qí zhǒngzhǒngxiāngshù
过诸天；阿僧祇诸杂宝树、阿僧祇种种香树、

ē sēng qí zhū bǎo yī shù ē sēng qí zhū yīn yuè shù ē sēng qí bǎo
阿僧祇诸宝衣树、阿僧祇诸音乐树、阿僧祇宝
zhuāngyán jù shù ē sēng qí miào yīn shēng shù ē sēng qí wú yànbǎo
庄严具树、阿僧祇妙音声树、阿僧祇无厌宝
shù ē sēng qí bǎozēng cǎi shù ē sēng qí bǎodāng shù ē sēng qí
树、阿僧祇宝缯彩树、阿僧祇宝珰树，阿僧祇
yī qiè huāxiāng chuáng fān mán gài suǒ yán shì shù rú shì děng shù
一切华香、幢幡、鬘盖所严饰树，如是等树，
fú shū yīn yìng zhuāngyángōngdiàn qí zhū gōngdiàn fù yǒu ē sēng qí
扶踈荫映，庄严宫殿。其诸宫殿复有阿僧祇
xuānjiànzhuāngyán ē sēng qí chuāngyǒuzhuāngyán ē sēng qí mén
轩槛庄严、阿僧祇窓牖庄严、阿僧祇门
tà zhuāngyán ē sēng qí lóu gé zhuāngyán ē sēng qí bànyuèzhuāng
闼庄严，阿僧祇楼阁庄严、阿僧祇半月庄
yán ē sēng qí zhàngzhuāngyán ē sēng qí jīn wǎng mí fù qí shàng
严、阿僧祇帐庄严，阿僧祇金网弥覆其上，
ē sēng qí xiāngzhōu zā pǔ xūn ē sēng qí yī fū bù qí dì
阿僧祇香周匝普熏，阿僧祇衣敷布其地。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǐ rú shì děng zhū gòngyǎng jù
“佛子！菩萨摩诃萨以如是等诸供养具，
yú wú liàng wú shù bù kě shuō bù kě shuō jié jìng xīn zūn zhòng gōng jìng
于无量无数不可说不可说劫，净心尊重、恭敬
gòngyǎng yī qiè zhū fó héng bú tuì zhuǎn wú yǒu xiū xī yī yī rú
供养一切诸佛，恒不退转，无有休息；一一如
lái miè dù zhī hòu suǒ yǒu shè lì xī yì rú shì gōng jìng gòngyǎng wèi
来灭度之后所有舍利，悉亦如是恭敬供养。为
lìng yī qiè zhòngshēngshēng jìng xìn gù yī qiè zhòngshēng shè shàngēn gù
令一切众生生净信故，一切众生摄善根故，
yī qiè zhòngshēng lí zhū kǔ gù yī qiè zhòngshēngguǎng dà jiě gù
一切众生离诸苦故，一切众生广大解故，
yī qiè zhòngshēng yǐ dà zhuāngyán ér zhuāngyán gù wú liàngzhuāngyán
一切众生以大庄严而庄严故，无量庄严
ér zhuāngyán gù zhū yǒu suǒ zuò dé jiū jìng gù zhī zhū fó xīngnán kě
而庄严故，诸有所作得究竟故，知诸佛兴难可
zhí gù mǎn zú rú lái wú liàng lì gù zhuāngyángòngyǎng fó tǎ miào
值故，满足如来无量力故，庄严供养佛塔庙
gù zhù chí yī qiè zhū fó fǎ gù rú shì gòngyǎngxiàn zài zhū fó
故，住持一切诸佛法故，如是供养现在诸佛，

jí miè dù hòu suǒ yǒu shè lì qí zhū gòng yǎng yú ē sēng qí jié shuō
及灭度后所有舍利。其诸供养，于阿僧祇劫说

bù kě jìn rú shì xiū jí wú liàng gōng dé jiē wèi chéng shú yī qiè
不可尽。如是修集无量功德，皆为成熟一切

zhòng shēng wú yǒu tuì zhuǎn wú yǒu xiū xī wú yǒu pí yàn wú
众生，无有退转，无有休息，无有疲厌；无

yǒu zhí zhuó lí zhū xīn xiǎng wú yǒu yī zhǐ yǒng jué suǒ yī yuǎn
有执著，离诸心想；无有依止，永绝所依；远

lí yú wǒ jí yǐ wǒ suǒ rú shí fǎ yìn yìn zhū yè mén dé fǎ
离于我，及以我所；如实法印，印诸业门；得法

wú shēng zhù fó suǒ zhù guān wú shēng xìng yìn zhū jìng jiè zhū fó
无生，住佛所住；观无生性，印诸境界。诸佛

hù niàn fā xīn huí xiàng yǔ zhū fǎ xìng xiāng yìng huí xiàng rù wú zuò fǎ
护念发心回向，与诸法性相应回向，入无作法

chéng jiù suǒ zuò fāng biàn huí xiàng shě lí yī qiè zhū shì xiǎng zhuó fāng
成就所作方便回向，舍离一切诸事想著方

biàn huí xiàng zhù yú wú liàng shàn qiǎo huí xiàng yǒng chū yī qiè zhū yǒu
便回向，住于无量善巧回向，永出一切诸有

huí xiàng xiū xíng zhū xíng bú zhù yú xiàng shàn qiǎo huí xiàng pǔ shè yī qiè
回向，修行诸行不住于相善巧回向，普摄一切

shàn gēn huí xiàng pǔ jìng yī qiè pú sà zhū xíng guǎng dà huí xiàng fā
善根回向，普净一切菩萨诸行广大回向，发

wú shǎng pú tí xīn huí xiàng yǔ yī qiè shàn gēn tóng zhù huí xiàng mǎn
无上菩提心回向，与一切善根同住回向，满

zú zuì shàng xìn jiě xīn huí xiàng
足最上信解心回向。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǐ zhū shàn gēn rú shì huí xiàng
“佛子！菩萨摩诃萨以诸善根如是回向

shí suī suí shēng sǐ ér bù gǎi biàn qiú yī qiè zhì wèi céng tuì zhuǎn
时，虽随生死而不改变，求一切智未曾退转，

zài yú zhū yǒu xīn wú dòng luàn xī néng dù tuō yī qiè zhòng shēng bù
在于诸有心无动乱，悉能度脱一切众生，不

rǎn yǒu wéi fǎ bù shī wú ài zhì pú sà xíng wèi yīn yuán wú jìn
染有为法，不失无碍智。菩萨行位，因缘无尽；

shì jiān zhū fǎ wú néng biàn dòng jù zú qīng jìng zhū bō luó mì xī
世间诸法，无能变动；具足清净诸波罗蜜，悉

néng chéng jiù yī qiè zhì lì pú sà rú shì lí zhū chī àn chéng pú
能成就一切智力。菩萨如是离诸痴暗，成菩

tí xīn kāi shì guāngmíng zēngzhǎngjìng fǎ huí xiàngshèngdào
提心，开示光明，增长净法，回向胜道，

jù zú zhòngxíng yǐ qīngjìng yì shànnéngfēn bié liǎo yī qiè fǎ
具足众行；以清净意，善能分别；了一切法，

xī suí xīn xiàn zhī yè rú huàn yè bào rú xiàng zhūxíng rú huà
悉随心现；知业如幻，业报如像，诸行如化；

yīn yuánshēng fǎ xī jiē rú xiǎng pú sà zhūxíng yī qiè rú yǐng
因缘生法，悉皆如响；菩萨诸行，一切如影；

chūshēng wú zhuóqīngjìng fǎ yǎn jiàn yú wú zuòguǎng dà jìng jiè zhèng
出生无著清净法眼，见于无作广大境界；证

jì mièxìng liǎo fǎ wú èr dé fǎ shí xiàng jù pú sà xíng yú yī
寂灭性，了法无二；得法实相，具菩萨行；于一

qiè xiàng jiē wú suǒzhuó shànnéng xiū xíngtóng shì zhū yè yú bái jìng
切相，皆无所著；善能修行同事诸业，于白净

fǎ héng wú fèi shě lí yī qiè zhuó zhù wú zhuóxíng pú sà rú shì
法恒无废舍；离一切著，住无著行。菩萨如是

shànqiǎo sī wéi wú yǒu mí huò bú wéizhū fǎ bú huài yè yīn
善巧思惟，无有迷惑，不违诸法，不坏业因，

míngjiànzhēn shí shànqiǎo huí xiàng zhī fǎ zì xìng yǐ fāngbiàn lì
明见真实，善巧回向；知法自性，以方便力，

chéng jiù yè bào dào yú bǐ àn zhì huìguānchá yī qiè zhū fǎ huò
成就业报，到于彼岸；智慧观察一切诸法，获

shéntōng zhì zhū yè shàngēn wú zuò ér xíng suí xīn zì zài pú sà
神通智诸业善根；无作而行，随心自在。菩萨

mó hē sà yǐ zhūshàngēn rú shì huí xiàng wèi yù dù tuō yī qiè zhòng
摩诃萨以诸善根如是回向，为欲度脱一切众

shēng bú duàn fó zhǒng yǒng lí mó yè jiàn yī qiè zhì wú yǒubiān
生，不断佛种，永离魔业，见一切智无有边

jì xìn yào bù shě lí shì jìng jiè duànzhū zá rǎn yì yuànzhòngshēng
际，信乐不舍离世境界，断诸杂染；亦愿众生

dé qīngjìng zhì rù shēnfāngbiàn chūshēng sǐ fǎ huò fó shàngēn
得清净智，入深方便，出生死法，获佛善根，

yǒngduàn yī qiè zhū mó shì yè yǐ píngděng yìn pǔ yìn zhū yè fā xīn
永断一切诸魔事业，以平等印普印诸业，发心

qù rù yī qiè zhǒng zhì chéng jiù yī qiè chū shì jiān fǎ
趣入一切种智，成就一切出世间法。

fó zǐ shì wéi pú sà mó hē sà dì èr bú huài huí xiàng
“佛子！是为菩萨摩诃萨第二不坏回向。

pú sà mó hē sà zhù cǐ huí xiàng shí dé jiàn yī qiè wú shù zhū fó
菩萨摩诃萨住此回向时，得见一切无数诸佛，

chéng jiù wú liàngqīng jìng miào fǎ pǔ yú zhòngshēng dé píngděng xīn
成就无量清净妙法，普于众生得平等心，

yú yī qiè fǎ wú yǒu yí huò yī qiè zhū fó shén lì suǒ jiā xiáng fú
于一切法无有疑惑；一切诸佛神力所加，降伏

zhòng mó yǒng lí qí yè chéng jiù shēng guì mǎn pú tí xīn dé
众魔，永离其业；成就生贵，满菩提心；得

wú ài zhì bù yóu tā jiě shànnéng kāi chǎn yī qiè fǎ yì néng suí
无碍智不由他解，善能开阐一切法义；能随

xiǎng lì rù yī qiè chà pǔ zhàozhòngshēng xī shǐ qīng jìng pú sà
想力入一切刹，普照众生，悉使清净。菩萨

mó hē sà yǐ cǐ bú huài huí xiàng zhī lì shè zhūshàngēn rú shì huí
摩诃萨以此不坏回向之力，摄诸善根，如是回

xiàng
向。”

ěr shí jīn gāngchuáng pú sà chéng fó shén lì pǔ guān shí
尔时，金刚幢菩萨承佛神力，普观十

fāng[28] jí shuōsòngyán
方[28]，即说颂言：

pú sà yǐ dé bú huài yì xiū xíng yī qiè zhū shàn yè
菩萨已得不坏意　修行一切诸善业

shì gù néng lìng fó huān xǐ zhì zhě yǐ cǐ ér huí xiàng
是故能令佛欢喜　智者以此而回向

gòng yǎng wú liàng wú biān fó bù shī chí jiè fú zhū gēn
供养无量无边佛　布施持戒伏诸根

wèi yù lì yì zhū zhòng shēng pǔ shǐ yī qiè jiē qīng jìng
为欲利益诸众生　普使一切皆清净

yī qiè shàng miào zhū xiāng huā wú liàng chā bié shèng yī fú
一切上妙诸香华　无量差别胜衣服

bǎo gài jí yǐ zhuāng yán jù gòng yǎng yī qiè zhū rú lái
宝盖及以庄严具　供养一切诸如来

rú shì gòng yǎng yú zhū fó wú liàng wú shù nán sī jié
如是供养于诸佛　无量无数难思劫

gōng jìng zūn zhòng cháng huān xǐ wèi céng yī niàn shēng pí yàn
恭敬尊重常欢喜　未曾一念生疲厌

[28] 丽本：观察十方，承佛神力；永乐北藏：承佛神力，普观十方；龙藏：承佛神力，观察十方

zhuān xīn xiǎng niàn yú zhū fó
专 心 想 念 于 诸 佛

yī qiè shì jiān dà míng dēng
一 切 世 间 大 明 灯

shí fāng suǒ yǒu zhū rú lái
十 方 所 有 诸 如 来

mǐ bú xiàn qián rú mù dǔ
靡 不 现 前 如 目 睹

bù kě sī yì wú liàng jié
不 可 思 议 无 量 劫

zhǒngzhǒng bù shī xīn wú yàn
种 种 布 施 心 无 厌

bǎi qiān wàn yì zhòng jié zhōng
百 千 万 亿 众 劫 中

xiū zhū shàn fǎ xī rú shì
修 诸 善 法 悉 如 是

bǐ zhū rú lái miè dù yǐ
彼 诸 如 来 灭 度 已

gòng yǎng shè lì wú yàn zú
供 养 舍 利 无 厌 足

xī yǐ zhǒngzhǒngmiàozhuāngyán
悉 以 种 种 妙 庄 严

jiàn lì nán sī zhòng tǎ miào
建 立 难 思 众 塔 庙

zào lì wú děng zuì shèng xíng
造 立 无 等 最 胜 形

bǎozàng jìng jīn wéizhuāngyán
宝 藏 净 金 为 庄 严

wēi wēi gāo dà rú shān wáng
巍 巍 高 大 如 山 王

qí shù wú liàng bǎi qiān yì
其 数 无 量 百 千 亿

jìng xīn zūn zhòng gòng yǎng yǐ
净 心 尊 重 供 养 已

fù shēng huān xǐ lì yì yì
复 生 欢 喜 利 益 意

bù sī yì jié chǔ shì jiān
不 思 议 劫 处 世 间

jiù hù zhòng shēng lìng jiě tuō
救 护 众 生 令 解 脱

liǎo zhī zhòng shēng jiē wàng xiǎng
了 知 众 生 皆 妄 想

yú bǐ yī qiè wú fēn bié
于 彼 一 切 无 分 别

ér néng shàn bié zhòng shēng gēn
而 能 善 别 众 生 根

pǔ wèi qún shēng zuò ráo yì
普 为 群 生 作 饶 益

pú sà xiū jí zhū gōng dé
菩 萨 修 集 诸 功 德

guǎng dà zuì shèng wú yǔ bǐ
广 大 最 胜 无 与 比

liǎo dá tǐ xìng xī fēi yǒu
了 达 体 性 悉 非 有

rú shì jué dìng jiē huí xiàng
如 是 决 定 皆 回 向

yǐ zuì shèng zhì guān zhū fǎ
以 最 胜 智 观 诸 法

qí zhōng wú yǒu yī fǎ shēng
其 中 无 有 一 法 生

rú shì fāng biàn xiū huí xiàng
如 是 方 便 修 回 向

gōng dé wú liàng bù kě jìn
功 德 无 量 不 可 尽

yǐ shì fāng biàn lìng xīn jìng
以 是 方 便 令 心 净

xī yǔ yī qiè rú lái děng
悉 与 一 切 如 来 等

cǐ fāng biàn lì bù kě jìn
此 方 便 力 不 可 尽

shì gù fú bào wú jìn jí
是 故 福 报 无 尽 极

fā qǐ wú shàng pú tí xīn
发 起 无 上 菩 提 心

yī qiè shì jiān wú suǒ yī
一 切 世 间 无 所 依

pǔ zhì shí fāng zhū shì jiè
普至十方诸世界
ér yú yī qiè wú suǒ ài
而于一切无所碍

yī qiè rú lái chū shì jiān
一切如来出世间
wèi yù qǐ dǎozhòngshēng xīn
为欲启导众生心

rú qí xīn xìng ér guān chá
如其心性而观察
bì jìng tuī qiú bù kě dé
毕竟推求不可得

yī qiè zhū fǎ wú yǒu yú
一切诸法无有余
xī rù yú rú wú tǐ xìng
悉入于如无体性

yǐ shì jìng yǎn ér huí xiàng
以是净眼而回向
kāi bǐ shì jiān shēng sǐ yù
开彼世间生死狱

suī lìng zhū yǒu xī qīng jìng
虽令诸有悉清净
yì bù fēn bié yú zhū yǒu
亦不分别于诸有

zhī zhū yǒu xìng wú suǒ yǒu
知诸有性无所有
ér lìng huān xǐ yì qīng jìng
而令欢喜意清净

yú yī fó tǔ wú suǒ yī
于一佛土无所依
yī qiè fó tǔ xī rú shì
一切佛土悉如是

yì bù rǎn zhuó yǒu wéi fǎ
亦不染著有为法
zhī bǐ fǎ xìng wú yī chù
知彼法性无依处

yǐ shì xiū chéng yī qiè zhì
以是修成一切智
yǐ shì wú shàng zhì zhuāngyán
以是无上智庄严

yǐ shì zhū fó jiē huān xǐ
以是诸佛皆欢喜
shì wéi pú sà huí xiàng yè
是为菩萨回向业

pú sà zhuān xīn niàn zhū fó
菩萨专心念诸佛
wú shàng zhì huì qiǎofāngbiàn
无上智慧巧方便

rú fó yī qiè wú suǒ yī
如佛一切无所依
yuàn wǒ xiū chéng cǐ gōng dé
愿我修成此功德

zhuān xīn jiù hù yú yī qiè
专心救护于一切
lìng qí yuǎn lí zhòng è yè
令其远离众恶业

rú shì ráo yì zhū qún shēng
如是饶益诸群生
xì niàn sī wéi wèi céng shě
系念思惟未曾舍

zhù yú zhì dì shǒu hù fǎ
住于智地守护法
bù yǐ yú shèng qǔ niè pán
不以余乘取涅槃

wéi yuàn dé fó wú shàng dào
唯愿得佛无上道
pú sà rú shì shàn huí xiàng
菩萨如是善回向

bù qǔ zhòng shēng suǒ yán shuō
不取众生所言说
yī qiè yǒu wéi xū wàng shì
一切有为虚妄事

suī fù bù yī yán yǔ dào
虽复不依言语道
yì fù bù zhuó wú yán shuō
亦复不著无言说

shí fāng suǒ yǒu zhū rú lái liǎo dá zhū fǎ wú yǒu yú
十方所有诸如来 了达诸法无有余
suī zhī yī qiè jiē kōng jì ér bù yú kōng qǐ xīn niàn
虽知一切皆空寂 而不于空起心念
yǐ yī zhuāng yán yán yī qiè yì bù yú fǎ shēng fēn bié
以一庄严严一切 亦不于法生分别
rú shì kāi wù zhū qún shēng yī qiè wú xìng wú suǒ guān
如是开悟诸群生 一切无性无所观

fó zǐ yún hé wéi pú sà mó hē sà děng yī qiè fó huí
“佛子！云何为菩萨摩诃萨等一切佛回
xiàng
向？

fó zǐ cǐ pú sà mó hē sà suí shùn xiū xué qù lái xiàn
“佛子！此菩萨摩诃萨随顺修学去、来、现
zài zhū fó shì zūn huí xiàng zhī dào rú shì xiū xué huí xiàngdào shí jiàn
在诸佛世尊回向之道。如是修学回向道时，见
yī qiè sè nǎi zhì chù fǎ ruò měi ruò è bù shēng ài zēng xīn dé
一切色乃至触法若美、若恶，不生爱憎，心得
zì zài wú zhū guò shī guǎng dà qīngjìng huān xǐ yuè lè lí zhū
自在；无诸过失，广大清净；欢喜悦乐，离诸
yōunǎo xīn yì róuruǎn zhūgēnqīngliáng fó zǐ pú sà mó hē sà
忧恼；心意柔软，诸根清凉。佛子！菩萨摩诃萨
huò dé rú shì ān lè zhī shí fù gèng fā xīn huí xiàngzhū fó zuò rú
获得如是安乐之时，复更发心回向诸佛，作如
shì niàn yuàn yǐ wǒ jīn suǒzhòngshàngēn lìng zhū fó lè zhuǎngèng
是念：‘愿以我今所种善根，令诸佛乐转更
zēngshèng suǒ wèi bù kě sī yì fó suǒ zhù lè wú yǒuděng bǐ fó sān
增胜，所谓不可思议佛所住乐、无有等比佛三
mèi lè bù kě xiànliàng dà cí bēi lè yī qiè zhū fó jiě tuō zhī lè
昧乐、不可限量大慈悲乐、一切诸佛解脱之乐、
wú yǒubiān jì dà shéntōng lè zuì jí zūnzhòng dà zì zài lè guǎng
无有边际大神通乐、最极尊重大自在乐、广
dà jiū jìng wú liàng lì lè lí zhū zhī jué jì jìng zhī lè zhù wú ài zhù
大究竟无量力乐、离诸知觉寂静之乐、住无碍住
héngzhèngdìng lè xíng wú èr xíng bú biàn yì lè
恒正定乐、行无二行不变异乐。’

fó zǐ pú sà mó hē sà yǐ zhūshàngēn huí xiàng fó yǐ
“佛子！菩萨摩诃萨以诸善根回向佛已，

fù yǐ cǐ shàngēn huí xiàng pú sà suǒ wèiyuànwèimǎnzhě lìng dé yuán
复以此善根[29]回向菩萨，所谓愿未满者令得圆
mǎn xīn wèi jìng zhě lìng dé qīngjìng zhū bō luó mì wèimǎn zú zhě lìng dé
满，心未净者令得清净，诸波罗蜜未满足者令得
mǎn zú ān zhù jīn gāng pú tí zhī xīn yú yī qiè zhì dé bú tuì zhuǎn
满足。安住金刚菩提之心，于一切智得不退转，
bù shě dà jīng jìn shǒu hù pú tí mén yī qiè shàngēn néng lìng zhòng
不舍大精进，守护菩提门一切善根；能令众
shēngshě lí wǒ màn fā pú tí xīn suǒ yuànchéngmǎn ān zhù yī
生舍离我慢，发菩提心，所愿成满；安住一
qiè pú sà suǒ zhù huò dé pú sà míng lì zhūgēn xiū xí shàngēn zhèng
切菩萨所住，获得菩萨明利诸根，修习善根，证
sà pó rě
萨婆若。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǐ zhūshàngēn rú shì huí xiàng
“佛子！菩萨摩诃萨以诸善根如是回向
pú sà yǐ fù yǐ huí xiàng yī qiè zhòngshēng yuàn yī qiè zhòng
菩萨已，复以回向一切众生：‘愿一切众
shēngsuǒ yǒushàngēn nǎi zhì jí shǎo yī tán zhǐ qǐng jiàn fó wén fǎ
生所有善根，乃至极少一弹指顷，见佛闻法，
gōngjìngshèngsēng bǐ zhūshàngēn jiē lí zhàng ài niàn fó yuánmǎn
恭敬圣僧。彼诸善根皆离障碍，念佛圆满，
niàn fǎ fāngbiàn niànsēngzūnzhòng bù lí jiàn fó xīn dé qīngjìng
念法方便，念僧尊重，不离见佛，心得清净，
huòzhū fó fǎ jí wú liàng dé jìng zhūshéntōng shě fǎ yí niàn
获诸佛法，集无量德，净诸神通，舍法疑念，
yī jiào ér zhù rú wèizhòngshēng rú shì huí xiàng wèishēngwén
依教而住。’如为众生如是回向，为声闻、
pì zhī fó huí xiàng yì fù rú shì yòuyuàn yī qiè zhòngshēngyǒng lí
辟支佛回向亦复如是。‘又愿一切众生永离
dì yù è guǐ chùshēng yán luó wángděng yī qiè è chù zēngzhǎng
地狱、饿鬼、畜生、阎罗王等一切恶处，增长
wú shàng pú tí zhī xīn zhuān yì qín qiú yī qiè zhǒng zhì yǒng bù huǐ
无上菩提之心，专意勤求一切种智，永不毁
bàngzhū fó zhèng fǎ dé fó ān lè shēn xīn qīngjìng zhèng yī qiè
谤诸佛正法，得佛安乐，身心清净，证一切

[29] 丽本：善；永乐北藏本及龙藏本：善根

zhì
智。’

fó zǐ pú sà mó hē sà suǒyǒushàngēn jiē yǐ dà yuàn
“佛子！菩萨摩诃萨所有善根，皆以大愿，

fā qǐ zhèng fā qǐ jī jí zhèng jī jí zēngzhǎng zhèngzēng
发起、正发起，积集、正积集，增长、正增

zhǎng xī lìngguǎng dà jù zú chōngmǎn
长，悉令广大具足充满。

fó zǐ pú sà mó hē sà zài jiā zháizhōng yǔ qī zǐ jù
“佛子！菩萨摩诃萨在家宅中与妻子俱，

wèi céngzàn shě pú tí zhī xīn zhèngniàn sī wéi sà pó rě jìng zì dù
未曾暂舍菩提之心，正念思惟萨婆若境，自度

dù bǐ lìng dé jiū jìng yǐ shànfāngbiànhuà jǐ juànshǔ lìng rù pú
度彼，令得究竟；以善方便化己眷属，令入菩

sà zhì lìng chéngshú jiě tuō suī yǔ tóng zhǐ xīn wú suǒzhuó yǐ
萨智，令成熟解脱；虽与同止，心无所著，以

běn dà bēi chǔ yú jū jiā yǐ cí xīn gù suí shùn qī zǐ yú pú sà qīng
本大悲处于居家，以慈心故随顺妻子，于菩萨清

jìng dào wú suǒzhàng ài pú sà mó hē sà suī zài jū jiā zuòzhū shì yè
净道无所障碍。菩萨摩诃萨虽在居家作诸事业，

wèi céngzàn shě yī qiè zhì xīn suǒ wèi ruòzhuó yī shang ruòdàn zī wèi
未曾暂舍一切智心。所谓若著衣裳、若噉滋味、

ruò fú tāngyào zǎo shù tú mó huí xuán gù shì xíngzhùzuò wò shēn
若服汤药、澡漱涂摩、回旋顾视、行住坐卧、身

yǔ yì yè ruòshuìruò wù rú shì yī qiè zhū yǒu suǒzuò xīn cháng
语意业、若睡若寤。如是一切诸有所作，心常

huí xiàng sà pó rě dào xì niàn sī wéi wú shí shě lí wèi yù ráo
回向萨婆若道，系念思惟，无时舍离。为欲饶

yì yī qiè zhòngshēng ān zhù pú tí wú liàng dà yuàn shè qǔ wú shù
益一切众生，安住菩提无量大愿，摄取无数

guǎng dà shàngēn qín xiū zhūshàn pǔ jiù yī qiè yǒng lí yī qiè jiāo
广大善根；勤修诸善，普救一切，永离一切憍

mànfàng yì jué dìng qù yú yī qiè zhì dì zhōng bù fā yì xiàng yú yú
慢放逸，决定趣于一切智地，终不发意向于余

dào chángguān yī qiè zhū fó pú tí yǒngshě yī qiè zhū zá rǎn fǎ
道；常观一切诸佛菩提，永舍一切诸杂染法，

xiū xíng yī qiè pú sà suǒ xué yú yī qiè zhì dào wú suǒzhàng ài zhù
修行一切菩萨所学，于一切智道无所障碍；住

yú zhì dì ài yàosòng xí yǐ wú liàng zhì jí zhū shàngēn xīn bú liàn
于智地爱乐诵习，以无量智集诸善根，心不恋

yào yī qiè shì jiān yì bù rǎn zhuó suǒ xíng zhī xíng zhuān xīn shòu chí zhū
乐一切世间，亦不染著所行之行，专心受持诸

fó jiào fǎ pú sà rú shì chǔ zài jū jiā pǔ shè shàngēn lìng qí zēng
佛教法。菩萨如是处在居家，普摄善根，令其增

zhǎng huí xiàng zhū fó wú shàng pú tí
长，回向诸佛无上菩提。

fó zǐ pú sà ěr shí nǎi zhì shī yǔ chùshēng zhī shí yī
“佛子！菩萨尔时，乃至施与畜生之食一

tuán yī lì xián zuò shì yuàn dāng lìng cǐ děng shě chùshēng dào
抟、一粒，咸作是愿：‘当令此等舍畜生道，

lì yì ān lè jiū jìng jiě tuō yǒng dù kǔ hǎi yǒng miè kǔ shòu
利益安乐，究竟解脱，永度苦海，永灭苦受，

yǒng chú kǔ yùn yǒng duàn kǔ jué kǔ jù kǔ xíng kǔ yīn kǔ
永除苦蕴，永断苦觉、苦聚、苦行、苦因、苦

běn jí zhū kǔ chù yuàn bǐ zhòngshēng jiē dé shě lí pú sà rú shì
本及诸苦处；愿彼众生皆得舍离。’菩萨如是

zhuān xīn xì niàn yī qiè zhòngshēng yǐ bǐ shàngēn ér wéi shàngshǒu
专心系念一切众生，以彼善根而为上首，

wèi qí huí xiàng yī qiè zhǒng zhì pú sà chū fā pú tí zhī xīn pǔ shè
为其回向一切种智。菩萨初发菩提之心普摄

zhòngshēng xiū zhū shàngēn xī yǐ huí xiàng yù lìng yǒng lí shēng sǐ
众生，修诸善根悉以回向，欲令永离生死

kuàng yě dé zhū rú lái wú ài kuài lè chū fán nǎo hǎi xiū fó fǎ
旷野，得诸如来无碍快乐，出烦恼海，修佛法

dào cí xīn biànmǎn bēi lì guǎng dà pǔ shī yī qiè dé qīngjìng lè
道；慈心遍满，悲力广大，普使一切得清净乐；

shǒu hù shàngēn qīn jìn fó fǎ chū mó jìng jiè rù fó jìng jiè duàn
守护善根，亲近佛法；出魔境界，入佛境界；断

shì jiānzhǒng zhí rú lái zhǒng zhù yú sān shì píngděng fǎ zhōng pú
世间种，植如来种，住于三世平等法中。菩

sà mó hē sà rú shì suǒ yǒu yǐ jí dāng jí xiàn jí shàngēn xī
萨摩诃萨如是所有已集、当集、现集善根，悉

yǐ huí xiàng fù zuò shì niàn rú guò qù zhū fó pú sà suǒ xíng gōng
以回向。复作是念：‘如过去诸佛菩萨所行，恭

jìng gòngyǎng yī qiè zhū fó dù zhū zhòngshēng lìng yǒng chū lí qín jiā
敬供养一切诸佛，度诸众生令永出离，勤加

xiū xí yī qiè shàngēn xī yǐ huí xiàng ér wú suǒzhuó suǒ wèi bù yī
修习一切善根，悉以回向而无所著。所谓不依

sè bù zhuóshòu wú dǎoxiǎng bú zuòxíng bù qǔ shí shě lí
色，不著受，无倒想，不作行，不取识，舍离

liù chù bú zhù shì fǎ yàochū shì jiān zhī yī qiè fǎ jiē rú xū kōng
六处；不住世法，乐出世间；知一切法皆如虚空，

wú suǒ cóng lái bù shēng bú miè wú yǒuzhēn shí wú suǒ rǎn zhuó
无所从来，不生不灭，无有真实，无所染著；

yuǎn lí yī qiè zhū fēn bié jiàn bú dòng bù zhuǎn bù shī bú huài zhù
远离一切诸分别见，不动不转，不失不坏；住

yú shí jì wú xiàng lí xiàng wéi shì yī xiàng rú shì shēn rù yī qiè
于实际，无相离相，唯是一相；如是深入一切

fǎ xìng chángyào xí xíng pǔ ménshàngēn xī jiàn yī qiè zhū fó zhòng
法性，常乐习行普门善根，悉见一切诸佛众

huì rú bǐ guò qù yī qiè rú lái shàngēn huí xiàng wǒ yì rú shì ér
会。如彼过去一切如来善根回向，我亦如是而

wèi huí xiàng jiě rú shì fǎ zhèng rú shì fǎ yī rú shì fǎ fā
为回向；解如是法，证如是法，依如是法，发

xīn xiū xí bù wéi fǎ xiàng zhī suǒ xiū xíng rú huàn rú yǐng rú
心修习，不违法相；知所修行，如幻如影，如

shuǐzhōngyuè rú jìngzhōngxiàng yīn yuán hé hé zhī suǒxiǎnxiàn nǎi
水中月，如镜中像，因缘和合之所显现，乃

zhì rú lái jiū jìng zhī dì
至如来究竟之地。’

fó zǐ pú sà mó hē sà fù zuò shì niàn rú guò qù
“佛子！菩萨摩诃萨复作是念：‘如过去

zhū fó xiū pú sà xíng shí yǐ zhūshàngēn rú shì huí xiàng wèi lái
诸佛修菩萨行时，以诸善根如是回向；未来、

xiàn zài xī yì rú shì wǒ jīn yì yīng rú bǐ zhū fó rú shì fā xīn
现在，悉亦如是。我今亦应如彼诸佛，如是发心，

yǐ zhūshàngēn ér wèi huí xiàng dì yī huí xiàng shèng huí xiàng zuì
以诸善根而为回向：第一回向、胜回向、最

shèng huí xiàng shàng huí xiàng wú shàng huí xiàng wú děng huí xiàng
胜回向、上回向、无上回向、无等回向、

wú děngděng huí xiàng wú bǐ huí xiàng wú duì huí xiàng zūn huí xiàng
无等等回向、无比回向、无对回向、尊回向、

miào huí xiàng píngděng huí xiàng zhèng zhí huí xiàng dà gōng dé huí
妙回向、平等回向、正直回向、大功德回

xiàng guǎng dà huí xiàng shàn huí xiàng qīng jìng huí xiàng lí è huí
向、广大回向、善回向、清净回向、离恶回
xiàng bù suí è huí xiàng pú sà rú shì yǐ zhū shàng gēn zhèng huí
向、不随恶回向。’菩萨如是以诸善根正回
xiàng yǐ chéng jiù qīng jìng shēn yǔ yì yè zhù pú sà zhù wú
向已，成就清净身、语、意业，住菩萨住，无
zhū guò shī xiū xí shàn yè lí shēn yǔ è xīn wú xiá huì xiū
诸过失；修习善业，离身、语恶，心无瑕秽；修
yī qiè zhì zhù guǎng dà xīn zhī yī qiè fǎ wú yǒu suǒ zuò zhù chū
一切智，住广大心，知一切法无有所作；住出
shì fǎ shì fǎ bù rǎn fēn bié liǎo zhī wú liàng zhū yè chéng jiù huí
世法，世法不染；分别了知无量诸业，成就回
xiàng shàn qiǎo fāng biàn yǒng bá yī qiè qǔ zhuó gēn běn
向善巧方便，永拔一切取著根本。

fó zǐ shì wéi pú sà mó hē sà dì sān děng yī qiè fó huí
“佛子！是为菩萨摩诃萨第三等一切佛回
xiàng pú sà mó hē sà zhù cǐ huí xiàng shēn rù yī qiè zhū rú lái yè
向。菩萨摩诃萨住此回向，深入一切诸如来业，
qù xiàng rú lái shèng miào gōng dé rù shēn qīng jìng zhì huì jìng jiè bù
趣向如来胜妙功德；入深清净智慧境界，不
lí yī qiè zhū pú sà yè shàn néng fēn bié qiǎo miào fāng biàn rù shēn
离一切诸菩萨业，善能分别巧妙方便；入深
fǎ jiè shàn zhī pú sà xiū xíng cì dì rù fó zhǒng xìng yǐ qiǎo fāng
法界，善知菩萨修行次第；入佛种性，以巧方
biàn fēn bié liǎo zhī wú liàng wú biān yī qiè zhū fǎ suī fù xiàn shēn yú shì
便分别了知无量无边一切诸法；虽复现身于世
zhōng shēng ér yú shì fǎ xīn wú suǒ zhuó ”
中生，而于世法心无所著。”

ěr shí jīn gāng chuáng pú sà chéng fó shén lì pǔ guān shí
尔时，金刚幢菩萨承佛神力，普观十
fāng jí shuō sòng yán
方，即说颂言：

bǐ zhū pú sà mó hē sà xiū guò qù fó huí xiàng fǎ
彼诸菩萨摩诃萨　修过去佛回向法
yì xué wèi lái xiàn zài shì yī qiè dǎo shī zhī suǒ xíng
亦学未来现在世　一切导师之所行
yú zhū jìng jiè dé ān lè zhū fó rú lái suǒ chēng zàn
于诸境界得安乐　诸佛如来所称赞

guǎng dà guāngmíngqīng jìng yǎn
广 大 光 明清 净 眼

xī yǐ huí xiàng dà cōng zhé
悉 以 回 向 大 聪 哲

pú sà shēngēnzhǒngzhǒng lè
菩萨身根 种 种 乐

yǎn ěr bí shé yì fù rán
眼 耳 鼻 舌 亦 复 然

rú shì wú liàng shàng miào lè
如是无量 上 妙 乐

xī yǐ huí xiàng zhū zuì shèng
悉 以 回 向 诸 最 胜

yī qiè shì jiān zhòng shàn fǎ
一切世间 众 善 法

jí zhū rú lái suǒ chéng jiù
及诸如来所 成 就

yú bǐ xī shè wú yǒu yú
于 彼 悉 摄 无 有 余

jìn yǐ suí xǐ yì zhòng shēng
尽以随喜益 众 生

shì jiān suí xǐ wú liàng zhǒng
世间随喜无量 种

jīn cǐ huí xiàng wèi zhòng shēng
今此回 向 为 众 生

rén zhōng shī zǐ suǒ yǒu lè
人 中 师子所有乐

yuàn shǐ qún méng xī yuán mǎn
愿使群 萌 悉 圆 满

yī qiè guó tǔ zhū rú lái
一切国土诸如来

fán suǒ zhī jiàn zhǒng zhǒng lè
凡所知见 种 种 乐

yuàn lìng zhòng shēng jiē xī dé
愿令众 生 皆悉得

ér wéi zhào shì dà míng dēng
而为照世大明灯

pú sà suǒ dé shèng miào lè
菩萨所得 胜 妙 乐

xī yǐ huí xiàng zhū qún shēng
悉以回 向 诸群 生

suī wèi qún shēng gù huí xiàng
虽为群 生 故回 向

ér yú huí xiàng wú suǒ zhuó
而于回 向 无所 著

pú sà xiū xíng cǐ huí xiàng
菩萨修行此回 向

xīng qǐ wú liàng dà bēi xīn
兴起无 量 大悲心

rú fó suǒ xiū huí xiàng dé
如佛所修回 向 德

yuàn wǒ xiū xíng xī chéng mǎn
愿我修行悉 成 满

rú zhū zuì shèng suǒ chéng jiù
如诸最 胜 所 成 就

yī qiè zhì shèng wēi miào lè
一切智 乘 微 妙 乐

jí wǒ zài shì zhī suǒ xíng
及我在世之所行

zhū pú sà xíng wú liàng lè
诸菩萨行无量乐

shì rù zhòng qù ān wěn lè
示入 众 趣安隐乐

héng shǒu zhū gēn jì jìng lè
恒 守 诸根寂静乐

xī yǐ huí xiàng zhū qún shēng
悉以回 向 诸群 生

pǔ shǐ xiū chéng wú shàng zhì
普使修 成 无 上 智

fēi shēn yǔ yì jí shì yè
非 身 语 意 即 是 业

yì bù lí cǐ ér bié yǒu
亦 不 离 此 而 别 有

dàn yǐ fāng biàn miè chī míng
但以方 便 灭 痴 冥

rú shì xiū chéng wú shàng zhì
如是修 成 无 上 智

pú sà suǒ xiū zhū xíng yè
菩萨所修诸行业

jī jí wú liàng shèng gōng dé
积集无量胜功德

suí shùn rú lái shēng fó jiā
随顺如来生佛家

jì rán bú luàn zhèng huí xiàng
寂然不乱正回向

shí fāng yī qiè zhū shì jiè
十方一切诸世界

suǒ yǒu zhòng shēng xián shè shòu
所有众生咸摄受

xī yǐ shàn gēn huí xiàng bǐ
悉以善根回向彼

yuàn lìng jù zú ān wěn lè
愿令具足安隐乐

bú wèi zì shēn qiú lì yì
不为自身求利益

yù lìng yī qiè xī ān lè
欲令一切悉安乐

wèi céng zàn qǐ xì lùn xīn
未曾暂起戏论心

dàn guān zhū fǎ kōng wú wǒ
但观诸法空无我

shí fāng wú liàng zhū zuì shèng
十方无量诸最胜

suǒ jiàn yī qiè zhēn fó zǐ
所见一切真佛子

xī yǐ shàn gēn huí xiàng bǐ
悉以善根回向彼

yuàn shǐ sù chéng wú shàng jué
愿使速成无上觉

yī qiè shì jiān hán shí lèi
一切世间含识类

děng xīn shè qǔ wú yǒu yú
等心摄取无有余

yǐ wǒ suǒ xíng zhū shàn yè
以我所行诸善业

lìng bǐ zhòngshēng sù chéng fó
令彼众生速成佛

wú liàng wú biān zhū dà yuàn
无量无边诸大愿

wú shàng dǎo shī suǒ yǎn shuō
无上导师所演说

yuàn zhū fó zǐ jiē qīng jìng
愿诸佛子皆清净

suí qí xīn yào xī chéng mǎn
随其心乐悉成满

pǔ guān shí fāng zhū shì jiè
普观十方诸世界

xī yǐ gōng dé shī yú bǐ
悉以功德施于彼

yuàn lìng jiē jù miàozhuāngyán
愿令皆具妙庄严

pú sà rú shì xué huí xiàng
菩萨如是学回向

xīn bù chēng liàng zhū èr fǎ
心不称量诸二法

dàn héng liǎo dá fǎ wú èr
但恒了达法无二

zhū fǎ ruò èr ruò bú èr
诸法若二若不二

yú zhōng bì jìng wú suǒ zhuó
于中毕竟无所著

shí fāng yī qiè zhū shì jiān
十方一切诸世间

xī shì zhòng shēng xiǎng fēn bié
悉是众生想分别

yú xiǎng fēi xiǎng wú suǒ dé
于想非想无所得

rú shì liǎo dá yú zhū xiǎng
如是了达于诸想

bǐ zhū pú sà shēn jìng yǐ
彼诸菩萨身净已

zé yì qīng jìng wú xiá huì
则意清净无瑕秽

yǔ yè yǐ jìng wú zhū guò dāng zhī yì jìng wú suǒ zhuó
语业已净无诸过 当知意净无所著

yī xīn zhèng niàn guò qù fó yì yì wèi lái zhū dǎo shī
一心正念过去佛 亦忆未来诸导师

jí yǐ xiàn zài tiān rén zūn xī xué yú qí suǒ shuō fǎ
及以现在天人尊 悉学于其所说法

sān shì yī qiè zhū rú lái zhì huì míng dá xīn wú ài
三世一切诸如来 智慧明达心无碍

wèi yù lì yì zhòng shēng gù huí xiàng pú tí jí zhòng yè
为欲利益众生故 回向菩提集众业

bǐ dì yī huì guǎng dà huì bù xū wàng huì wú dǎo huì
彼第一慧广大慧 不虚妄慧无倒慧

píng děng shí huì qīng jìng huì zuì shèng huì zhě rú shì shuō
平等实慧清净慧 最胜慧者如是说

fó zǐ yún hé wéi pú sà mó hē sà zhì yī qiè chù huí xiàng
“佛子！云何为菩萨摩诃萨至一切处回向？

fó zǐ cǐ pú sà mó hē sà xiū xí yī qiè zhū shàngēn shí zuò shì niànyán
“佛子！此菩萨摩诃萨修习一切诸善根时，作是念言：

yuàn cǐ shàngēngōng dé zhī lì zhì yī qiè chù pì rú shí jì
‘愿此善根功德之力至一切处。譬如实际，

wú chù bú zhì zhì yī qiè wù zhì yī qiè shì jiān zhì yī qiè zhòngshēng
无处不至，至一切物，至一切世间，至一切众生，

zhì yī qiè guó tǔ zhì yī qiè fǎ zhì yī qiè xū kōng zhì yī qiè sān shì
至一切国土，至一切法，至一切虚空，至一切三世，

zhì yī qiè yǒu wéi wú wéi zhì yī qiè yǔ yán yīn shēng yuàn cǐ shàngēn yì fù rú shì
至一切有为、无为，至一切语言、音声。愿此善根亦复如是，

biàn zhì yī qiè zhū rú lái suǒ gòngyǎng sān shì yī qiè zhū fó guò qù zhū fó suǒ yuàn xī mǎn
遍至一切诸如来所，供养三世一切诸佛；过去诸佛所愿悉满，

wèi lái zhū fó jù zú zhuāngyán xiàn zài zhū fó jí qí guó tǔ dào chǎng zhòng huì biànmǎn yī qiè xū kōng fǎ jiè
未来诸佛具足庄严，现在诸佛及其国土、道场，众会遍满一切虚空法界。

yuàn yǐ xìn jiě dà wēi lì gù guǎng dà zhì huì wú zhàng ài gù yī qiè shàngēn xī huí xiàng
愿以信解大威力故，广大智慧无障碍故，一切善根悉回向

gù yǐ rú zhū tiān zhū gòngyǎng jù ér wéi gòngyǎng chōngmǎn wú liàng
故，以如诸天诸供养具而为供养，充满无量

wú biān shì jiè fó zǐ pú sà mó hē sà fù zuò shì niàn zhū
无边世界。’佛子！菩萨摩诃萨复作是念：‘诸

fó shì zūn pǔ biàn yī qiè xū kōng fǎ jiè zhǒngzhǒng yè suǒ qǐ shí
佛世尊普遍一切虚空法界。种种业所起，十

fāng bù kě shuō yī qiè shì jiè zhǒng shì jiè bù kě shuō fó guó tǔ fó
方不可说一切世界种世界、不可说佛国土佛

jìng jiè zhǒngzhǒng shì jiè wú liàng shì jiè wú fēn qí shì jiè zhuǎn
境界种种世界、无量世界、无分齐世界、转

shì jiè cè shì jiè yǎng shì jiè fù shì jiè rú shì yī qiè zhū shì
世界、侧世界、仰世界、覆世界，如是一切诸世

jiè zhōng xiànzhù yú shòu shì xiànzhǒngzhǒngshéntōngbiànhuà bǐ
界中，现住于寿，示现种种神通变化。彼

yǒu pú sà yǐ shèng jiě lì wèi zhū zhòngshēngkānshòuhuàzhě yú bǐ
有菩萨以胜解力，为诸众生堪受化者，于彼

yī qiè zhū shì jiè zhōng xiànwéi rú lái chūxīng yú shì yǐ zhì yī qiè
一切诸世界中，现为如来出兴于世，以至一切

chù zhì pǔ biàn kāi shì rú lái wú liàng zì zài shén lì fǎ shēnbiànwǎng
处智；普遍开示如来无量自在神力，法身遍往

wú yǒuchā bié píngděng pǔ rù yī qiè fǎ jiè rú lái zàngshēn bù shēng
无有差别，平等普入一切法界；如来藏身不生

bú miè shànqiǎofāngbiàn pǔ xiàn shì jiān zhèng fǎ shí xìngchāo yī qiè
不灭，善巧方便普现世间，证法实性超一切

gù dé bú tuì zhuǎn wú ài lì gù shēng yú rú lái wú zhàng ài jiàn
故，得不退转无碍力故，生于如来无障碍见、

guǎng dà wēi dé zhǒngxìngzhōng gù
广大威德种性中故。’

fó zǐ pú sà mó hē sà yǐ qí suǒzhòng yī qiè shàngēn
“佛子！菩萨摩诃萨以其所种一切善根

yuàn yú rú shì zhū rú lái suǒ yǐ zhòngmiàohuā jí zhòngmiàoxiāng
愿，于如是诸如来所，以众妙华，及众妙香、

mán gài chuáng fān yī fú dēngzhú jí yú yī qiè zhūzhuāngyán
鬘盖、幢幡、衣服、灯烛，及余一切诸庄严

jù yǐ wéigòngyǎng ruò fó xíngxiàng ruò fó tǎ miào xī yì rú shì
具以为供养；若佛形像，若佛塔庙，悉亦如是。

yǐ cǐ shàngēn rú shì huí xiàng suǒ wèi bú luàn huí xiàng yī xīn huí xiàng
以此善根如是回向，所谓不乱回向、一心回向、

zì yì huí xiàng zūn jìng huí xiàng bú dòng huí xiàng wú zhù huí xiàng
自意回向、尊敬回向、不动回向、无住回向、

wú yī huí xiàng wú zhòngshēng xīn huí xiàng wú zào jìng xīn huí xiàng
无依回向、无众生心回向、无躁竞心回向、

jì jìng xīn huí xiàng fù zuò shì niàn jìn fǎ jiè xū kōng jiè
寂静心回向。复作是念：‘尽法界、虚空界，

qù lái xiàn zài yī qiè jié zhōng zhū fó shì zūn dé yī qiè zhì
去、来、现在一切劫中，诸佛世尊得一切智、

chéng pú tí dào wú liàngmíng zì gè gè chā bié yú zhǒngzhǒng shí xiàn
成菩提道，无量名字各各差别，于种种时现

chéngzhèng jué xī jiē zhù shòu jìn wèi lái jì yī yī gè yǐ fǎ jiè
成正觉，悉皆住寿尽未来际，一一各以法界

zhuāngyán ér yán qí shēn dào chǎngzhòng huì zhōubiàn fǎ jiè yī qiè
庄严而严其身，道场众会周遍法界，一切

guó tǔ suí shí chūxīng ér zuò fó shì rú shì yī qiè zhū fó rú lái wǒ
国土随时出兴而作佛事。如是一切诸佛如来，我

yǐ shàngēn pǔ jiē huí xiàng yuàn yǐ wú shù xiāng gài wú shù xiāng
以善根普皆回向，愿以无数香盖、无数香

chuáng wú shù xiāng fān wú shù xiāngzhàng wú shù xiāngwǎng wú
幢、无数香幡、无数香帐、无数香网、无

shù xiāngxiàng wú shù xiāngguāng wú shù xiāngyàn wú shù xiāngyún
数香像、无数香光、无数香焰、无数香云、

wú shù xiāngzuò wú shù xiāng jīngxíng dì wú shù xiāng suǒ zhù chù wú
无数香座、无数香经行地、无数香所住处、无

shù xiāng shì jiè wú shù xiāngshān wú shù xiāng hǎi wú shù xiāng hé
数香世界、无数香山、无数香海、无数香河、

wú shù xiāng shù wú shù xiāng yī fú wú shù xiāng lián huā wú shù xiāng
无数香树、无数香衣服、无数香莲华、无数香

gōngdiàn wú liànghuā gài guǎngshuō nǎi zhì wú liànghuāgōngdiàn wú
宫殿，无量华盖，广说乃至无量华宫殿；无

biānmán gài guǎngshuō nǎi zhì wú biānmángōngdiàn wú děng tú xiāng
边鬘盖，广说乃至无边鬘宫殿；无等涂香

gài guǎngshuō nǎi zhì wú děng tú xiānggōngdiàn bù kě shǔ mò xiāng gài
盖，广说乃至无等涂香宫殿；不可数末香盖，

guǎngshuō nǎi zhì bù kě shǔ mò xiānggōngdiàn bù kě chēng yī gài
广说乃至不可数末香宫殿；不可称衣盖，

guǎngshuō nǎi zhì bù kě chēng yī gōngdiàn bù kě sī bǎo gài guǎng
广说乃至不可称衣宫殿；不可思宝盖，广

shuō nǎi zhì bù kě sī bǎogōngdiàn bù kě liàngdēngguāngmíng gài
说乃至不可思宝宫殿；不可量灯光明盖，

guǎngshuì nǎi zhì bù kě liàngdēngguāngmínggōngdiàn bù kě shuōzhuāng
广说乃至不可量灯光明宫殿；不可说庄

yán jù gài guǎngshuō nǎi zhì bù kě shuōzhuāngyán jù gōngdiàn bù kě
严具盖，广说乃至不可说庄严具宫殿；不可

shuō bù kě shuō mó ní bǎo gài bù kě shuō bù kě shuō mó ní bǎo
说不可说摩尼宝盖、不可说不可说摩尼宝

chuáng rú shì mó ní bǎo fān mó ní bǎozhàng mó ní bǎowǎng
幢，如是摩尼宝幡、摩尼宝帐、摩尼宝网、

mó ní bǎoxiàng mó ní bǎoguāng mó ní bǎoyàn mó ní bǎoyún
摩尼宝像、摩尼宝光、摩尼宝焰、摩尼宝云、

mó ní bǎozuò mó ní bǎojīngxíng dì mó ní bǎosuǒzhùchù mó ní
摩尼宝座、摩尼宝经行地、摩尼宝所住处、摩尼

bǎochà mó ní bǎoshān mó ní bǎohǎi mó ní bǎohé mó ní
宝刹、摩尼宝山、摩尼宝海、摩尼宝河、摩尼

bǎoshù mó ní bǎo yī fú mó ní bǎoliánhuā mó ní bǎogōngdiàn
宝树、摩尼宝衣服、摩尼宝莲华、摩尼宝宫殿，

jiē bù kě shuō bù kě shuō rú shì yī yī zhūjìng jiè zhōng gè yǒu wú
皆不可说不可说。如是一一诸境界中，各有无

shù lán shǔn wú shù gōngdiàn wú shù lóu gé wú shù mén tà wú
数栏楯、无数宫殿、无数楼阁、无数门闼、无

shù bànyuè wú shù què dí wú shù chuāngyǒu wú shù qīngjìng bǎo
数半月、无数却敌、无数窓牖、无数清净宝、

wú shù zhuāngyán jù yǐ rú shì děngzhū gòngyǎng wù gōngjìng gòng
无数庄严具，以如是等诸供养物，恭敬供

yǎng rú shàng suǒshuō zhū fó shì zūn yuàn lìng yī qiè shì jiān jiē dé qīng
养如上所说诸佛世尊。愿令一切世间皆得清

jìng yī qiè zhòngshēngxián dé chū lí zhù shí lì dì yú yī qiè fǎ
净，一切众生咸得出离，住十力地，于一切法

zhōng dé wú ài fǎ míng lìng yī qiè zhòngshēng jù zú shàngēn xī dé
中得无碍法明。令一切众生具足善根，悉得

tiáo fú qí xīn wú liàng děng xū kōng jiè wǎng yī qiè chà ér wú suǒ
调伏，其心无量，等虚空界，往一切刹而无所

zhì rù yī qiè tǔ shī zhūshàn fǎ cháng dé jiàn fó zhí zhūshàngēn
至，入一切土施诸善法，常得见佛，植诸善根，

chéng jiù dà shèng bù zhuózhū fǎ jù zú zhòngshàn lì wú liàngxíng
成就大乘，不著诸法，具足众善，立无量行，

pǔ rù wú biān yī qiè fǎ jiè chéng jiù zhū fó shéntōng zhī lì dé yú
普入无边一切法界，成就诸佛神通之力，得于
rú lái yī qiè zhì zhì pì rú wú wǒ pǔ shè zhū fǎ wǒ zhūshàngēn
如来一切智智。譬如无我，普摄诸法。我诸善根
yì fù rú shì pǔ shè yī qiè zhū fó rú lái xián xī gòngyǎng wú yǒu
亦复如是，普摄一切诸佛如来，咸悉供养无有
yú gù pǔ shè yī qiè wú liàngzhū fǎ xī néng wù rù wú zhàng ài gù
余故；普摄一切无量诸法，悉能悟入无障碍故；
pǔ shè yī qiè zhū pú sà zhòng jiū jìng jiē yǔ tóngshàngēn gù pǔ shè
普摄一切诸菩萨众，究竟皆与同善根故；普摄
yī qiè zhū pú sà xíng yǐ běnyuàn lì jiē yuánmǎn gù pǔ shè yī qiè
一切诸菩萨行，以本愿力皆圆满故；普摄一切
pú sà fǎ míng liǎo dá zhū fǎ jiē wú ài gù pǔ shè zhū fó dà shén
菩萨法明，了达诸法皆无碍故；普摄诸佛大神
tōng lì chéng jiù wú liàngzhūshàngēn gù pǔ shè zhū fó lì wú suǒ
通力，成就无量诸善根故；普摄诸佛力、无所
wèi fā wú liàng xīn mǎn yī qiè gù pǔ shè pú sà sānmèibiàn cái tuó
畏，发无量心满一切故；普摄菩萨三昧辩才陀
luó ní mén shànnéngzhàoliǎo wú èr fǎ gù pǔ shè zhū fó shànqiǎo
罗尼门，善能照了无二法故；普摄诸佛善巧
fāngbiàn shì xiàn rú lái dà shén lì gù pǔ shè sān shì yī qiè zhū fó
方便，示现如来大神力故；普摄三世一切诸佛
jiàngshēngchéngdào zhuànzhèng fǎ lún tiáo fú zhòngshēng rù bō
降生成道、转正法轮、调伏众生、入般
niè pán gōngjìng gòngyǎng xī zhōubiàn gù pǔ shè shí fāng yī qiè shì jiè
涅槃，恭敬供养悉周遍故；普摄十方一切世界，
yán jìng fó chàxián jiū jìng gù pǔ shè yī qiè zhūguǎng dà jié yú zhōng
严净佛刹咸究竟故；普摄一切诸广大劫，于中
chūxiàn xiū pú sà xíng wú duàn jué gù pǔ shè yī qiè suǒyǒu qù shēng
出现修菩萨行无断绝故；普摄一切所有趣生，
xī yú qí zhōngxiànshòushēng gù pǔ shè yī qiè zhūzhòngshēng jiè jù
悉于其中现受生故；普摄一切诸众生界，具
zú pǔ xián pú sà xíng gù pǔ shè yī qiè zhūhuò xí qì xī yǐ fāngbiàn
足普贤菩萨行故；普摄一切诸惑习气，悉以方便
lìng qīngjìng gù pǔ shè yī qiè zhòngshēngzhū gēn wú liàngchā bié xiánliǎo
令清净故；普摄一切众生诸根，无量差别咸了
zhī gù pǔ shè yī qiè zhòngshēng jiě yù lìng lí zá rǎn dé qīngjìng gù
知故；普摄一切众生解欲，令离杂染得清净故；

pǔ shè yī qiè huàzhòngshēngxíng suí qí suǒ yìng wèixiànshēn gù pǔ shè
普摄一切化众生行，随其所应为现身故；普摄
yī qiè yìngzhòngshēngdào xī rù yī qiè zhòngshēng jiè gù pǔ shè yī
一切应众生道，悉入一切众生界故；普摄一
qiè rú lái zhì xìng hù chí yī qiè zhū fó jiào gù
切如来智性，护持一切诸佛教故。’

fó zǐ pú sà mó hē sà yǐ zhūshàngēn rú shì huí xiàng
“佛子！菩萨摩诃萨以诸善根如是回向
shí yòng wú suǒ dé ér wéifāngbiàn bù yú yè zhōng fēn bié bào bù
时，用无所得而为方便，不于业中分别报，不
yú bàozhōng fēn bié yè suī wú fēn bié ér pǔ rù fǎ jiè suī wú suǒ
于报中分别业；虽无分别而普入法界，虽无所
zuò ér héngzhùshàngēn suī wú suǒ qǐ ér qín xiū shèng fǎ bú xìn zhū
作而恒住善根，虽无所起而勤修胜法；不信诸
fǎ ér néngshēn rù bù yǒu yú fǎ ér xī zhī jiàn ruò zuò bú zuò jiē
法而能深入，不有于法而悉知见，若作、不作皆
bù kě dé zhī zhū fǎ xìnghéng bú zì zài suī xī jiàn zhū fǎ ér wú suǒ
不可得；知诸法性恒不自在，虽悉见诸法而无所
jiàn pǔ zhī yī qiè ér wú suǒ zhī pú sà rú shì liǎo dá jìng jiè zhī
见，普知一切而无所知。菩萨如是了达境界，知
yī qiè fǎ yīn yuánwéiběn jiàn yú yī qiè zhū fó fǎ shēn zhì yī qiè
一切法因缘为本，见于一切诸佛法身，至一切
fǎ lí rǎn shí jì jiě liǎo shì jiān jiē rú biànhuà míng dá zhòngshēngwéi
法离染实际，解了世间皆如变化，明达众生唯
shì yī fǎ wú yǒu èr xìng bù shě yè jìngshànqiǎofāngbiàn yú yǒu
是一法、无有二性，不舍业境善巧方便；于有
wéi jiè shì wú wéi fǎ ér bú mièhuàiyǒuwéi zhī xiàng yú wú wèi jiè shì
为界示无为法，而不灭坏有为之相；于无为界示
yǒuwéi fǎ ér bù fēn bié wú wéi zhī xiàng pú sà rú shì guān yī qiè
有为法，而不分别无为之相。菩萨如是观一切
fǎ bì jìng jì miè chéng jiù yī qiè qīngjìngshàngēn ér qǐ jiù hù zhòng
法毕竟寂灭，成就一切清净善根，而起救护众
shēng zhī xīn zhì huì míng dá yī qiè fǎ hǎi chángyào xiū xíng lí yú chī
生之心，智慧明达一切法海，常乐修行离愚痴
fǎ yǐ jù chéng jiù chū shì gōng dé bú gèng xiū xué shì jiān zhī fǎ
法，已具成就出世功德，不更修学世间之法，
dé jìng zhì yǎn lí zhū chī yì yǐ shànfāngbiàn xiū huí xiàngdào
得净智眼离诸痴翳，以善方便修回向道。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǐ zhū shàngēn rú shì huí xiàng
“佛子！菩萨摩诃萨以诸善根如是回向，

chèn kě yī qiè zhū fó zhī xīn yán jìng yī qiè zhū fó guó tǔ jiàohuà
称可一切诸佛之心，严净一切诸佛国土，教化

chéng jiù[30] yī qiè zhòngshēng jù zú shòu chí yī qiè fó fǎ zuò yī qiè
成就一切众生，具足受持一切佛法；作一切

zhòngshēng zuì shàng fú tián wéi yī qiè shāngrén zhì huì dǎo shī zuò yī
众生最上福田，为一切商人智慧导师，作一

qiè shì jiān qīngjìng rì lún yī yī shàngēn chōngbiàn fǎ jiè xī néng jiù
切世间清净日轮；一一善根充遍法界，悉能救

hù yī qiè zhòngshēng jiē lìng qīngjìng jù zú gōng dé
护一切众生，皆令清净具足功德。

fó zǐ pú sà mó hē sà rú shì huí xiàng shí néng hù chí
“佛子！菩萨摩诃萨如是回向时，能护持

yī qiè fó zhǒng néngchéng shú yī qiè zhòngshēng néngyán jìng yī qiè
一切佛种，能成熟一切众生，能严净一切

guó tǔ néng bú huài yī qiè zhū yè néngliǎo zhī yī qiè zhū fǎ néng
国土，能不坏一切诸业，能了知一切诸法，能

děngguān zhū fǎ wú èr néngbiànwǎng shí fāng shì jiè néngliǎo dá lí
等观诸法无二，能遍往十方世界，能了达离

yù shí jì néngchéng jiù qīngjìng xìn jiě néng jù zú míng lì zhū
欲实际，能成就清净信解，能具足明利诸

gēn
根。

fó zǐ shì wéi pú sà mó hē sà dì sì zhì yī qiè chù huí
“佛子！是为菩萨摩诃萨第四至一切处回

xiàng pú sà mó hē sà zhù cǐ huí xiàng shí dé zhì yī qiè chùshēn yè
向。菩萨摩诃萨住此回向时，得至一切处身业，

pǔ néngyìngxiàn yī qiè shì jiè gù dé zhì yī qiè chù yǔ yè yú yī qiè
普能应现一切世界故；得至一切处语业，于一切

shì jiè zhōngyǎnshuō fǎ gù dé zhì yī qiè chù yì yè shòu chí yī qiè
世界中演说法故；得至一切处意业，受持一切

fó suǒshuō fǎ gù dé zhì yī qiè chùshén zú tōng suí zhòngshēng xīn
佛所说法故；得至一切处神足通，随众生心

xī wǎngyìng gù dé zhì yī qiè chù suí zhèng zhì pǔ néngliǎo dá yī qiè
悉往应故；得至一切处随证智，普能了达一切

[30] 丽本：熟；永乐北藏本及龙藏本：就

fǎ gù dé zhì yī qiè chùzǒng chí biàn cái suí zhòngshēng xīn lìng huān
法故；得至一切处总持辩才，随众生心令欢

xǐ gù dé zhì yī qiè chù rù fǎ jiè yú yī máokǒngzhōng pǔ rù yī
喜故；得至一切处入法界，于一毛孔中普入一

qiè shì jiè gù dé zhì yī qiè chùbiàn rù shēn yú yī zhòngshēngshēn
切世界故；得至一切处遍入身，于一众生身

pǔ rù yī qiè zhòngshēngshēn gù dé zhì yī qiè chù pǔ jiàn jié yī yī
普入一切众生身故；得至一切处普见劫，一一

jié zhōngchángjiàn yī qiè zhū rú lái gù dé zhì yī qiè chù pǔ jiànniàn
劫中常见一切诸如来故；得至一切处普见念，

yī yī niànzhōng yī qiè zhū fó xī xiànqián gù fó zǐ pú sà mó hē
一一念中一切诸佛悉现前故。佛子！菩萨摩诃

sà dé zhì yī qiè chù huí xiàng néng yǐ shàngēn rú shì huí xiàng
萨得至一切处回向，能以善根如是回向。”

ěr shí jīn gāngchuáng pú sà chéng fó wēi lì pǔ guān shí fāng
尔时，金刚幢菩萨承佛威力，普观十方

ér shuōsòngyán
而说颂言：

nèi wài yī qiè zhū shì jiān pú sà xī jiē wú suǒ zhuó
内外一切诸世间　菩萨悉皆无所著

bù shě ráo yì zhòngshēng yè dà shì xiū xíng rú shì zhì
不舍饶益众生业　大士修行如是智

shí fāng suǒ yǒu zhū guó tǔ yī qiè wú yī wú suǒ zhù
十方所有诸国土　一切无依无所住

bù qǔ huómìng děngzhòng fǎ yì bú wàng qǐ zhū fēn bié
不取活命等众法　亦不妄起诸分别

pǔ shè shí fāng shì jiè zhōng yī qiè zhòng shēng wú yǒu yú
普摄十方世界中　一切众生无有余

guān qí tǐ xìng wú suǒ yǒu zhì yī qiè chù shàn huí xiàng
观其体性无所有　至一切处善回向

pǔ shè yǒu wéi wú wéi fǎ bù yú qí zhōng qǐ wàng niàn
普摄有为无为法　不于其中起妄念

rú yú shì jiān fǎ yì rán zhào shì dēng míng rú shì jué
如于世间法亦然　照世灯明如是觉

pú sà suǒ xiū zhū yè xíng shàng zhōng xià pǐn gè chā bié
菩萨所修诸业行　上中下品各差别

xī yǐ shàn gēn huí xiàng bǐ shí fāng yī qiè zhū rú lái
悉以善根回向彼　十方一切诸如来

pú sà huí xiàng dào bǐ àn
菩萨回向到彼岸

suí rú lái xué xī chéng jiù
随如来学悉成就

héng yǐ miào zhì shàn sī wéi
恒以妙智善思惟

jù zú rén zhōng zuì shèng fǎ
具足人中最胜法

qīng jìng shàn gēn pǔ huí xiàng
清净善根普回向

lì yì qún mí héng bù shě
利益群迷恒不舍

xī lìng yī qiè zhū zhòng shēng
悉令一切诸众生

dé chéng wú shàng zhào shì dēng
得成无上照世灯

wèi céng fēn bié qǔ zhòng shēng
未曾分别取众生

yì bú wàng xiǎng niàn zhū fǎ
亦不妄想念诸法

suī yú shì jiān wú rǎn zhuó
虽于世间无染著

yì fù bù shě zhū hán shí
亦复不舍诸含识

pú sà cháng yào jì miè fǎ
菩萨常乐寂灭法

suí shùn dé zhì niè pán jìng
随顺得至涅槃境

yì bù shě lí zhòng shēng dào
亦不舍离众生道

huò rú shì děng wēi miào zhì
获如是等微妙智

pú sà wèi céng fēn bié yè
菩萨未曾分别业

yì bù qǔ zhuó zhū guǒ bào
亦不取著诸果报

yī qiè shì jiān cóng yuán shēng
一切世间从缘生

bù lí yīn yuán jiàn zhū fǎ
不离因缘见诸法

shēn rù rú shì zhū jìng jiè
深入如是诸境界

bù yú qí zhōng qǐ fēn bié
不于其中起分别

yī qiè zhòng shēng tiáo yù shī
一切众生调御师

yú cǐ míng liǎo shàn huí xiàng
于此明了善回向

大方广佛华严经卷第二十四

bǔ quēzhēnyán

补阙真言

（三遍）

ná mó sānmǎnduō mò tuó nán ē bō là dì hē duōzhé zhé
南无三满哆.没驮喃.阿钵啰帝.喝多折.折
nà mí ǎn jī mí jī mí dá tǎ gě tǎ nán mò wǎ shān dìng
捺弥.唵.鸡弥鸡弥.怛塔葛塔喃.末瓦山.矴
bō là dì wū dá mó dá mó dá tǎ gě tǎ nán mò wǎ hòng pō
钵啰帝.乌怛摩怛摩.怛塔葛塔喃.末瓦吽.婆
suō hē
莎诃.

jǔ zàn

举赞

（一遍）

shuài tuó tiānshàng huì rì shū guāng shí huí xiàng yì guǎngxuān
率陀天上.慧日舒光.十回向义广宣
yáng kǔ hǎi zuò jīn liáng huà rì shū cháng huā yǔ sàn tiānxiāng
扬.苦海作津梁.化日舒长.华雨散天香.

jǔ zì mǔzàn

举字母赞

（一遍）

huāyán zì mǔ zhòng yì qīn xuān shàn cái tóng zǐ dé zhēnchuán
华严字母.众艺亲宣.善财童子得真传.
mì mì yì yōuxuán gōng dé wú biān chàngsòng lì rén tiān
秘密义幽玄.功德无边.唱诵利人天.

huāyán zì mǔ

华严字母

（一遍）

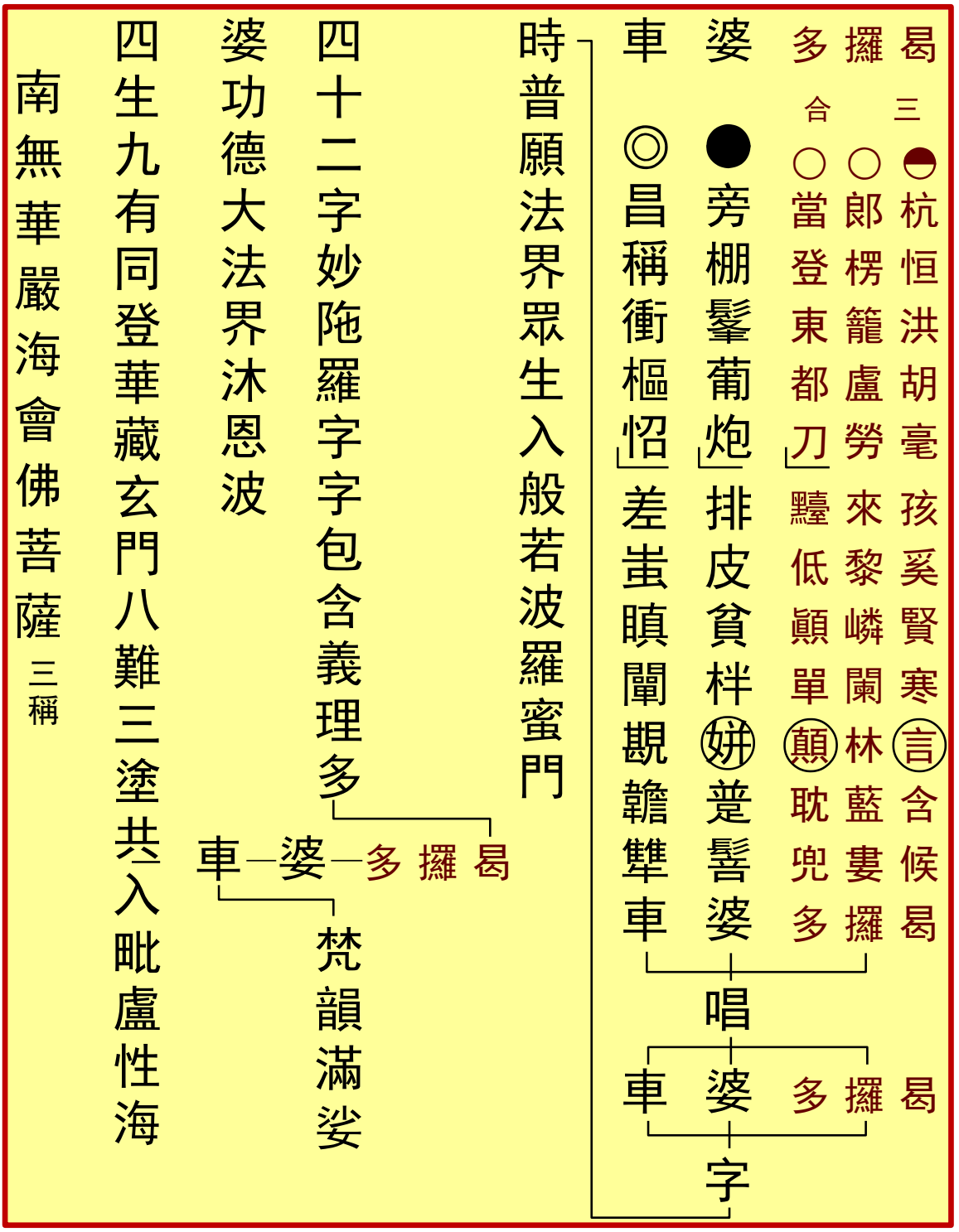

hao lao dao

28. 曷攞多（三合）

hanglangdang henglengdeng honglong

杭郎當.恒楞登.洪籠

dong hu lu du hao lao dao hai lai dai hi li di hin lin din han

東.胡盧都.毫勞刀.孩來黵.奚黎低.賢嶙顛.寒

lan dan hin lin din han lan dan hou lou dou hao lao dao

闌單.言林顛.含藍耽.候婁兜.曷攞多

chàng hao lao dao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòng shēng rù bō rě bō luó
唱 曷攞多字时. 普愿法界众 生. 入般若波罗
mì mén
蜜门.

pao pang peng pong pu pao pai pi pin pan pin pan pou pao
29. 婆 旁 棚 鬈 葡炮排皮貧柈姘蓬 髻 婆
chàng pao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòng shēng rù bō rě bō luó mì
唱 婆字时. 普愿法界众 生. 入般若波罗蜜
mén
门.

chao chang cheng chong chu chao chai chi chin chan chin chan
30. 車 昌 稱 衝 樞 怊 差 蚩 瞋 闡 覘 韂
chou chao chàng chao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòng shēng rù bō rě
犨 車 唱 車字时. 普愿法界众 生. 入般若
bō luó mì mén
波罗蜜门.

sì shí èr zì miào tuó luó zì zì bāo hán yì lǐ duō hao lao
四十二字妙陀罗. 字字包含义理多. 曷攞
dao pao chao fàn yùn mǎn suō pó gōng dé dà fǎ jiè mù ēn bō
多. 婆. 車. 梵韵满娑婆. 功德大.法界沐恩波.

sì shēng jiǔ yǒu tóng dēng huā zàng xuán mén bā nán sān tú
四 生 九有. 同 登 华 藏 玄 门. 八难三途.
gòng rù pí lú xìng hǎi
共入毗卢性海.

ná mó huā yán hǎi huì fó pú sà
南无华严海会佛菩萨（合掌三称）

huí xiàng jì
回 向 偈

（一遍）

yuàn yǐ cǐ gōng dé pǔ jí yú yī qiè
愿 以 此 功 德 普 及 于 一 切
wǒ děng yǔ zhòng shēng jiē gòng chéng fó dào
我 等 与 众 生 皆 共 成 佛 道

此咒置经书中可灭误跨之罪

仁・慧・草・堂

www.renhuicaotang.com